Cena egz. 20 groszy **Dziś** na stronie 3 *List z Francji: „Bije godzina przestrogi...“* 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 2 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299. **Założyciel Jan Teska.** Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 123 | BYDGOSZCZ, środa dnia 2 czerwca 1937 r. | Rok XXXI.

Po Baldwinie — Chamberlain.

Tydzień ubiegły był ostatnim tygodniem urzędowania premiera Wielkiej Brytanii Stanleya Baldwina. Jeszcze nie przebrzmiały echa wspaniałej koronacji i jakby na jej zakończenie dokonuje się w Anglii wielka zmiana na najbardziej poważnym posterunku. Na własne żądanie usunął się w cień **człowiek, o którym będzie wiele mówiła historia.**

Dzieło życiowe Baldwina rysuje się najlepiej na tle tych przeżyć, jakie los dał doznać Zjednoczonemu Królestwu w ciągu ostatniego dziesiątka lat. „Coś się w tym czasie psuło w państwie duńskim“ — jak powiedział nieśmiertelny Szekspir. Był to długi szereg niepowodzeń, nawet upadków. Pamiętamy jak żywo **załamanie się funta, bunt floty angielskiej,** nieudane konferencje okrągłego stołu z Hindusami, połączonymi z ciągłym wrzeniem w „perle korony angielskiej“, postępujące naprzód usamodzielnianie się dominiów, wyraźny upadek autorytetu na Dalekim Wschodzie w związku choćby z taką szanghajską wyprawą Japonii. Objawom tej słabości towarzyszyło najzupełniej praktyczne rozbrajanie się. Wreszcie przyszła wyprawa abisyńska Włoch zapłacona ponadto dzięki słabości i nieprzygotowaniu militarnym **usamodzielnieniem się Egiptu.**

Baldwin, zdając sobie sprawę z powolnego, niemniej jednak stałego ruchu Imperium w dół, postanowił przyłożyć dźwignię w punkcie najbardziej właściwym, **postanowił Anglię dozbroić.** Było to połączone z załamaniem się wszystkich nadziei angielskich na pokój i na oparcie tego pokoju o Ligę Narodów z jednej strony i o propagandę rozbrojenia z drugiej. Dopiero twarda rzeczywistość, wyłoniona z pożogi wojny włosko-abisyńskiej, dostarczyła wystarczającą ilość argumentów nawet dla angielskiego „człowieka z ulicy“, dla tego człowieka, którego opinia jest w tej największej demokracji świata rozstrzygająca. Baldwin potrafił ją wykorzystać i dziś, gdy odchodzi od rządów może patrzeć z dumą na dokonane dzieło. Potrafił sięgnąć do kieszeni podatnika i zaciągnąć ponadto olbrzymią **pożyczkę w kwocie 800 milionów funtów.** Za lat cztery potęga Anglii, wyrażona w posiadanej broni, **wzrośnie dwukrotnie.**

Najtragiczniejszy moment premierostwa Baldwina nie przypadł bynajmniej w momencie, gdy płonęła Addis-Abeba, podpalona rękami uciekających wojsk Haile Selassiego. Usadowienie się Włoch poza kanałem Suezkim było wielkim zagrożeniem Anglii, ale przecież kanał ten pozostawał w szponach brytyjskiego lwa i w razie wzmocnienia się jego sił możnaby raczej mówić **o kruchości włoskiego Impero, pozbawionego własnych linii komunikacyjnych.** Tym najbardziej tragicznym momentem była **zachcianka „prince charming“** — czarującego księcia Walii, późniejszego Edwarda VIII, **aby na tron królowych Anglii wprowadzić podwójną, mocno przejrzałą rozwódkę, ponadto jeszcze Amerykankę całkiem zwykłego mieszczańskiego pochodzenia.**

W tym momencie zajaśniała w pełnym blasku wielkość Baldwina. Rzucił na szalę gry cały swój autorytet, całą

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Za zbombardowanie pancernika „Deutschland“

flota niemiecka zbombardowała m. Almerię

Akcja odwetowa Niemiec została tym zamknięta

Berlin, 1. 6. (PAT). Ogłoszono urzędowo, że **wczoraj rano rozpoczęły jednostki wojennej floty niemieckiej, stacjonowane u wybrzeży hiszpańskich bombardowanie portu w Almerii jako odwet za bombardowanie przez lotników walenckich pancernika „Deutschland“.**

Równocześnie urzędowo podano do wiadomości, że szereg jednostek floty niemieckiej, stacjonujących na morzu Północnym na wybrzeżach niemieckich wysłano do pomocy statkom niemieckim.

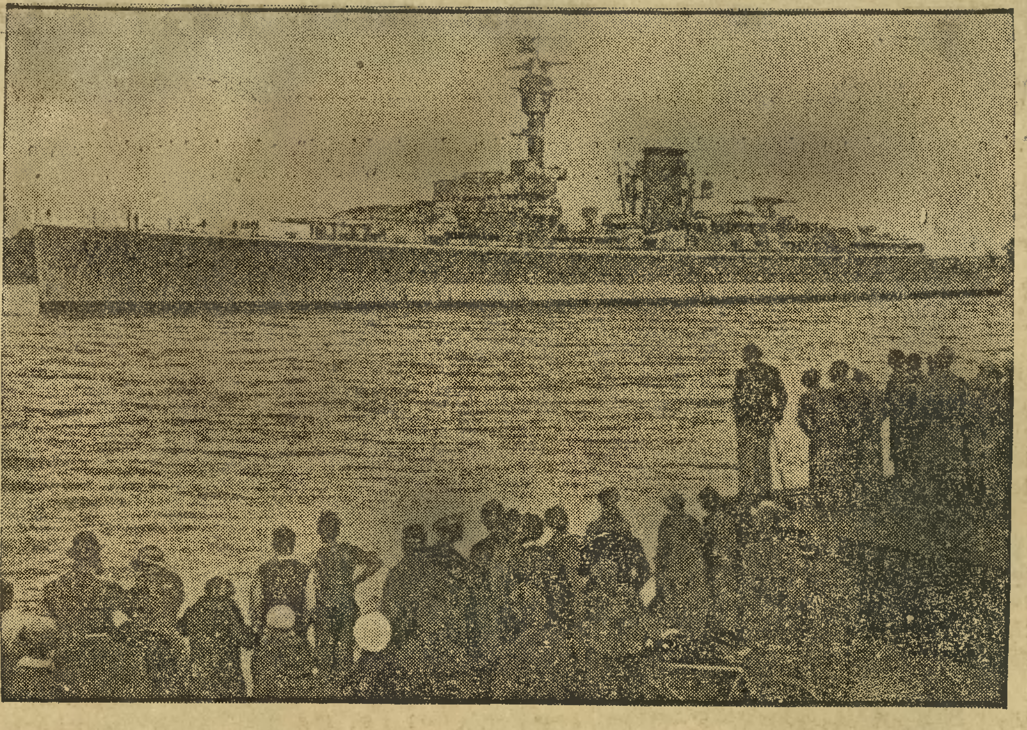
Obecnie znajdują się na wodach hiszpańskich dwa pancerniki niemieckie „Deutschland“ i „Admiral Scheer“ oraz cztery torpedowce niemieckie.

Londyn, 1. 6. (PAT). Reuter komunikuje:

ambasada hiszpańska w Londynie otrzymała z Walencji komunikat telefoniczny, że 5 niemieckich okrętów wojennych bombarduje Almerię od szeregu godzin.

Spustoszenia są wielkie, **ofiary bardzo liczne.**

Berlin, 1. 6. (PAT). Jak wynika z komunikatu urzędowego niemieckiego biura informacyjnego po zbombardowaniu fortyfikacyj portu wojennego w Almerii, Berlin **akcję swą odwetową uważa za zamkniętą.** Fakt ten podkreślają tu zresztą dobitnie ze strony półurzędowej dodając, że krok ten był koniecznym **celem ustrzeżenia się na przyszłość przed gorszymi prowokacjami.** O decyzji swej rząd Rzeszy zawiadomił londyński komitet nieinterwencji, zaopatrując **notę swą obszerną motywacją.** Wysyłkę dalszych okrętów wojennych na wody hiszpańskie uzasadniają tu względami bezpieczeństwa na przyszłość.

Zdjęcie nasze przedstawia pancernik „Deutschland“, na który lotnicy czerwonej Hiszpanii rzucili kilka bomb. Na skutek ataku 23 marynarzy niemieckich znalazło śmierć.

Niemcy i Włochy opuszczają komitet nieinterwencji.

Rzym, 1. 6. (PAT). Agencja Stefani ogłasza następujący komunikat: Powtarzające się ataki hiszpańskich samolotów rządowych na okręty włoskie i niemieckie, wykazały jasno istnienie ukartowanego z góry planu napaści na siły morskie, wysłane przez oba państwa dla pełnienia kontroli morskiej.

Wobec tego rząd faszystowski postanowił wycofać okręty włoskie z międzynarodowej akcji kontrolnej na morzu oraz odwołać swego przedstawiciela z komitetu londyńskiego, dopóki komitet ten nie uchwali zarządzeń, mogących uniemożliwić ponawianie się podobnych ataków.

Berlin, 1. 6. (PAT). **Rząd Rzeszy nie będzie brał udziału w akcji kontroli i w obradach komitetu nieinterwencji, dopóki nie otrzyma pewnych gwarancyj przeciwko powtarzaniu się tego rodzaju faktów.**

Niemieckie okręty wojenne otrzymały **rozkaz strzelania do wszystkich samolotów i okrętów wojennych rządu hiszpańskiego, któreby się do nich zbliżały.**

24 ofiar na pancerniku.

Gibraltar, 1. 6. (PAT). Pancernik „Deutschland“ na polecenie rządu Rzeszy **odpłynął z Gibraltaru, udając się do Niemiec.**

Dziś rano zmarł w szpitalu jeden z marynarzy, członków załogi pancernika „Deutschland“. **Jest to już 24 śmiertelna ofiara wybuch bomby lotniczej na pancerniku.**

Anglicy pocieszają się, że nie jest najgorzej.

Londyn, 1. 6. (PAT). Sytuacja, wywołana przez wypadek z pancernikiem „Deutschland“, **traktowana jest w Londynie poważnie,** ale ocena dalszego rozwoju wydarzeń **nie ma zbyt pesymistycznego charakteru.**

Admiralicja brytyjska wskazuje, że bombardowanie w drodze represji **portu Almerii jest poniekąd dowodem, iż rząd Rzeszy nie zamierza zbytnio zaostrzać sytuacji.** W przeciwnym bowiem razie niemiecka flota wojenna **obrałaby za cel swych represyj Walencję.** Wybór niewielkiego portu Almerii, gdzie nie ma żadnych obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, oznacza, iż rząd niemiecki **podjął represje raczej dla udzielenia satysfakcji niemieckiej opinii publicznej.**

Zaniepokojenie w Paryżu

Paryż, 1. 6. (PAT). Agencja Havasa donosi, że pierwsze wiadomości o bombardowaniu Almerii przez okręty niemieckie **powitane zostały w Paryżu z zaniepokojeniem.**

Rząd francuski nawiązał niezwłocznie kontakt z innymi rządami, zainteresowanymi, a przede wszystkim z gabinetem londyńskim. Premier Blum przyjął przed południem ambasadora W. Brytanii Phippsa.

Nie mniej jednak w Paryżu nie przypuszczają, aby pomimo powagi sytuacji, **mogły wyniknąć jakieś poważniejsze powikłania międzynarodowe.**

Co się tyczy ewentualnego żądania rządu w Walencji o niezwłoczne zwołanie sesji Rady Ligi, to w Paryżu zachowywana jest w tym względzie **pewna rezerwa,** wynikająca z faktu, że ponieważ Rzesza **nie jest reprezentowana w Genewie,** więc dyskusja w Radzie Ligi **nie będzie mogła posiadać należytego znaczenia.**

200 pocisków padło na Almerię.

Wiele budynków zostało zburzonych.

Walencja, 1. 6. (PAT). Ministerstwo obrony narodowej komunikuje, że według urzędowych wiadomości, otrzymanych z Almeria, wczoraj rano około godziny 5,30 nadeszła tam wiadomość, że **pancernik i 4 kontrtorpedowce** niemieckie zbliżają się do Almerii od strony Kartageny. O godz. 5,45 okręty te znajdowały się w odległości 20 km, a

zbliżywszy się na odległość 12 km, otworzyły ogień bez żadnego uprzedzenia.

Ostrzeliwane było całe miasto. Liczba wystrzelonych pocisków **wynosiła około 200.** Baterie nadbrzeżne odpowiedziły **60 wystrzałami,** trafiając — jak się zdaje — jeden z okrętów. O godz. 6,50 eskadra niemiecka przerwała ogień,

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Po Baldwinie — Chamberlain.

(Ciąg dalszy).

popularność. Nie uląkł się ani na chwilę mas — przeważnie były to masy młodzieży i...rozwodników obojga płci!! — demonstrujących przed jego siedzibą na Downing street i domagających się **ustąpienia w imię „wolności wyboru ukochanej" dla czarującego, lecz także mimo swych lat 40 niedowarzonego księcia.**

I Baldwin wygrał. Wprawdzie nie poszedł tak daleko jak swego czasu Cromwell, który Karolowi I kazał uciąć głowę, jednak zajął poczesne miejsce w historii, **jako minister, wypędzający króla na wygnanie.** Ale nie tylko to. Drugą ręką tenże sam tron obsadził Jerzym VI, urządził mu najwspanialszą w dziejach Anglii koronację i osłabiony przez siebie tron wzmocnił i uczynił jeszcze bardziej **fundamentem i ostoją** — jakże to dziwnie brzmi! — **angielskiej demokracji.** Albowiem tak jest w tym dziwnym kraju, **że demokracja spłaca się nierozerwalnie z koroną** i że się z nią wzajemnie uzupełnia **na podstawie dobrowolnej, nie wymuszonej jak gdzieindziej, służbie dla państwa i dla narodu.**

Będzie to kiedyś przedmiotem studiów historycznych, co zadecydowało w umyśle i psychologii Baldwina, że potrafił tak wysoko podnieść sztandar godności tronu i tak ofiarnie wywalczyć zwycięstwo monarchii choćby przeciw monarsze, jakim był już Edward VIII. Naszym jednak zdaniem **zatryumfował w tym wypadku wielki charakter.** Trudno o Baldwinie mówić, że był geniuszem. Tego rodzaju określenie należy się, że tak powiemy, dyktatorom. Tymczasem ustępujący premier nie błyszczał, ani nadzwyczajną wymową, ani nie wyczyniał teatralnych gestów, ani wreszcie nie utrzymywał swego ministra propagandy, który by sławił jego nadludzkie przymioty. Baldwin był zawsze **prawdziwym dżentelmenem i miał charakteru więcej może niż zdolności.** Cechą zaś tego charakteru była **wielka prawość, niezłomne przywiązanie do ideałów i zdolności do całkowitego poświęcenia się dla narodu i państwa.**

I jest jeszcze trzeci wielki czyn Baldwina. Jest nim wyznaczenie swego zastępcy w osobie **Neville Chamberleina, syna wielkiego Józefa i bratanka niemniej wielkiego Austena,** obecnego kanclerza skarbu, wsławionego przeprowadzeniem wielkich billów (ustaw) dozbrojeniowych.

Co można o Chamberleinie powiedzieć? Rozpoczął karierę jak jego wielki ojciec od stanowiska burmistrza Birminghamu w roku 1915-tym. W trzy lata później jest już członkiem parlamentu. W roku 1922 zostaje ministrem i kolejno do dnia dzisiejszego piastuje teki ministra poczt, zdrowia i dwukrotnie kanclerstwo skarbu. Nie jest bardzo znany. Nie błysnął nadzwyczajnymi talentami. Twierdzi się o nim, że zostanie premierem tylko dlatego, iż jest **uczciwym w myślach i działaniu.** Za legitymację do najwyższego stanowiska w największym państwie wystarczy mu **wielkość charakteru.** O szczęśliwa i godna zazdrości Anglio!!!

St. Strąbski.

Aresztowanie kurierki komunistycznej.

Warszawa, 1. 6. (APA). Na dworcu głównym w Warszawie została aresztowana kurierka komunistyczna, niejaka Naumberg Sura, która z polecenia Kompartii miała wyjechać z instrukcją na teren Lublina. Przy aresztowanej rewizja osobista ujawniła zaszyfrowaną instrukcję i notatki partyjne.

Terror w Rosji Sowieckiej.

Moskwa, 1. 6. (APA). Terror w Rosji sowieckiej przybiera z każdym dniem na sile. Ostatnio trybunał wojenny na Syberii **skazał a śmierć 56 oskarżonych,** w tym 4 kobiety. Wszystkich oskarżono o zdradę stanu i prowadzenie akcji dywersyjnej w formie niszczenia urządzeń kolejowych „Kolei Syberyjskiej".

Flota niemiecka zbombardowała m. Almerię.

(Ciąg dalszy).

ukrywając się poza zasłoną dymną. Wiele budynków w mieście **uległo zniszczeniu.** Liczba zabitych i rannych **nie jest dotychczas ustalona.**

19 zabitych i 55 rannych.

Walencja, 1. 6. (PAT). Gubernator cywilny Almerii zawiadomił ministra obrony narodowej, że ofiarami wczorajszego bombardowania **padło 19 zabitych i 55 rannych.** Ogień artylerii **zniszczył całkowicie 39 domów.** Poza tym wiele domów jest uszkodzonych. Miasto było ostrzeliwane **pociskami o kalibrze 205 mm.**

Kontrtorpedowiec angielski, pełniący służbę kontrolną na tym odcinku wybrzeża, obserwował bombardowanie miasta przez eskadrę niemiecką.

Delbos konferował.

Paryż, 1. 6. (PAT). Havas donosi, że w związku z atakiem lotniczym na pancernik „Deutschland" i bombardowaniem Almerii minister spraw zagranicznych **Delbos odbył wczoraj szereg konferencji m. in. z ambasadorami Polski, Niemiec, Hiszpanii i Belgii.** Poza tym min. Delbos konferował z przewodniczącym komisji spraw zagranicznych izby deputowanych Mistlerem.

Nawet Stany Zjedn. są zaniepokojone.

Waszyngton, 1. 6. (PAT). Sekretarz stanu Hull po otrzymaniu wiadomości o ostatnich wydarzeniach w Hiszpanii **przerwał natychmiast urlop,** który spędzał na wsi w stanie Virginia i przybył do Waszyngtonu.

Prezydent Roosevelt jest informowany o przebiegu sytuacji w Hiszpanii.

Gdyby między Niemcami a Hiszpanią wybuchła formalna wojna —

Stany Zjednoczone ogłosić mają **zakaz wywozu broni, pomocy finansowej, oraz zastosować inne środki, zgodnie z postanowieniami nowouchwalonej ustawy o neutralności.** Dalszy rozwój wypadków w Hiszpanii śledzony jest z wielką uwagą. Tymczasem czynniki urzędowe **powstrzymują się od komentarzy.**

Wieść o zbombardowaniu Almerii, która nadeszła do Paryża w południe, podziałała **jeszcze bardziej niepokojąco.** Koła urzędowe i półurzędowe zachowywały przez całe przed południe jak najdalej idącą rezerwę, dopiero o godz. 2-giej po południu ukazał się półoficjalny komunikat Havasa, który donosił, że rząd francuski przed zajęciem stanowiska **uzgodni całkowicie swą akcję z Londynem** i że głównym celem wszystkich akcyj francusko-angielskiej będzie **ocalenie polityki nieinterwencji.**

* * *

Nie ulega wątpliwości, że atak hiszpański na pancernik „Deutschland" był prowokacją i że odpowiedzialność za niemiecki odwet **spada nie tyle może na głowy rządu z Walencji, ile na Moskwę, która tym rządem marionetek porusza.**

Nadzwyczajnych komplikacyj spodziewać się nie należy. W najgorszym razie rozpadnie się komitet nieinterwencji, który i tak wiele zdziałać nie może. Najprawdopodobniej skończy się na zapisaniu paru setek arkuszy papieru na różne noty.

W odpowiedzi na zbombardowanie pancernika „Deutschland", niemieckie okręty wojenne zbombardowały fortyfikacje portu Almeria w czerwonej Hiszpanii.

Wrażenia w Berlinie.

Berlin, 1. 6. (PAT). Wiadomość o zbombardowaniu przez flotę niemiecką o Almerii doszła do wiadomości publicznej wczoraj około godz. 14 **za pośrednictwem radia i nadzwyczajnych dodatków.** Dodatki te rozwożone samochodami do kiosków, rozchwytywane były już po drodze **nie tylko przez przechodniów, lecz nawet przez posterunkowych policji,** pełniących służbę na ulicach stolicy. Wrażenie wywołane tą wiadomością było **bardzo duże.**

Na wszystkich gmachach publicznych **powiewają sztandary na pół masztu,** a z szeregu okien zwisają chorągwie z krepą. Minister propagandy **ogłosił trzydniową żałobę.**

Prasa niemiecka ukazała się w żałobnych obwódkach. Obszerne depesze donoszą ze wszystkich stolic europejskich o wrażeniu, wywołanym na całym świecie. Obszerne artykuły wstępne w prasie niemieckiej **uzasadniają akcję odwetową.**

Odwołanie urlopów.

Berlin, 1. 6. (PAT). Jak słychać, odwołane zostały w marynarce wojennej Rzeszy wszystkie udzielone urlopy. Urlopowani członkowie załóg wezwani zostali **do natychmiastowego stawienia się na pokładach swych jednostek.**

Co Liga może działać!

Paryż, 1. 6. (PAT). Agencja Havasa donosi z Genewy, iż rząd w Walencji nie odwołał się jeszcze do Ligi Narodów i nie domagał się niezwłocznego zwołania sesji Rady Ligi, **lecz zamiar ten jest mu powszechnie przypisywany.** W każdym bądź razie zadanie Rady będzie **bardzo utrudnione przez nieobecność przedstawicieli Niemiec i Włoch,** uważane jest za możliwe, że sesja Rady byłaby zwołana poza Genewą.

Wrażenie w Paryżu.

Paryż, 1. 6. (PAT). Ataki samolotów walenckich na krążownik niemiecki „Deutschland" i zbombardowanie Almerii wywołały w Paryżu duże poruszenie. Prasa poranna podaje wiadomość o zbombardowaniu krążownika niemieckiego i o krwawych skutkach tego bombardowania, **starała się zachowywać jak najdalej idącą rezerwę.** Z dzienników prawicowych **jeden tylko „Le Jour" potraktował ten atak jako świadomą i celową prowokację rządu walenckiego, który nie mając już nic do stracenia chce łącznie z Moskwą doprowadzić do rozszerzenia krwawej walki hiszpańskiej na całą Europę.**

Prasa radykalna i socjalistyczna starała się oświetlać sytuację w sposób uspokajający. „Populaire" domagała się by w wyniku incydentu wprowadzono lepsze zarządzenia organizacyjne kontroli, któreby zabezpieczały okręty sprawujące tę kontrolę przed niebezpieczeństwem i **by stworzono wreszcie strefy bezpieczństwa mogące zapobiec podobnym incydentom.**

„Oeuvre" żąda jak najszybszego podjęcia energicznej akcji mediacyjnej, która położyłaby kres hiszpańskiej wojnie domowej. **Tylko komunistyczna „Humanité" poparła bez zastrzeżeń stanowisko Walencji, przytaczając i rozwijając argumenty komunikatów rządu walenckiego.**

O. Z. N. prostuje.

Warszawa, 1. 6. (PAT) Wobec kolportowania pogłosek, jakoby powstający dziennik „Wiadomości Warszawskie" miał być organem Obozu Zjednoczenia Narodowego, biuro propagandy O. Z. N. komunikuje, że wspomniane pismo nie pozostaje w żadnym związku z obozem.

Katastrofa samochodowa

Wasrzawa, 1. 6. (PAT) Wczoraj rano przy zbiegu ulic Koszykowej i Emilii Plater samochód, którym jechał **wiceminister komunikacji inż. Piasecki,** zderzył się z samochodem ciężarowym. Samochód ministra zepchnięty został z chodnika i wpadł do wykopu, w którym zakładane są fundamenty pod prowadzoną w tym miejscu budowę. Wiceminister Piasecki wyszedł z wypadku bez szwanku.

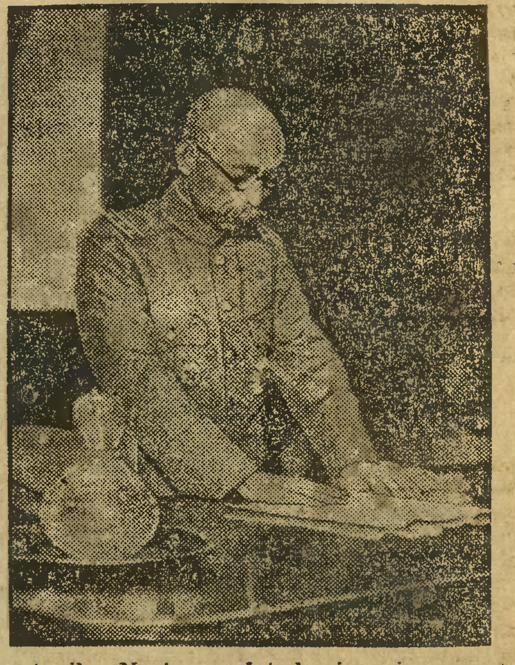
100 budynków pastwą płomieni.

Białystok, 1. 6. (PAT). Nocy ubiegłej we wsi Niewiarowo gminy Trzcianne, pow. białostockiego **spłonęło około 100 budynków.** Straty wynoszą ponad 150 tysięcy złotych. W akcji ratunkowej, w której brała udział poza miejscową strażą i ludnością wsi także i straż ogniowa ze wsi Bogusze uległo poparzeniom 4 gospodarzy.

200 tysięcy turystów nad polskim morzem.

Gdynia, 1. 6. (PAT). W Gdyni odbyła się **konferencja przedstawicieli 8 dyrekcyj kolejowych** oraz przedstawicieli Ligi Popierania Turystyki pod przewodnictwem nacz. Szelichowskiego. Celem konferencji było omówienie spraw technicznych, związanych z projektem **przewiezienia w bieżącym sezonie letnim 200 tysięcy turystów nad polskie morze pociągami popularnymi.**

Premier japoński Hayashi

ustąpił. Następcy dotąd nie mianowano.

Na marginesie.

Sprawa emerytalna nie przestaje być dyskutowaną i nic nie traci na swej przykrej aktualności. Na ogół narzeka się przede wszystkim na krzywdę emerytów, którym na skutek cięć ustawowych źle się dzieje. Zupełnie mało natomiast mówi się o krzywdzie całego organizmu państwowego, który cierpi bardzo poważnie dlatego, że jest u nas stanowczo za dużo — emerytów.

Tej krzywdzie, tej bolesnej stronie naszego życia państwowego nie są oczywiście winni emeryci, ale ci, którzy lekkomyślnie nadmiar emerytów wyprodukowali. Ta nadprodukcja emerytów to jedna z nielicznych a mało chlubnych pozycyj dorobku ostatnich 10 lat. Od 1926 r. zaczęło się to bezwzględne usuwanie z kadr pracowniczych ludzi zdolnych do pracy, którzy z bardzo ubocznych względów nie znaleźli łaski w oczach tzw. „sanacji“. Rezultaty tej pomajowej czystki są przerażające, przede wszystkim ze względu na budżet państwa. Znany ekonomista prof. Jerzy Michalski podaje w wydanej ostatnio broszurze cyfry, które brzmią jak ostrzeżenie.

W końcu roku zeszłego mieliśmy 98.389 emerytów, wydając na ich zaopatrzenie 163.000.000 zł Liczby te odnoszą się jednak wyłącznie do emerytów z wojska i administracji cywilnej. Oprócz nich mamy jeszcze emerytów z przedsiębiorstw państwowych, a więc z kolei, poczty, lasów państwowych ogółem 94.682 osób, emerytów monopoli skarbowych ogółem 7.887 oraz inwalidów i pensjonariuszy różnego rodzaju ogółem 199.816 osób.

Jeśli podsumujemy te cyfry i dodamy do nich przypuszczalną liczbę emerytów z przedsiębiorstw państwowych, otrzymamy — według obliczeń prof. Michalskiego — około 400.000 osób, pobierających wszelakiego rodzaju zaopatrzenia emerytalne. Trzeba zdać sobie sprawę, że utrzymywanie tych ludzi kosztuje przeszło 400 milionów zł rocznie i, jak zaznacza autor, przewyższa o 100 milionów nasze wydatki na szkolnictwo!

Gdyby te cyfry przeczytał jakiś zewnętrzny obserwator, mógłby pomyśleć, że jesteśmy rekordowo bogatym państwem, skoro stać nas na utrzymywanie takiej armii emerytów.

A tymczasem jesteśmy bardzo biednym państwem i ta nieoględna nadprodukcja emerytów jest luksusem, którego utrzymanie wykracza ponad siły państwa i narodu.

Po mowie Goebbelsa.

Berlin 1. 6. Prasa niemiecka stoi pod znakiem mowy min. Goebbelsa wygłoszonej w piątek wieczorem w Deutschlands Halle w Berlinie. Mowa ministra Goebbelsa oceniana jest powszechnie jako **wyzwanie, rzucone pod adresem kościoła**, wyzwanie rzucone w tonie dotychczas nie spotykanym. Minister propagandy posunął się do twierdzenia, że państwo i partia **„spełniają czyny chrześcijańskie, a teorie chrześcijańskie pozostawiają kościołowi“**. Min. Goebbels nie wahał się przyrównać przeprowadzaną „czystkę“ w kościele katolickim **do czynów Chrystusa, wypędzającego kupców z kościoła.**

Niesłychany ton mowy i tendencje demagogiczne sprawiają, że polemika **z nią dla Watykanu jest wykluczona.** Na ogół panuje przekonanie, że reżim usiłuje **zastraszyć kościół katolicki**, jednak z drugiej strony coraz wyraźniej spotyka się ta akcja w samej Rzeszy z rosnącą niechęcią. Coraz częściej słychać głosy, iż akcja ta **nie przysłuży się dziełu zjednoczenia Niemiec.** Sprawa rozrachunku reżimu z kościołem katolickim zaczyna wychodzić poza granice Rzeszy i **stawać się sprawą ogólnego znaczenia.**

Już zbierają „składki“.

Warszawa, 1. 6. (Tel. wł.) Sekretariat ogólny OZN zaznacza, że nie udzielił nikomu upoważnienia do inkasowania jakichkolwiek wpłat na rzecz OZN.

(Widocznie już się gdzieś ktoś chciał dołowić, skoro sekretariat OZN ostrzega).

Kaszubi dla wojska.

Społeczeństwo wybrzeża polskiego **funduje sztandar dla batalionu morskiego w Wejherowie.** Na sztandarze którego uroczyste wręczenie nastąpi w lipcu br. wyhaftowany będzie wizerunek cudownej figury Królowej Polskiego Morza znajdującej się w słynnej na całe Kaszuby świątyni w Swarzewie nad zatoką pucką. Wiadomość o **umieszczeniu wizerunku powszechnie czczonej madonny swarzewskiej na sztandarze wojska polskiego wywarła na całych Kaszubach wielką radość.**

List z Francji.

Bije godzina przestrogi...

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“).

Paryż, w czerwcu.

Ubiegła niedziela była ciężkim dniem dla sprawozdawców prasowych. Najwybitniejsi przedstawiciele rozmaitych ugrupowań politycznych, od socjailstów zaczynając a na prawicowym centrum kończąc, określili swój stosunek do naj ważniejszych zagadnień, jakie stoją przed Francją. Mieliśmy mowy **Frossarda, Chauptemps'a, Jeanneney'a,** wreszcie wielką mowę Flandina. Rzecz ciekawa. Politycy ci, należący do różnych obozów, przemawiający w rozmaitych okolicach Francji — nie tylko poruszyli jedne i te same problemy, ale w swych przesłankach doszli do wspólnych wniosków. Wszyscy zgadzali się na konieczność wielkich reform, wszyscy oświadczali się za **postępem socjalnym.** Ale wszyscy również wzywali do zachowania jak największego spokoju, do karności, do poszanowania prawa.

— **Nie żywimy obaw** — mówił Frossard — **przed jakąkolwiek nawet bardzo wielką i śmiałą reformą społeczną. Nie obawiamy się zmian w polityce socjalnej i będziemy im nawet sprzyjali. Lecz pod jednym warunkiem. Aby te zmiany harmonizowały z rytmem życia...**

Słowa te uzupełnił Fladin, mówiąc: **„że polityka społeczna nie może nigdy i nigdzie przekraczać możliwości gospodarczych danego kraju i danego państwa“.** A Daladier, minister wojny, postawił kropkę nad „i“, oświadczając w formie spokojnej, lecz zdecydowanej, że nie można tolerować jakichkolwiek dążności do **zmniejszenia tempa pracy.**

— Najlepsza, najbardziej sprawiedliwe ustawy — mówił prezes partii radykalnej — pozostaną formą pozbawioną treści, **jeżeli ich ram nie wypełni praca,** wytężona, aktywna, twórcza i pełna entuzjazmu. Mówi się dużo o sprawiedliwszym podziale produkcji. Słusznie. Ale ten sprawiedliwszy podział będzie tylko wówczas możliwym, jeżeli zdołamy nagromadzić więcej bogactw, jeżeli tempo tej produkcji będzie o wiele żywsze“.

Słowa bardzo wybitnych przedstawicieli rozmaitych kierunków myśli politycznej poruszyły najbardziej drażliwe zagadnienia rzeczywistości francuskiej. Od pewnego czasu jesteśmy świadkami zjawiska, wywołującego niepokój nie tylko u postronnych obserwatorów, ale przede wszystkim u ludzi, odpowiedzialnych za losy społeczeństwa, za realizację tego programu, jaki wysunęli. Tempo pracy, tak ogromnie zawsze żywe we Francji — **silnie osłabło.** Odnosimy wrażenie, że jeżeli gdzie indziej głosi się kult twórczego wysiłku człowieka — to w pewnych zbiorowiskach robotniczych, w pewnych kołach wystawionych na największe działanie demagogii nieodpowiedzialne i uprawiające grubo podejrzaną robotę czynniki starają się przedstawić pracę nie jako jeden z najważniejszych celów życia człowieka — **lecz jako nieznośny ciężar, z którym walka ma według ich haseł być głównym zadaniem mas.** Jest to demagogia celowa, kryjąca w sobie olbrzymie niebezpieczeństwo dla warstw pracujących. Albowiem spadek produkcji przekreśli te wszystkie zdobycze socjalne, jakie osiągnął robotnik francuski, dzięki jednogłośnie przeprowadzonym w Izbie Deputowanych reformom. W dalszych konsekwencjach przekreśli zasadę wolności pracy.

Do obniżenia swej produkcji żadne państwo nie może dopuścić, pod grozą utraty swego znaczenia, swego mocarstwowego stanowiska a przede wszystkim swych rynków zbytu. Spadek produkcji i idąca z nim w parze drożyzna — doprowadzić mogą do groźnych wstrząsów społecznych, do dyktatury nie mas robotniczych **ale do dyktatury nad tymi masami, dyktatury, niszczącej nie tylko wolność polityczną ale nawet wolność osobistą człowieka.** I kto wie, czy tych celów nie ma na widoku ta bezwzględna demagogia, jaką szerzą ludzie nie mający często żadnych wspólnych cech ani ze społeczeństwem francuskim, ani z prawdziwym interesem warstw pracujących. Ten „nieobliczalny czynnik“ wyrządził już olbrzymie szkody i jest głównym wrogiem racjonalnej spokojnej i planowej ewolucji gospodarczej.

Poza tym jest jeszcze inne niebezpieczeństwo, leżące również w dziedzinie moralnej, również ogromnie groźne. Jest to **„wróg publiczny nr. 1“** a mianowicie ta nienawiść, jakiej posiew dokonywał się w ciągu długiego czasu i jakiej kąkole lęgnie się obecnie. Morderstwo małego Pawełka Gignoux, morderstwo dokonane przez dzieci, zbrodnia, która wstrząsnęła Francją — jest jeszcze ciągle tematem rozważań ludzi, których troska o losy Ojczyzny nie jest gazeciarskim frazesem. Jeżeli w Lyonie mógł zajść ten straszny wypadek, jeżeli dzieci stają się okrutne — to jest to dowodem, iż rodzice ich są niedobrzy. Jeżeli dzieci mogły się posunąć aż do zbrodni — to jest to wynikiem faktu, że za dużo słyszały pogróżek, za dużo wchłonęły w siebie akcentów nienawiści, za dużo widziały zaciśniętych pięści. Nienawiść jest nie tylko złym doradcą — **ale nienawiść może się stać w niektórych przejawach życia narodu główną przyczyną zła.** A chwasty tego najnędzniejszego z uczuć ludzkich zaczęły się niestety plenić we Francji.

— Wystarczy — pisze Jan Fabry, b. minister wojny w gabinecie Daladiera — przystanąć obok szkoły ludowej i posłuchać rozmów dzieci, aby się przekonać o budzeniu się w nich uczuć nienawistnych. Tutaj, w małej wiosce w Orne, trzeba było odebrać chłopca ze szkoły, do której uczęszczał jego brat przed wstąpieniem do seminarium. Koledzy terroryzowali dziecko, grożąc mu „powieszeniem ak w Hiszpanii“. Tam, w Ille et Villaine, matka boi się posyłać córeczkę do klasy, gdyż jej koleżanki „chcą wrzucić ją do rzeki“. Te i podobne wypadki, których można cytować bardzo dużo — są **znakiem ostrzegawczym.** Wskazują one, że w zatargi i kłótnie ludzi dojrzałych zaczyna się mieszać dzieci. **Malcy są tylko odbiciem tych błysków nienawiści, jakie zapalają się na twarzach dorosłych.** Dzieci słuchają, patrzą naśladują“.

I słusznie stwierdza Fabry, że walka z nienawiścią powinna być **głównym zadaniem wszystkich obywateli,** kochających prawdziwie swą ojczyznę. Nienawiść nic nie tworzy. Nienawiść jest tylko zgubną w swej potędze siłą burzącą. Nienawiść rujnuje społeczeństwo, wyrządzając mu straszną krzywdę, bo deprawując dusze i pacząc sumienia ludzkie. Kąkole szatańskiego posiewu należy niszczyć. W jaki sposób?

Chociażby w ten, który podał w przemówieniu do młodzieży premier W. Brytanii, który w swej deklaracji wysunął postulat państwa opartego na trwałej podstawie ideologii chrześcijańskiej.

— **Nie ma** — mówił Baldwin — **państwa prawdziwie wolnego i naprawdę cywilizowanego, bez oparcia zrębów państwowości na wierze w duszę ludzką i walory ludzkiej osobowości. Ideałem naszym jest państwo chrześcijańskie. Państwo chrześcijańskie opiera się bowiem na przeświadczeniu, że najwyższą wartością jest osobowość ludzką, dusza człowieka. Państwo niewolnicze tej prawdzie przeczy. Jakiekolwiek spaczenie bezcennych wartości duszy ludzkiej prowadzi utartym szlakiem tylko w jednym kierunku: prowadzi do zdziczenia, prowadzi do dżungli“.**

— Ciężar gatunkowy tych słów — pisze prasa francuska — powinien przechylić szale dziejów nie tylko Anglii, ale i Francji!

Dodajmy od siebie: powinen stać się drogowskazem wszystkich społeczeństw, należących do wielkiej, wspólnej rodziny państw zachodnich. Powinien być światłem przewodnim na tych ciernistych drogach, jakimi kroczy myśl prawdziwie europejska. Na Europę, która odeszła od podstawowych zasad chrześcijaństwa i błąka się po bagnach teoryj, głoszących nienawiść człowieka do człowieka — **schodzi noc.** Zapada zmrok, drogi się gubią, a źródła są daleko.

Dr Tadeusz Kiełpiński.

Wśród ludu kurpiowskiego.

Zdjęcie przedstawia rozmodloną grupę Kurpianek, w barwnych ludowych strojach kurpiowskich, podczas nabożeństwa i procesji Bożego Ciała w Myszyńcu.

Sowieckie nadużycia.

Moskwa (PAT). Z Omska donoszą: Przed obwodowym sądem omskim toczył się proces **przeciwko przewodniczącemu wieliżańskiego rejonowego komitetu wykonawczego Iwanowowi** i sekretarzowi tegoż komitetu Nikołajewowi, którzy przy pomocy kierownika rejonowego wydziału finansowego Kozyna, inspektora rejonowego komitetu wykonawczego Bydowzyna, przewodniczących rad wiejskich Jadrywzina, Skieszewa i Zeptiewa uprawiali niczym nieograniczoną **samowolę w stosunku do gospodarzy indywidualnych.**

Wszyscy gospodarze w tym rejonie zostali **opodatkowani podobno na 100.000 rubli, chłopom zabierano cały dobytek i dzielono go między sobą.** Wszelkie zaś skargi chłopów pozostawiono bez rozpatrzenia. Wszystkich oskarżonych skazano na kary więzienia **od 2 do 6 lat.**

„Izwiestia“ podając tę wiadomość piszą, iż wyrok jest **zbyt łagodny** i czynią zarzuty sądowi, że przy ferowaniu swego wyroku sąd **nie uwzględnił motywów politycznych,** a Nikołajew wychwalał bandytę Zinowiewa już po jego rozstrzelaniu, czego sąd zupełnie nie wziął pod uwagę.

Z kraju.

W czasie burzy, która przeszła nad powiatem częstochowskim, zostały zabite od uderzenie pioruna dwie osoby: 18-letnia Irena Górnik oraz Jan Szulc.

Kary za niewywieszenie flag w dniu święta narodowego. Starostwo w Buczaczu ukarało aresztem trzydniowym z zamianą na 50 z grzywny 27 osób które w dniu święta narodowego 3 Maja nie wywiesili flag. W tej liczbie znajduje się 6 żydów i 7 księży obrządku grecko-katolickiego.

Tyfus w Tarnopolszczyźnie. Na terenie woj. tarnopolskiego zmarło ostatnio na tyfus 70 osób. W powiecie brodzkim wybuchł tyfus w kilku wsiach. Rozpoczęto akcję, mającą na celu lokalizację ognisk choroby oraz niedopuszczenie rozszerzenia się epidemii.

Nie ma dnia bez pożarów. Z kurpiowskiego Nowogrodu donoszą, iż spłonęło tam od kilkakrotnego uderzenia pioruna kilkanaście budynków. Pożar złokalizowany z trudem przez miejscową i łomżyńską straż ogniową, zagrażał całemu miastu. Wskutek silnego wiatru w bezpośrednim niebezpieczeństwie była zagroda Adama Chętnika, znanego pisarza i znakomitego znawcy Kurpiów, która ocalała jedynie dzięki gęstemu zadrzewieniu. Straty wynoszą około 60.000 zł. Nic ani z inwentarza żywego ani ze sprzętów nie zdołano uratować. 4 osoby zostały kontuzjowane uderzeniem pioruna, w tym dwie bardzo ciężko.

Po drugiej stronie Narwi od uderzenia pioruna spłonęły trzy zagrody we wsi Jurki.

We wsi Jelenia Góra w pow. sokulskim wskutek zaprószenia ognia w stodole jednego z gospodarzy wybuchł pożar, który strawił 10 gospodarstw wraz ze sprzętami domowymi i narzędziami rolniczymi. Jeden z ratujących został ciężko poparzony.

Mord na tle rabunkowym. W Hnidawie powiatu zborowskiego nieznani sprawcy zamordowali nocą 73-letniego Josla Bitbra i jego żonę Gitlę. Morderstwa dokonali dłutem szewskim. Po dokonaniu tej zbrodni bandyci podpalili łóżko, w którym spoczywały ofiary mordu. Ogień został przez sąsiadów ugaszony. Zwłoki są zupełnie zmasakrowane. Jak wynika z wstępnych dochodzeń, mord miał tło rabunkowe.

100-lecie Druskienik. W ub. niedzielę Druskieniki bardzo uroczyście obchodziły 100-lecie swojego zakładu zdrojowego. W uroczystości wziął m. in. udział minister opieki społecznej Zyndram-Kościałkowski. W jednym z dworków druskienickich odsłonięto tablicę ku czci śp. marsz. Piłsudskiego.

Wojewódzkie biuro funduszu pracy w Kielcach przystąpiło do rekrutacji 300 górników do pracy w kopalniach łupków bitumicznych w Estonii.

Komisja kontroli cen uchwaliła przedłużyć ministrowi komunikacji wniosek w sprawie stosowania przy imporcie surówki odlewniczej dla zakładów przemysłowych taryfy przewozowej w wysokości odpowiadającej kosztom własnym PKP.

Brodnica, Rypin, Nowemiasto i powiat morski

służą przykładem w zbiórce funduszów na FON.

Z POSIEDZENIA POMORSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO I KOMISJI DORADCZEJ FUNDUSZU OBRONY NARODOWEJ W TORUNIU.

Toruń, 29. 5. W sali konferencyjnej Dyrekcji Kolei Państwowych w Toruniu odbyło się w ub. piątek zebranie Pom. Woj. Komitetu Wykonawczego i Komisji Doradczej Funduszu Obrony Narodowej, któremu w zastępstwie przewodniczącego Komitetu p. gen. Thommée przewodniczył p. dyr. Kolei Państwowych inż. Dobrzycki.

Sprawozdanie z działalności poszczególnych komitetów powiatowych woj. pomorskiego złożył sekretarz Komitetu p. Mugaj, który z zadowoleniem podkreślił **sprawną i efektywną działalność komitetów lokalnych Brodnicy, Rypina, Nowegomiasta i pow. morskiego.** Komitety te złożyły chlubnie egzamin: Brodnica ufundowała 3 karabiny maszynowe z pełnym oporządzeniem, Rypin funduje 3 karabiny i Nowemiasto w mies. sierpniu daje do dyspozycji wojska aż 6 karabinów maszynowych. Powiat morski zdumiewa precyzyjną organizacją i ma już do dyspozycji wspólnie z Gdynią 90 tys. zł.

Na 17 powiatów województwa pomorskiego, 15 jest zorganizowanych, a w tym zaledwie 4 mogą służyć przykładem, jak należy pracować. Do tej pory śpią, ewentl. akcja zbiórkowa na FON. znajduje się w powijakach w nast. miejscowościach: **Chojnice, Tczew, Chełmno, Grudziądz i Gdynia,** gdzie wszystko jest dopiero w stadium organizacji.

W toku obrad zastanawiano się nad przyczyną tego i zgodnie postanowiono, aby tam, gdzie przewodniczącym komitetu powiatowego nie jest starosta — sekretariat komitetu mieścił się w gmachu starostwa. Funkcjonowanie aparatu organizacyjnego będzie przez to znacznie usprawnione i da niewątpliwie w b. krótkim czasie realniejsze wyniki w zbiórce funduszów na FON. Również dopiero w toku obrad wychodzi na jaw, że Grudziądz nie śpi, że dość poważna kwota już zebrana świadczy o zrozumieniu doniosłości dozbrojenia armii. Komitet wojewódzki jednak dowiaduje się dopiero w ostatniej chwili, co, rzecz naturalna, jest winą grudziądzkiego komitetu, który o wszystkim winien informować wojewódzki komitet.

Ponadto omawiano sprawę stoiska FON na Targach Gdyńskich oraz kilku spraw wewnętrzno-organizacyjnych.

Następne zebranie Woj. Komitetu Wykonawczego z udziałem p. wojewody pomorskiego Raczkiewicza odbędzie się **18 czerwca br.** Tą drogą informujemy pp. przewodniczących poszczególnych komitetów powiatowych, by w zebraniu tym koniecznie wzięli udział. Na porządku dziennym znajdzie się przede wszystkim sprawa spotęgowania akcji zbiórki na FON, która w kilku powiatach nieszczególnie wygląda. Zbyt ważkim jest dozbrojenie armii, by traktować je po macoszemu. Usterki i niedociągnięcia niewątpliwie znikną — tylko do tego potrzeba dobrej woli.

A więc: bierzmy przykład z komitetów lokalnych: Morskiego, Brodnicy, Rypina i Nowegomiasta, które, fundując karabiny maszynowe dla naszej armii, dokumentują swoją miłość i ofiarność dla Ojczyzny — Polski.

Niezwykły jubileusz.

Poznań. (KAP) W bież. miesiącu mija 50 lat od czasu gdy Jan Sobieszczyk objął obowiązki kamerdynera u gnieźnieńskiego arcybiskupa, Dindera. Na stolicy św. Wojciecha zasiadają po kolei arcybiskup Stablewski, Likowski, kardynał Dalbor i wreszcie J. Em. kardynał Hlond. Postać zaś cichego sługi ciągle ta sama. A przecież w tych 50 latach w murach pałacu prymasowskiego dokonywały się dzieła historycznej wagi dla Kościoła i Narodu Polskiego. Tu arcybiskup Stablewski układał swoje historyczne mowy parlamentarne a pierwszy Prymas Odrodzonej Polski witał zmartwychwstanie Ojczyzny. W nich obecny ks. Prymas kształtuje duchowe oblicze współczesnej Polski. Wszystko to działo i dzieje się na oczach jubilata, zanikającego już typu starego sługi. Przed pięcioma laty ozdobił jego pierś order „Bene merenti“. Teraz zawisł drugi. Niedawno, gdy cała służba pałacowa zebrała się na sali audiencjonalnej, by ks. kardynałowi Prymasowi złożyć życzenia z okazji jego imienin, **ks. Prymas podniósł zasługi swojego wiernego kamerdynera, a w dowód wdzięczności i uznania udekorował go zaszczytnym oderem „Pro Ecclesia et Pontifice“. W ten sposób półwiekowa praca, pełna niezwykłego oddania i wierności otrzymała piękną nagrodę w postaci tak wybitnego odznaczenia.** Jubilat pełen jest jeszcze sił i po dawnemu krząta się po pałacu, zawsze cichy, wierny i wielce oddany.

Ze świata.

— **Katastrofa lotnicza** wydarzyła się w czasie święta lotniczego w Wiłkomierzu (na Litwie). Jeden z popisujących się samolotów spadł w tłum publiczności i rozbił się. Zabita została 6-letnia dziewczynka a 12 osób zostało poranionych.

— **W miejscowości Wiszticis** (na Litwie) podczas wieczorku, urządzonego przez szaulisów, reżyser pokazywał przed przedstawieniem artystce, jak należy strzelać. Kula przebiła dekoracje i trafiła w głowę policjanta, zabijając go na miejscu.

— **Akcja antykomunistyczna w Łotwie** przyjęła ostatnio żywsze tętno. W Rydze skazano 22 komunistów na 1—10 lat więzienia.

Na plażę w pobliżu Gavea (Brazylia) fale morskie wyrzuciły dwóch marynarzy, przymocowanych do koła ratunkowego. Jak się okazało marynarze należeli do załogi parowca niemieckiego ‚Planeta“, który podobno w drodze z Rio do Hamburga utonął.

— **W Leningradzie** po spadku temperatury do 5 st. powyżej zera spadł śnieg.

— **Po koronacji dalsze zbrojenia.** Konferencja imperialna w Londynie omówiła również zagadnienia zbrojeniowe. Australia ze zbudowanych ostatnio fabryk amunicji zaopatrywać będzie Nowozelandię i Singapore w amunicję. Zostanie zwiększony znacznie tonaż floty wojennej Australii. Kilka portów zostanie ufortyfikowanych, w pierwszej linii Port Darwin.

— **Pożyczka angielska dla Chin.** Chiński minister skarbu dr Kung przeprowadził w Londynie szereg rozmów, celem uzyskania pożyczki angielskiej dla Chin. Do tej pory nie ma jeszcze żadnych pozytywnych wiadomości, czy pożyczka zostanie udzielona. Pewne fakty wskazują na to, że nastąpi ona dopiero po ukończeniu rozmów brytyjsko-japońskich, mających na celu zbliżenie obu państw do siebie, przede wszystkim na odcinku gospodarczym.

Likwidacja pisma gdańskiego.

Gdańsk (PAT). Wyszedł z druku **ostatni numer organu niemiecko-narodowego „Danziger Nationale Ztg“, który zlikwidowany został** w związku z rozwiązaniem stronnictwa niemiecko-narodowego.

Ochrona amerykańskich kasjerów.

Montreal (PAT). Kasy banków Kanady zostały obecnie przebudowane i zaopatrzone w specjalne ochronne urządzenia, uniemożliwiające rabunki i chroniące kasjerów przed kulami napastników. Wystarcza **jedno dotknięcie nogą specjalnego guzika, aby opadły stalowe płyty, oddzielające kasjera od ewtl. napastnika stalowym pancerzem.** Wobec tego, że napady na kasy banków, tak w Kanadzie, jak i w St. Zjednoczonych trafiają się dość często, wynalazek ten zaciekawił bardzo bankowców i ma zapewnione powodzenie.

Jacek Brzezina.

TOWARZYSZ NR. 105

POWIEŚĆ

11)

(Ciąg dalszy).

Złaził całą Persję wszerz i wzdłuż, świetnie mówi po rosyjsku, ma duże znajomości w mieście, szczególnie w kolonii ormiańskiej. Sądzę, że będzie się nadawał.

Cood zamyślił się. Polak? Był w Polsce podczas wojny z bolszewikami. Nieźle nawet nauczył się tego trudnego języka, co mu potem bardzo przy naucę rosyjskiego pomogło.

— Zastanowię się jeszcze — zwrócił się do Frathera.

Został znowu sam. Nie chciało mu się nigdzie iść, wolał na miejscu rozpatrzeć wszystkie sprawy przekozane mu przez Frathera. Zadzwonił na służącego o czarnę kawę i rozłożył się wygodnie w fotelu opierając nogi o blat biurka.

Sułtanow, Dżawachow, Polak z Tebryzu... Ten ostatni chyba się nada. Cood miał sentyment do Polaków. Jeszcze dzisiaj wspomina miłe chwile spędzone na tych „kresach Europy“, jak w Anglii nazywano Polskę. Jeszcze dziś, po tylu latach, wspomina piękną Hankę, córkę właściciela majątku, gdzie przez parę miesięcy kwaterował ze sztabem. Wspomnienie o niej nasunęło mu znowu na myśl rychły przyjazd jego „żony“. Był zły na ten pomysł centrali, lecz powoli zaczynał się już przyzwyczajać do tego stanu rzeczy. Wszystkim powiedział, że jest żonaty, kupił i począł nosić obrączkę. Nawet Frather nie wie, jak rzecz wygląda w istocie.

Tylko jaka ona będzie? Pytano go o to ze wszystkich stron i nieraz musiał się mocno napocić, by wybrnąć z trudnej sytuacji. Bo i rzeczywiście — co mógł powiedzieć? Sam nie wiedział, jak jego „żona“ wygląda! A jak się ułożą warunki domowe? Jakie będzie ich „pożycie małżeńskie“? Śmiać mu się chciało i kląć zarazem!

Będzie musiał rozejrzeć się za jakimś domkiem. Trzeba będzie wszystko urządzić, musi przecież odgrywać rolę szczęśliwego małżonka. Sypialnie, naturalnie, muszą być osobno. Trudno przypuścić, by ona zgodziła się na obowiązujące w małżeństwie prawa. A on? Jest przede wszystkim dżentelmenem! Zresztą nie przypuszczał, żeby mu to miało sprawić trudność. Tyle widział agentek angielskich, tak były wszystkie mało pociągające, że chyba niewiele straci z powodu braku wspólnego łoża. Jakoś to już będzie!

Chwilowo nudził się. Już miał dość tej intensywnej samochodowej roboty. Pragną nareszcie wziąć się do właściwej pracy...

Różnobarwny tłum przeciągał ulicą odgrodzoną od Cooda szklanymi taflami. W głąb ciemnego wnętrza sklepu zerkały ukradkiem hanumki, czasami mignęła kolorowa parasolka jakiejś lady szczerzącej wystające zęby do niewidocznego celu.

Nie ma ładnych Europejek w Teheranie. Żadna by tu nie przyjechała. Podłe miasto! I on, Cood, musiał właśnie tutaj trafić... Pech!

ROZDZIAŁ IV.

Joan.

Domek wynajęty przez Cooda na „rodzinne“ gniazdo (jak ironicznie w myśli nazywał swoją przyszłą małżeńską siedzibę) był kamiennym, jednopiętrowym budynkiem z niewielkim ogródkiem od frontu. Od ulicy odgradzał go dość wysoki mur, z furtką wejściową i przylepionym z boku garażem. Ulica, niewielka i spokojna, wychodziła na jedną z głównych arterii teherańskich — Naderi. Punkt był dobry, otoczenie miłe i pozbawione normalnych, wielkomiejskich hałasów. To była kwestia zewnętrzna; jak ułoży się życie wewnątrz tego „gniazdka“, nad tym trudno było Coodowi przejść do porządku dziennego. Niemal codziennie poświęcał parę godzin na rozstrząsanie wszystkich pro i contra swojego nowego „stanu“.

„Żonę“ postanowił traktować li tylko jako agentkę S. S., jako osobę bez płci, która będzie mu pomocną w pracy. Jak ta pomoc będzie wyglądała, nad tym jeszcze się nie zastanawiał, chociaż czuł, że mimo wszystko pomysł centrali londyńskiej jest niezłym pociągnięciem. Jak już zdążył zauważyć, na gruncie teherańskim przez kobietę można było zrobić wszystko, wszędzie się dostać, każdego kupić... chodziło tylko o to, jaka to kobieta będzie. Wymagania były duże — czy im sprosta?

Zagadka miała się rozstrzygnąć za kilka dni.

Cood siedział właśnie przed swoją nową „rezydencją“, w cieniu wielkich, rycynusowych liści i kupował dywany. Na glinianą podłogę pokoi trzeba przecież coś położyć. Jakakolwiek będzie ta „żona“, przyjeżdża przecież z ojczyzny cywilizacji — z Anglii.

Dwóch kupców rozkładało na ziemi swój towar. Małe osiołki dźwigające na swoich grzbietach wielkie bale dywanów stały na ulicy prosząc Pana Boga, by przecież klient ich panów ulżył im nieco ciężaru. Sprzedawcy znali swój fach. Nikt tak jak oni nie potrafił zachwalać towaru, nikt tak nie potrafił zamydlić oczu, przemycić anilinowych kawałków, wyciągnąć horendalnych sum. Usta im się nie zamykały. Coraz to piękniejsze sztuki rozkładali przed klientem. Barwne wzory „szyrazów“, „isfahanów“, „buchar“, „seneh“ czy „turkmenów“*) mieniły się w słońcu powodzią barw i deseni.

Cood uśmiechał się, patrząc to na kupców, to na dywany. Niezbyt przejmował się paplaniną sprzedawców, gdyż znając się nieco na jakości, wartości i cenie dywanów posiadał o nich własne zdanie.

*) Nazwy perskich dywanów.

(Ciąg dalszy nastąpi).

DZIAŁ GOSPODARCZY

Dwa artykuły „Gazety Polskiej“.

Nie bezdroża koniunktury,

tylko gospodarka planowa, zaufanie i rozwój kredytu.

„Gazeta Polska“ zamieściła w dn. 27 i 28 bm. dwa artykuły gospodarcze, z którymi warto się zapoznać. Pierwszy nosi tytuł: „Na bezdrożach poprawy koniunktury“, drugi: „Polityka zagospodarowania Polski“. Już z tych tytułów można wywnioskować, że nasz półoficjalny organ jest przeciwny chaotycznemu rozwojowi naszego gospodarstwa pod takt rozwijającej się poprawy, tylko pragnie rozwojowi narzucić z góry obmyślone formy, czyli jest zwolennikiem planowości.

Tok rozumowania „Gazety Polskiej“ jest następujący:

„Obserwując przebieg poprawy gospodarczej w Polsce — twierdzi pismo — trudno byłoby nam znaleźć ślady planowego rozwoju i drogi — prowadzące do trwalszej równowagi. Przeciwnie — z łatwością dostrzegamy narastanie dysproporcji (przeciwieństw), zjawianie się nowych znaków zapytania, powstawanie trudności, które tylko drogą realizacji przemyślanego programu dadzą się usunąć“.

W okresie poprawy wszelkiej nieprzygotowani — sądzi cytowany organ i dochodzi do przekonania, że

„Poprawa koniunktury zaskoczyła nas, to też na wszystkie nowe zagadnienia, jakie co dzień ona wysuwa, reagujemy z opóźnieniem albo... nie reagujemy wcale“.

„Faktem jest — czytamy dalej — że w większości krajów świata „złapano“ poprawę prawie że w chwili, gdy stało pogorszenie. **W Polsce kryzys trwał parę lat dłużej.** Gdy zaś poprawa zaczęła przybierać na sile — okazało się, że na jej przyjęcie nie jesteśmy wcale przygotowani. Nic dziwnego, że w tych warunkach od razu trafiliśmy na bezdroża“.

Jeżeli trwał dłużej — winę tego ponosi sama „Gazeta Polska“. **Na jej czele stał p. Matuszewski i wypisywał kazania na temat gospodarczego liberalizmu.** W rezultacie bez żadnego planu urzeczywistniliśmy „plan“ staczania się w dół, gdy inni już maszerowali ku górze. Jest lepiej późno, niż wcale, że to sam zauważa „G. P.“ i maluje taki obraz polskiej rzeczywistości gospodarczej:

„Struktura wszystkich dziedzin naszej gospodarki skrojona jest na miarę nędzy. Ze stwierdzenia tego wypływa, poparty ostatnimi doświadczeniami, niezbity wniosek, że nieco szybsze wydobycie się z dna nędzy grozi zjawiskiem niedopasowania rozmiarów produkcji (wytwórczości) do wzrastającej konsumcji (spożycia) i rosnącego ruchu inwestycyjnego. Ze stwierdzenia tego wypływa również niezbity wniosek, że szereg „uświęconych tradycją“ założeń gospodarczych obowiązuje nas w gruncie rzeczy tylko w oparciu o tezę, że z nędzy i biedy nigdy się nie wydobędziemy. Inaczej — założenia te wywrócone zostają do góry nogami.

Precyzujemy. Przyjęte jest założenie, że Polska jest wielkim eksporterem artykułów rolnych. Wiadome jest jednocześnie, że konsumcja biedniejszych warstw, stanowiących 70 czy 80 proc. ludności, jest w zakresie wielu z tych artykułów beznadziejnie niska. Otóż, wzrost konsumcji zboża, mięsa, masła, jaj itd. — bynajmniej oczywiście nie do poziomu Zachodu — utrąciłby nam nadwyżki eksportowe lub, w każdym razie, poważnieby je zredukował. Aby to nie nastąpiło, aby — pod naporem poprawy — nie pękł bilans handlowy, co groziłoby przykrymi konsekwencjami (skutkami) — musiałaby wzrosnąć produkcja. Powiększenie produkcji jest rzeczą bardziej skomplikowaną od automatycznego wzrostu konsumcji. W każdym razie wymaga planowej akcji.

Drugi przykład. Wywozimy od lat po wybitnie deficytowych cenach produkty naftowe. Na całym naszym przemyśle naftowym ciąży jego „eksportowość“. Otóż — podciągnięcie naszego spożycia nafty i benzyny do poziomu, nieco bardziej zbliżonego do krajów środkowo-europejskich (większe zużywanie nafty do oświetlenia przez chłopów, motoryzacja...) **zmusi nas do... importu artykułów naftowych.** I tak dalej — do której dziedziny nie sięgnęlibyśmy — wszędzie dostrzeżemy, że wszystkie nasze założenia gospodarcze, wiele „osiągnięć“ i wiele „bolączek“ — wszystko oparte jest **na najczęściej niewypowiadanym domniemaniu, że trwać i kwitnąć będzie tradycyjna nasza nędza i bieda“.**

Jak widzimy, „G. P.“ nie szczędzi ciemnych barw dla odmalowania smutnej polskiej rzeczywistości. I szukając ratunku rzuca następujące myśli:

„Co robić? Ano, oczywiście, planowo i możliwie szybciej rozszerzyć produkcję. Głównie i przede wszystkim podstawowych surowców wszelkiego rodzaju.

Rozszerzając jednak produkcję, czyniąc inwestycje, choćby najtańsze, **producent i ten, kto go finansuje, chcą mieć gwarancję zwiększonego zbytu. Gwarancję tę — na dalszą metę — da im tylko wielka polityka mobilizacji gospodarczej, polityka zagospodarowania, możliwie niezależna od wahań koniunktury“.**

W następnym artykule znajdujemy bliższe określenie tej polityki, jaką należy stosować. „Gazeta Polska“ wskazuje nam to, czego zdrowa polska opinia już dawno się domagała: A więc — polityka planowej przebudowy struktury, programowego zagospodarowania Polski, podniesienia produkcji, zainwestowania i spożycia. Polityka — niezależna od koniunktury. Na politykę wyłącznie koniunkturalną Polski nie stać.

Polityka intensywnego zainwestowania polityka podnoszenia konsumcji, polityka szybkiego powiększania produkcji — jest w Polsce nie tylko koniecznością; jest ona najbardziej naturalną polityką w naszych warunkach; jest łatwiejszą do prowadzenia, niż analogiczna polityka w Niemczech lub USA.“ Łatwiejsza ponieważ mamy nieporównanie więcej potrzeb i dlatego nie trudno nam będzie iść naprzód mając tyle do zrobienia drogi.

Trzeba jednak jakichś pewnych wytycznych. Ustalić je może tylko państwo i „prowadzona przez nie **gospodarka planowa, gospodarka,** oparta na zawczasu opracowanym programie.

Atmosfera zaufania jest niezbędna. W dalszych etapach będzie ona podtrzymywana i wzmacniana wynikami tej polityki. Na początku — wytworzenie takiej atmosfery, związanej i z **momentami natury społeczno-politycznej,** będzie łatwiejsze, niż się wydaje. **Błędne jest zdanie, że w społeczeństwie polskim trudno jest obudzić entuzjazm dla wielkiej pracy** dla powszechnego dobra. Błędne jest zdanie, że społeczeństwo polskie w masie swej **boi się czegoś nowego. Społeczeństwo polskie zgodzi się na każdy „eksperyment“,** jeżeli mianem tym ma się określać **politykę inicjatywy i patrzenia naprzód.**

Środki pieniężne? W atmosferze zaufania i entuzjazmu środki te znajdą się tak, jak znalezione zostały np. we Włoszech. **Uzasadniona polityka ekspansji kredytowej** w kraju, idącym szybkimi krokami naprzód, w kraju, dążącym do zaspokojenia elementarnych swych potrzeb“.

Do niedawna „G. P.“ nie chciała akcji planowej i więcej myślała o żydach i ich gospodarczym światopoglądzie niż o społeczeństwie polskim. Bała się eksperymentów i odżegnywała jak diabeł od święconej wody od polityki poszerzenia (ekspansji) kredytu.

Obecnie nasz organ półoficjalny zmienia zdanie. Ale czyni to samo rząd! Czy ma już plany? Czy będzie je wykonywał? O tym jeszcze nic nie wiemy niestety.

(es-te).

400 lat temu.

W nr. 9 „Gospodarki Narodowej“ znajdujemy poniższe wywody, których warto się niemal nauczyć na pamięć!

Śledząc bieg aktualnych wypadków dobrze jest od czasu do czasu porównać je z dawno minionymi faktami. Nauka historii, jeśli nie jest tylko zbiorem dat i suchych zdarzeń („działo się to w roku takim a takim...“), daje możność uchwycenia analogii pomiędzy „dawnymi a nowymi laty“ i wyciągnięcia wniosków **z ciągłości historycznej, jaką posiada każdy większy naród europejski.** Nie ulega zaś najmniejszej wątpliwości, że istotne pierwiastki, w tradycji zawarte, są niczym innym, jak zasadniczymi cechami danego narodu, które ulegają znacznie mniejszej i powolniejszej ewolucji, niż to się zwykle przypuszcza.

Szczyt powodzenia politycznego Polski przedrozbiorowej przypada z całą pewnością na wiek XVI, epoką Jagiellonów i Stefana Batorego. Już chociażby z tego tytułu warto się przyjrzeć temu okresowi również i od strony — gospodarczej.

Polska XVI stulecia jest jeszcze krajem mieszanym, rolniczo-miejskim (rzemieślniczo-kupieckim), ale raz po raz wstrząsają nią tendencje zmiany tego zdrowego stanu rzeczy. Szlachta polska, mając **ułatwione warunki dla gospodarki rolnej** (byliśmy wówczas „śpichlerzem Europy“, trapionej wojnami religijnemi), **poszła po linii najmniejszego oporu i z produkcji rolnej uczyniła alfę i omegę swej mądrości i aktywności gospodarczej.** Na miasta z ich handlem i rzemiosłem patrzano pogardliwie i lekceważąco. Nie obchodziło również szlachty morze, **„gdy pilnie orze“** — jak się wyrażał, bynajmniej tego nie potępiający, poeta.

Rządząca ówczesną Rzplitą **klasa** szlachecka miała tylko jeden gospodarczy cel przed oczyma; sprzedawać zboże do Gdańska i jak najtaniej nabywać zagraniczne towary przemysłowe. Dysponując znacznymi środkami pieniężnymi (w. XVI otworzył „nożyce cen“ na korzyść rolnictwa), szlachta polska stanowiła b. pojemny rynek zbytu. Ale z obawy, że pośrednicy mogą zmniejszyć zyski, płynące z importu, **utrudniała, jak mogła kupcom krajowym zajmowanie się handlem importowym.** Nie miała natomiast nic przeciwko temu, by **te funkcje spełniali i bogacili się kupcy zagraniczni.** Pojęcie bilansu płatniczego i korzyści dla kraju, płynących z zatrzymania zysków, jakie daje handel, **było ówczesnym rządom zupełnie obce.**

Monopol handlu eksportowego zbożem nie spoczywał w rękach ziemiaństwa. Szlachta wywoziła zboże Wisłą do Gdańska, **jedynego odbiorcy, a tym samym i monopolisty,** który dyktował ceny, a nadomiar złego utrudniał Polsce akcję nad Bałtykiem, bronił się przed dopływem ludności z Polski i bynajmniej nie dbał o dobro polskiego bilansu handlowego i płatniczego. Gdańsk, wyzyskując położenie geograficzne, **dbał tylko o swój interes w wymianie z Polską,** jako dostawcą zboża, nie troszczył się natomiast o dalsze losy ziemiopłodów, w których dalszym zbycie pośredniczył. Pośrednictwo to było bierne, bo Gdańsk, zadowolony ze swego losu i bogactwa, wyzbyty szerszych ambicyj, nie podejmował eksportu pionierskiego, zdobywczego, tylko czekał, aż przybędą doń kupcy holenderscy, którzy ujęli w swe ręce obrót polskim zbożem na rynkach europejskich. W ten sposób **szlachta wytrąciła z rąk kupców polskich możność wejścia ich na rynki światowe, a monopol Gdańska dokonał reszty.**

Cechą charakterystyczną polskiej gospodarczej myśli i akcji w XVI w. była polityka, jak byśmy dziś powiedzieli, **pro-konsumencka** (ceny maksimalne). Zarazem była to polityka **tak czystej wody liberalna, że mogła by nam jej pozazdrościć Anglia ubiegłego stulecia.** Gdy w całej Europie zaczął wówczas powstawać przemysł, oparty na koncentracji kapitału, Rzplita szlachecka, walcząc z miastami, **ucinała możliwości akumulacji (gromadzenia) kapitału, która tylko w handlu czy przemyśle** (rzemiośle) **rozwijać się może.**

Polską myśl gospodarczą XVI w. cechuje ubóstwo i bierność. Gdy na zachodzie rysował się potężny prąd merkantylizmu, w Polsce najwięcej przejmowano się zagadnieniami skarbowymi, tzn. **szlachta walczyła z królem o dochody państwa,** a raczej o taki ich podział, aby król nie mógł — z braku środków — prowadzić wojny i gospodarować krajem. I dlatego Mikołaj Rey zażywał miru u szlachty, bo głosił, że Polska powinna się **cieszyć, iż nie posiada przemysłu i żyje tylko z rolnictwa, karmiąc zbożem Europę.** Wezwanie księdza Grabowskiego, który nawoływał rząd do eksportowania zboża, zakładania rusznikarni, stadnin itp., było w tych warunkach **głosem wołającego na puszczy.**

Historia gospodarcza Polski XVI w. **jest czynnikiem, niezbędnym do zrozumienia polskiej myśli i polityki gospodarczej w XX stuleciu.**

—::—

Niemcy zakupili patent „lanitalu“.

Grupa firm niemieckich zakupiła we Włoszech patent na wyrób sztucznej wełny z kazeiny (lanitalu). Należy nadmienić, że poza tym patent ten nabyły przed tym Polska i Francja.

Zbyt soli wzrasta.

W okresie czterech pierwszych miesięcy br. zbyt soli warzonej i kamiennej w kraju wyniósł 151.500 ton, tj. o 17.200 ton więcej, jak w tym samym okresie czasu roku 1936.

—::—

Ukazał się XVIII tom „Przeglądu Ekonomicznego“ Poprzedni tom przyniósł sensacyjną rozprawę b. premiera prof. Wład. **Grabskiego,** domagającą się w interesie kredytu hipotecznego reformy oddłużenia rolniczego wobec wzrostu cen płodów rolniczych, dalej wnikliwy rozbiór dochodu wsi i miasta pióra ministra Czesława **Klarnera** i nader zajmującą charakterystykę polityki gospodarczej Trzeciej Rzeszy, napisaną przez p. nacz. Aleksandra **Ivánkę.**

Zjazd gwiaździsty do Gdyni w czasie Targów Gdyńskich.

Dzień 27 czerwca Gdynia przeżywać będzie pod znakiem motoru. W dniu tym rozpoczną zjeżdżać się do Gdyni uczestnicy samochodowego i motocyklowego zjazdu gwiaździstego z całej Polski. Zjazd ten trwać będzie jeszcze 28 i 29 czerwca. Równocześnie w dniu 27 czerwca w godzinach popołudniowych odbędzie się uliczny wyścig motocyklowy.

Wspomniane imprezy uzupełnia salon samochodowy na Targach Gdyńskich (20. 6. do 4. 7.), który przedstawi najnowsze modele wozów zarówno osobowych jak i ciężarowych, jak nie mniej motocykle, rowery oraz sprzęt i części pomocniczo-zapasowe.

Rzemiosło rzeźnicko-wędliniarskie

o swojej „katastrofalnej czterolatce“.

Na ostatnim zebraniu stołecznego rzemiosła rzeźnicko-wędliniarskiego omawiano szczegółowo i sprecyzowano przyczyny **katastrofalnego położenia tej gałęzi rzemiosła w Polsce na przestrzeni ostatnich czterech lat.** Spowodowały je: spadek konsumcji mięsa na rynku wewnętrznym **o 25%** i poważny spadek cen; zmniejszenie się zapotrzebowania na przetwory mięsne, wskutek czego sprzedaż mięsa w stanie surowym w przedsiębiorstwach rzeźnicko-wędliniarskich waha się w granicach **70 do 80%;** zubożenie ludności spowodowało spadek do minimum zapotrzebowania na lepsze przetwory wędliniarskie; konkurencja wytworzona na krajowym rynku mięsnym **przez przemysł bekonowy,** który zarzuca tenże rynek mięsem, nie nadającym się na cele eksportowe, po celowo znacznie obniżonych cenach; znaczne zwiększenie kosztów produkcji wskutek zmniejszenia się obrotów, dalej wygórowane opłaty rzeźniane, które stały się ukrytym źródłem podatkowym dla odnośnych gmin miejskich; zwiększenie podatków i wymiarów podatkowych, które są ustalone przez władze skarbowe rok rocznie w większych rozmiarach, przy czym władze wymiarowe nie biorą pod uwagę, że wskutek spadku konsumcji oraz zniżki cen obroty w stosunku z roku 1932 spadły o 50—60%, szczególnie na prowincji; zwiększenie obciążeń na rzecz Giełdy Mięsnej, Kasy Targowej i Komisji Targowiskowej; utrzymanie w dalszym ciągu wygórowanego podatku interwencyjnego od uboju; rozszerzenie się **do niebywałych rozmiarów pokątnego uboju i nielegalnego handlu mięsem i jego przetworami.**

Czy Niemcom grozi inflacja?

W związku z obserwowanym z jednej strony szybkim wzrostem zadłużenia wewnętrznego Rzeszy, które podniosło się w ciągu ostatnich 2 lat o **sumę blisko 6 mild. RM.,** z drugiej zaś z pogłoskami o mającej **niebawem nastąpić inflacji,** przemawiał ostatnio w tej sprawie na posiedzeniu Izby Handlowej i Przemysłowej w Bremerhaven min. Skarbu Rzeszy. Minister oświadczył, że pojawiające się stale pogłoski, o mającej nastąpić lub nawet już zastosowanej inflacji **są bezpodstawne.** Kanclerz bowiem ręczył **słowem honoru za to, że naród niemiecki ochroniony będzie przed nowym nieszczęściem inflacji.**

Żaden objaw na nią zresztą nie wskazuje. Podczas gdy dochód społeczny wzrósł w Niemczech **o 36%, tj. z 45 na 62 mild. RM, obieg środków płatniczych zwiększył się zaledwie o 21% z 5,5 mild. do 6,7 mild. RM.** Krytyce nad zadłużeniem publicznym Rzeszy przeciwstawić należy fakt, iż zadłużenie to jest **bezwzględnie mniejsze od zadłużenia w innych państwach.**

Rozumowanie powyższe zbyt przekonywujące nie jest. Cyfry wydają się co najmniej naciągnięte. Inflacja wisi w powietrzu i jest powstrzymywana resztą sił.

Zużywamy coraz więcej benzyny i nafty.

Styczeń, luty, marzec i kwiecień br. w stosunku do tych samych miesięcy roku ubiegłego, stwierdzają wzrost zbytu benzyny do 20.500 ton z 16.700 ton oraz nafty do 46.000 ton z 43.800 ton.

Czy zwierzęta przeczuwają śmierć?

Niezbadany zmysł, czy tylko pewien rodzaj instynktu, którego ludzie nie posiadają?

Wiemy wszyscy o tym, że gdy u kogoś w domu jest ciężko chora osoba lub ktoś zmarł, wówczas pies zdradza niezwykle swe zachowanie przez przeciągłe, żałosne wycie. Fakt to na ogół bardzo znany. Osoby nie wierzące przeciwstawiają mu to, że zwierzęta, kiedy są same, opuszczone przez swych właścicieli lub kiedy im się czas dłuży, wyją również żałośnie, jakby „przeczuwały śmierć".

Tym niemniej dowiedzionym jest, że szczególnie psy obdarzone są tą dziwną właściwością, przeczuwania wydarzeń tragicznych, które spotkać mają ich panów.

Gdy 1870 r. generał d'Aurelles de Paladines odniósł ranę, jego pies, pozostały w Owernii, w majątku ziemskim generała, począł żałośnie skomleć właśnie w chwili gdy padł jego pan. Nie można go było w żaden sposób uspokoić i w ciągu szeregu późniejszych dni pies ten nie chciał żreć, odmawiając przyjęcia wszelkiego pożywienia...

Zapewniają, że i koty również zdradzają tę tajemniczą właściwość, „przeczuwanie śmierci", czy w ogóle grożącego niebezpieczeństwa bliskim im osobom.

Kroniki notują w tym względzie bardzo ciekawy wypadek. Pewien włoski rybak miał ulubionego kota, o którego troszczył się pieczołowicie i z którym nie rozstawał się prawie nigdy, karmiąc go własnoręcznie i sypiając z nim nawet w swym łóżku. Codziennie, gdy pan jego udawał się na połów ryb, kot odprowadzał go aż do furtki jego ogrodu. Pewnego wieczoru, kiedy dzielny ten rybak swym zwyczajem zamierzał udać się na morze, kot począł przeraźliwie i żałośnie miauczeć, kręcąc się w kółko i skacząc na ramiona swego pana. Tego dnia nie tylko że odprowadził swego pana aż do furtki ogrodu, ale towarzyszył mu aż na plażę morską, czego nigdy przedtem nie czynił. I rzeczywiście tejże nocy powstała na morzu gwałtowna burza, w czasie której łódź rybaka zatonęła wraz z jej właścicielem. Ciekawa jest atoli ta okoliczność, że śmierć tragiczna rybaka, którą przeczuwał jego kot, nie wywarła żadnego głębszego wrażenia na tym zwierzęciu, które zachowywało się zupełnie obojętnie, żarło normalnie, nie zdradzając smutku i żalu po stracie swego pana.

Bardziej niezwyky prawie fenomenalny wypadek opowiada gen. angielski Sutton w interesującej książce w której opisał swe ciekawe przygody. W czasie pobytu w Chinach, generał miał adjutanta, Szkota z pochodzenia. Oficer ten pewnego wieczoru postanowił udać się na pokład jednego ze statków amerykańskich, znajdujących się na rzece Yang-Tse, na skutek otrzymanego zaproszenia.

Aby móc udać się z tą wizytą — opowiada ów generał — adjutant pożyczył od niego małego konika mongolskiego rasy „pony". Co jednak zdziwiło generała, to fakt, że ów koń z dziwnym uporem nie chciał opuścić arsenału: wierzgał i kręcił się w kółko na miejscu, nie postępując naprzód, jakby pod wrażeniem niezwykłego strachu i przerażenia chińscy służący na widok ten zawołali:

— „Koń nie chce ruszyć z miejsca, gdyż przeczuwa, że obcokrajowiec ten umrze"...

Młody oficer szkocki nie był ani łatwowiernym, ani bojaźliwym. Udał się w drogę pieszo i szczęśliwie, bez żadnej przeszkody, dotarł aż do statku, na którym go oczekiwano. Gorzej mu jednak poszło w drodze powrotnej: w chwili bowiem, gdy schodził ze statku po małym mostku, który miał doprowadzić oficera do lądu stałego, oficer, wskutek potknięcia się i fałszywego kroku, stracił równowagę, wpadł do rzeki i utonął, a bystry prąd wody uniósł go daleko.

Nigdy też po tym nie zdołano wydobyć z mętnej toni rzecznej zwłok nieszczęśliwego oficera.

Służący chińscy opowiedzieli generałowi o tym wypadku nadmieniając, że ostrzegali młodego oficera o grożącym mu niebezpieczeństwie, które ten jednak zlekceważył. Chińczycy ci dodali, że tego rodzaju zdolności przeczuwania niebezpieczeństwa spotykali dość często u zwierząt i że w podobnych wypadkach oni, Chińczycy, liczyli się jak najskrupulatniej z tą przestrogą, stosując się ściśle do ostrzeżenia.

Przykładów tego rodzaju instynktownego przeczuwania przez naszych czworonożnych przyjaciół niebezpieczeństwa, grożącego ludziom, przytoczyć możnaby mnóstwo. Niewątpliwie też niejeden z Czytelników przypomni sobie z własnego życia podobne wypadki.

Prawie zawsze tego rodzaju „przeczucia", spotykane u psów, kotów a także i koni potwierdzają fakty i okazuje się, że te „przeczucia" zwierząt nie zawodzą.

Te właściwości szczególnie u zwierząt zaliczyć należy do specjalnego rodzaju instynktu tak przynajmniej chcą o tym sądzić uczeni, nie uważając tych właściwości za przejaw nieznanego nauce zmysłu czy daru nadprzyrodzonego.

W literaturze, szczególnie w dziejach Rudyarda Kiplinga i Jacka Londona, spotykamy porywające i niezwykle zajmujące opisy, w których zwierzęta odgrywają niezwykle doniosłą rolę. Wymienieni autorzy czują się nawet w towarzystwie tych zwierząt bardzo szczęśliwymi i mówią o nich z uznaniem, że od zwierząt tych nauczyli się nieraz daleko więcej zdrowej mądrości, niż od... ludzi, którzy uważają się za władców zwierząt i przyrody, choć ta przyroda tyle jeszcze dla nich zawiera tajemnic i choć zwierzęta częstokroć przejawiają daleko szlachetniejsze instynkty wobec ludzi, stosując się do praw przyrody niż ludzie wobec zwierząt a nawet wobec innych ludzi, swych bliźnich...

„Derby" gołębi pocztowych.

Największymi zawodami gołębi pocztowych na świecie były „derby" w stolicy Irlandii — Dublinie, w których startowało przeszło 30 tysięcy gołębi.

Pierwsza miłość Rockefellera.

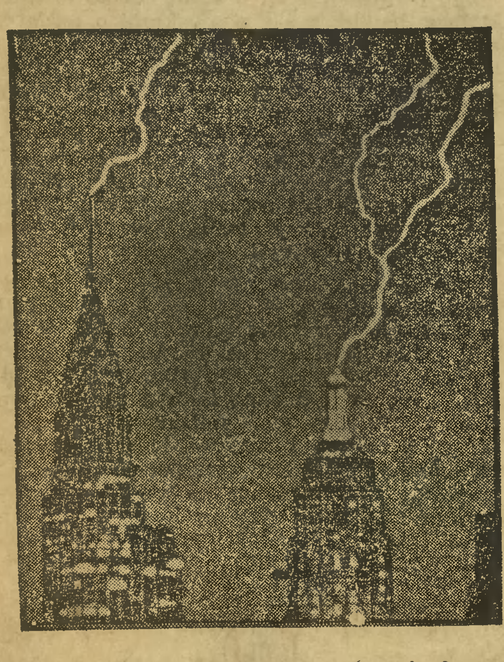
Dokoła osoby zmarłego niedawno miliardera amerykańskiego John D. Rockefellera opowiadają wiele anegdotek. Jako 25-letni businessman wyjechał Rockefeller do Palm Beach na Florydzie celem załatwienia interesów, jakie mu powierzyło jedno z największych przedsiębiorstw naftowych. Praca jego była połączona z dużym wysiłkiem nerwowym, to też zapragnął po całodziennych wysiłkach i konferencjach odetchnąć na wolnym powietrzu.

Udał się na spacer i dotarł do lasku. Na jego polanie ujrzał ognisko, dokoła którego zobaczył obóz cyganów. W pewnej chwili został zauważony i otoczony liczną grupą osób, o dziwnym, przenikliwym spojrzeniu. Banda z całą bezczelnością przystąpiła do rewizji i zamierzała go w najbardziej brutalny sposób okraść.

Stanowczy okrzyk protestu dotarł do namiotu, w którym mieszkały rodziny cygańskie. Kobiety wyjrzały z poza płachty na tajemniczego przybysza, który ośmielił się przeszkadzać w obrzędach cygańskich. Nie trwało długo, kiedy przy Rockefellerze znalazła się młoda cyganka o hebanowej barwie ciała. Doznał głębokiego wstrząsu i roześmiał się z dziwnego uczucia, jakie go ogarnęło. Cyganka go ujarzmiła. Po kilku minutach oddał swobodnie cyganom wszystko co posiadał przy sobie, by móc tylko pozostać jak najdłużej w obozie wśród cyganów.

Kiedy po kilku dniach powrócił do Nowego Yorku, pochłonięty przez młyn życia, myślał wciąż jeszcze o swej pierwszej sielankowej miłości. Lecz innym szlakiem płynie sentyment a innym interes. Mimo to kiedy stanął u szczytu powodzenia, kiedy jak go nazwano był „najbliższym paziem królowej fortuny", wówczas na miejscu swego spotkania i dramatycznej nocy na Florydzie kazał wybudować bajkowy pałac. W komnatach jego i ogrodach tak często odzywała się muzyka grająca melancholijne, pełne najsubtelniejszych wspomnień, romanse cygańskie.

Burza nad drapaczami chmur

Ciekawe zdjęcie, dokonane w czasie burzy nad Nowym Jorkiem. Dwa pioruny uderzyły równocześnie w dwa drapacze chmur w tak zwany dom Chryslera i w Empire State Building.

Cuda współczesnej techniki.

Mosty w Ameryce.

Najwspanialsze mosty świata zbudowane dotychczas — to most nad Hudsonem w Nowym Jorku o rozpiętości 1067 m i most przerzucony nad zatoką San Francisco — łączący miasto San Francisco z miastem Oakland. Do niedawna komunikacja, bardzo ożywiona zresztą, między tymi miastami odbywała się za pośrednictwem promów, które przewoziły pojazdy. Oczywiście nie była to komunikacja wygodna. To też rząd kalifornijski przystąpił do budowy wspaniałego mostu wiszącego, który został oddany do użytku w listopadzie ubiegłego roku.

Most San Francisco — Oakland mieści sześć torów dla samochodów pasażerskich na górnym pokładzie, i jezdnię dla samochodów ciężarowych oraz kolei elektrycznej — na dolnym.

Technika współczesna rozwija się jednak w zawrotnym tempie. Już wkrótce most San Francisco — Oakland ustąpi pierwszeństwa wspanialszemu mostowi, którego budowa jest na ukończeniu. Most ten przerzucony przez cieśninę „Golden Gate" (Złote Wrota) łączyć będzie San Francisco bezpośrednio z Kalifornią północną.

Do zatoki San Francisco zawijają największe parowce transoceaniczne — most przerzucony przez zatokę musi zatem znajdować się na takiej wysokości żeby nie stanowił przeszkody żegludze. Podpory mostu z tego samego względu muszą być nieliczne. Powstaje więc problem skonstruowania mostu o bardzo wielkiej rozpiętości, zawieszonego wysoko nad poziomem morza. Jedyne rozwiązanie stanowi tu system mostów wiszących. Konstrukcja taka przypomina poniekąd tor wysokogórskiej kolejki linowej, gdzie liny nośne rozmieszczone są pomiędzy wieżami stalowymi.

Most nad Złotymi Wrotami, którego otwarcie nastąpi niezadługo będzie największym (przez jakiś czas zapewne) mostem świata. Rozpiętość jego między podporami wyniesie 1319 m.

Koszty związane z budową tak potężnych i precyzyjnych zarazem konstrukcyj, są olbrzymie. Koszt budowy mostu nad Złotymi Wrotami wyniesie w przybliżeniu 35 milionów dolarów.

Ale będzie to przecież najwspanialszy most świata.

Nowi „mieszkańcy" bieguna północnego.

Biegun północny i biegun południowy są całkowicie do siebie podobne pod względem klimatycznym, natomiast gdy idzie o świat zwierzęcy i roślinny różnią się znacznie. Niektóre ptaki i ssaki, a nawet ryby, nie mają żadnych nawet pokrewnych gatunków na przeciwległym biegunie. I tak naprzykład żyjący na północnym biegunie niedźwiedź polarny, lis polarny, brakuje całkowicie na biegunie południowym. Natomiast biegun południowy do tej pory cieszył się wyłącznością pingwinów. Obydwa bieguny przedzielone strefą umiarkowanych i gorących wód wykluczały możliwość naturalnego przesiedlania się polarnych gatunków zwierząt. To co natura uniemożliwiła, człowiek doprowadził swoją techniką w zakres wykonalności. Oto rząd szwedzki w porozumieniu z rządem angielskim załadował na okręt setki pingwinów, przewożąc je w strefy bieguna północnego. Transport udał się znakomicie, pingwiny wylądowały w pełnym składzie zdrowe i zadowolone. Jeden moment był tragiczny, gdy statek mijał równik. Musiano stale zimną wodą polewać pingwiny, chłodząc nadto pomieszczenia ich dużymi wentylatorami. Mimo tych środków zaradczych zwierzęta cierpiały bardzo z powodu braku powietrza. Duża troskliwość, jaką je otoczono spowodowała, że strefę tę przebyto bez żadnego uszczerbku dla zdrowia pingwinów.

Polarny krajobraz północy został wzbogacony nowymi „obywatelami". Ma być on w ten sposób mniej monotonny dla tych, którzy zapuszczają się w te strony.

Kopenhaga — rajem dla kobiet.

„Nie ma miejsca na nudę na świecie! Nasze towarzystwo ubezpieczeniowe podejmuje się zapewnić Wam szczęście. W opuszczeniu zwrócić się do nas!"

Oto co można było wyczytać na barwnych afiszach, rozklejonych na ulicach stolicy Danii. Przechodnie zatrzymywali się bardzo zaciekawieni treścią tych obiecujących ogłoszeń. A ponieważ od czasów biblijnych córy Ewy grzeszą zawsze ciekawością, więc wkrótce wielki tłum kobiet szturmował lokal, którego adres podano na afiszach. Otrzymały tam takie informacje:

Od tej chwili każda młoda panna będzie się mogła ubezpieczyć od ryzyka — jakże groźnego — pozostania starą panną. W zamian za drobną miesięczną składką zyskuje ona pewność zdobycia albo męża, albo pokaźnego odszkodowania ze strony towarzystwa ubezpieczeń, wypłaconego jej w chwili, gdy ukończy lat czterdzieści.

Duńczycy wpadli na genialny pomysł — choć natury czysto materialnej — rozwiązania trudnego problemu kobiety samotnej.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Dwa artykuły „Gazety Polskiej".

Nie bezdroża koniunktury,

tylko gospodarka planowa, zaufanie i rozwój kredytu.

„Gazeta Polska" zamieściła w dn. 27 i 28 bm. dwa artykuły gospodarcze, z którymi warto się zapoznać. Pierwszy nosi tytuł: „Na bezdrożach poprawy koniunktury", drugi: „Polityka zagospodarowania Polski". Już z tych tytułów można wywnioskować, że nasz półoficjalny organ jest przeciwny chaotycznemu rozwojowi naszego gospodarstwa pod takt rozwijającej się poprawy, tylko pragnie rozwojowi narzucić z góry obmyślone formy, czyli jest zwolennikiem planowości.

Tok rozumowania „Gazety Polskiej" jest następujący:

„Obserwując przebieg poprawy gospodarczej w Polsce — twierdzi pismo — trudno byłoby nam znaleźć ślady planowego rozwoju i drogi — prowadzące do trwalszej równowagi. Przeciwnie — z łatwością dostrzegamy narastanie dysproporcji (przeciwieństw), zjawianie się nowych znaków zapytania, powstawanie trudności, które tylko drogą realizacji przemyślanego programu dadzą się usunąć".

W okres poprawy weszliśmy nieprzygotowani — sądzi cytowany organ i dochodzi do przekonania, że

„Poprawa koniunktury zaskoczyła nas, to też na wszystkie nowe zagadnienia, jakie co dzień ona wysuwa, reagujemy z opóźnieniem albo... nie reagujemy wcale".

„Faktem jest — czytamy dalej — że w większości krajów świata „złapano" poprawę prawie że w chwili, gdy ustało pogorszenie. **W Polsce kryzys trwał parę lat dłużej.** Gdy zaś poprawa zaczęła przybierać na sile — okazało się, że na jej przyjęcie nie jesteśmy wcale przygotowani. Nic dziwnego, że w tych warunkach od razu trafiliśmy na bezdroża".

Jeżeli trwał dłużej — winę tego ponosi sama „Gazeta Polska". **Na jej czele stał p. Matuszewski i wypisywał kazania na temat gospodarczego literalizmu.** W rezultacie bez żadnego planu urzeczywistnialiśmy „plan" staczania się w dół, gdy inni już maszerowali ku górze. Jest lepiej późno, niż wcale, że to sam zauważa „G. P." i maluje taki obraz polskiej rzeczywistości gospodarczej:

„Struktura wszystkich dziedzin naszej gospodarki skrojona jest na miarę nędzy. Ze stwierdzenia tego wypływa, poparty ostatnimi doświadczeniami, niezbity wniosek, że nieco szybsze wydobycie się z dna nędzy grozi zjawiskiem niedopasowania rozmairów produkcji (wytwórczości) do wzrastającej konsumcji (spożycia) i rosnącego ruchu inwestycyjnego. Ze stwierdzenia tego wypływa również niezbity wniosek, że szereg „uświęconych tradycją" założeń gospodarczych obowiązuje nas w gruncie rzeczy tylko w oparciu o tezę, że z nędzy i biedy nigdy się nie wydobędziemy. Inaczej — założenia te wywrócone zostają do góry nogami.

Precyzujemy. Przyjęte jest założenie, że Polska jest wielkim eksporterem artykułów rolnych. Wiadome jest jednocześnie, że konsumcja biedniejszych warstw, stanowiących 70 czy 80 proc. ludności, jest w zakresie wielu z tych artykułów beznadziejnie niska. Otóż, wzrost konsumcji zboża, mięsa, masła, jaj itd. — bynajmniej oczywiście nie do poziomu Zachodu — utrąciłby nam nadwyżki eksportowe lub, w każdym razie, poważnieby je zredukował. Aby to nie nastąpiło, aby — pod naporem poprawy — nie pękł bilans handlowy, co groziłoby przykrymi konsekwencjami (skutkami) — musiałaby wzrosnąć produkcja. Powiększenie produkcji jest rzeczą bardziej skomplikowaną od automatycznego wzrostu konsumcji. W każdym razie wymaga planowej akcji.

Drugi przykład. Wywozimy od lat po wybitnie deficytowych cenach produkty naftowe. Na całym naszym przemyśle naftowym ciąży jego „eksportowość". Otóż — podciągnięcie naszego spożycia nafty i benzyny do poziomu, nieco bardziej zbliżonego do krajów środkowo-europejskich (większe zużywanie nafty do oświetlenia przez chłopów, motoryzacja...) **zmusi nas do... importu artykułów naftowych.** I tak dalej — do której dziedziny nie sięgnęlibyśmy — wszędzie dostrzeżemy, że wszystkie nasze założenia gospodarcze, wiele „osiągnięć" i wiele „bolączek" — wszystko oparte jest **na najczęściej niewypowiadanym domniemaniu, że trwać i kwitnąć będzie tradycyjna nasza nędza i bieda".**

Jak widzimy, „G. P." nie szczędzi ciemnych barw dla odmalowania smutnej polskiej rzeczywistości. I szukając ratunku rzuca następujące myśli:

„Co robić? Ano, oczywiście, planowo i możliwie szybciej rozszerzyć produkcję. Głównie i przede wszystkim podstawowych surowców wszelkiego rodzaju.

Rozszerzając jednak produkcję, czyniąc inwestycje, choćby najtańsze, **producent i ten, kto go finansuje, chcą mieć gwarancję zwiększonego zbytu. Gwarancję tę — na dalszą metę — da im tylko wielka polityka mobilizacji gospodarczej, polityka zagospodarowania, możliwie niezależna od wahań koniunktury.**

W następnym artykule znajdujemy bliższe określenie tej polityki, jaką należy stosować. „Gazeta Polska" wskazuje nam to, czego zdrowa polska opinia już dawno się domagała: A więc — polityka planowej przebudowy struktury, programowego zagospodarowania Polski, podniesienia produkcji, zainwestowania i spożycia. Polityka — niezależna od koniunktury. Na politykę wyłącznie koniunkturalną Polski nie stać.

Polityka intensywnego zainwestowania polityka podniesienia konsumcji, polityka szybkiego powiększania produkcji — jest w Polsce nie tylko koniecznością; jest ona najbardziej naturalna polityką w naszych warunkach; jest łatwiejszą do prowadzenia, niż analogiczna polityka w Niemczech lub USA". Łatwiejsza ponieważ mamy nieporównanie więcej potrzeb i dlatego nie trudno nam będzie iść naprzód mając tyle do zrobienia drog.

Trzeba jednak jakichś pewnych wytycznych. Ustalić je może tylko państwo i „prowadzona przez nie **gospodarka planowa, gospodarka,** oparta na zawczasu opracowanym programie.

Atmosfera zaufania jest niezbędna. W dalszych etapach będzie ona podtrzymywana i wzmacniana wynikami tej polityki. Na początku — wytworzenie takiej, atmosfery, związanej i z **momentami natury społeczno-politycznej,** będzie łatwiejsze, niż się wydaje. **Błędne jest zdanie, że w społeczeństwie polskim trudno jest obudzić entuzjazm dla wielkiej pracy** dla powszechnego dobra. Błędne jest zdanie, że społeczeństwo polskie w masie swej **boi się czegoś nowego. Społeczeństwo polskie zgodzi się na każdy „eksperyment",** jeżeli mianem tym ma się określać **politykę inicjatywy i patrzenia naprzód.**

Środki pieniężne? W atmosferze zaufania i entuzjazmu środki te znajdą się tak, jak znalezione zostały np. we Włoszech. **Uzasadniona polityka ekspansji kredytowej** w kraju, idącym szybkimi krokami naprzód, w kraju, dążącym do zaspokojenia elementarnych swych potrzeb".

Do niedawna „G. P." nie chciała akcji planowej i więcej myślała o żydach i ich gospodarczym światopoglądzie niż o społeczeństwie polskim. Bała się eksperymentów i odżegnywała jak diabeł od święconej wody od polityki poszerzenia (ekspansji) kredytu.

Obecnie nasz organ półoficjalny zmienia zdanie. Ale czyni to samo rząd! Czy ma już plany? Czy będzie je wykonywał? O tym jeszcze nic nie wiemy niestety. **(es-te).**

400 lat temu.

W nr. 9 „Gospodarki Narodowej" znajdujemy poniższe wywody, których warto się niemal nauczyć na pamięć!

Śledząc bieg aktualnych wypadków dobrze jest od czasu do czasu porównać je z dawno minionymi faktami. Nauka historii, jeśli nie jest tylko zbiorem dat i suchych zdarzeń („działo się to w roku takim a takim..."), daje możność uchwycenia analogii pomiędzy „dawnymi a nowymi laty" i wyciągnięcia wniosków **z ciągłości historycznej, jaką posiada każdy większy naród europejski.** Nie ulega zaś najmniejszej wątpliwości, że istotne pierwiastki, w tradycji zawarte, są niczym innym, jak zasadniczymi cechami danego narodu, które ulegają znacznie mniejszej i powolniejszej ewolucji, niż to się zwykle przypuszcza.

Szczyt powodzenia politycznego Polski przedrozbiorowej przypada z całą pewnością na wiek XVI, epoką Jagiellonów i Stefana Batorego. Już chociażby z tego tytułu warto się przyjrzeć temu okresowi również i od strony — gospodarczej.

Polska XVI stulecia jest jeszcze krajem mieszanym, rolniczo-miejskim (rzemieślniczo-kupieckim), ale raz po raz wstrząsają nią tendencje zmiany tego zdrowego stanu rzeczy. Szlachta polska, mając **ułatwione warunki dla gospodarki rolnej** (byliśmy wówczas „śpichlerzem Europy", trapionej wojnami religijnemi), **poszła po linii najmniejszego oporu i z produkcji rolnej uczyniła alfę i omegę swej mądrości i aktywności gospodarczej.** Na miasta z ich handlem i rzemiosłem patrzano pogardliwie i lekceważąco. Nie obchodziło również szlachty morze, **„gdy pilnie orze"** — jak się wyrażał, bynajmniej tego nie potępiający, poeta.

Rządząca ówczesną Rzplitą klasa szlachecka miała tylko jeden gospodarczy cel przed oczyma; sprzedawać zboże do Gdańska i jak najtaniej nabywać zagraniczne towary przemysłowe. Dysponując znacznymi środkami pieniężnymi (w. XVI otworzył „nożyce cen" na korzyść rolnictwa), szlachta polska stanowiła b. pojemny rynek zbytu. Ale z obawy, że pośrednicy mogą zmniejszyć zyski, płynące z importu, **utrudniała, jak mogła kupcom krajowym zajmowanie się handlem importowym.** Nie miała natomiast nic przeciwko temu, by **te funkcje spełniali i bogacili się kupcy zagraniczni.** Pojęcie bilansu płatniczego i korzyści dla kraju, płynących z zatrzymania zysków, jakie daje handel, **było ówczesnym rządom zupełnie obce.**

Monopol handlu eksportowego zbożem nie spoczywał w rękach ziemiaństwa. Szlachta wywoziła zboże Wisłą do Gdańska, **jedynego odbiorcy, a tym samym i monopolisty,** który dyktował ceny, a nadomiar złego utrudniał Polsce akcję nad Bałtykiem, bronił się przed dopływem ludności z Polski i bynajmniej nie dbał o dobro polskiego bilansu handlowego i płatniczego. Gdańsk, wyzyskując położenie geograficzne, **dbał tylko o swój interes w wymianie z Polską,** jako dostawcą zboża, nie troszczył się natomiast o dalsze losy ziemiopłodów, w których dalszym zbycie pośredniczył. Pośrednictwo to było bierne, bo Gdańsk, zadowolony ze swego losu i bogactwa, wyzbyty szerszych ambicyj, nie podejmował eksportu pionierskiego, zdobywczego, tylko czekał, aż przybędą doń kupcy holendersey, którzy ujęli w swe ręce obrót polskim zbożem na rynkach europejskich. W ten sposób **szlachta wytrąciła z rąk kupców polskich możność wejścia ich na rynki światowe, a monopol Gdańska dokonał reszty.**

Cechą charakterystyczną polskiej gospodarczej myśli i akcji w XVI w. była polityka, jak byśmy dziś powiedzieli, **pro-konsumencka** (ceny maksimalne). Zarazem była to polityka **tak czystej wody liberalna,** że **mogła by nam jej pozazdrościć Anglia ubiegłego stulecia.** Gdy w całej Europie zaczął wówczas powstawać przemysł, oparty na koncentracji kapitału, Rzplita szlachecka, walcząc z miastami, **ucinała możliwości akumulacji (gromadzenia) kapitału, która tylko w handlu czy przemyśle** (rzemiośle) **rozwijać się może.**

Polską myśl gospodarczą XVI w. cechuje ubóstwo i bierność. Gdy na zachodzie rysował się potężny prąd merkantylizmu, w Polsce najwięcej przejmowano się zagadnieniami skarbowymi, tzn. **szlachta walczyła z królem o dochody państwa,** a raczej o taki ich podział, aby król nie mógł — z braku środków — prowadzić wojny i gospodarować krajem. I dlatego Mikołaj Rey zażywał miru u szlachty, bo głosił, że Polska powinna się **cieszyć, iż nie posiada przemysłu i żyje tylko z rolnictwa, karmiąc zbożem Europę.** Wezwanie księdza Grabowskiego, który nawoływał rząd do eksportowania zboża, zakładania rusznikarni, stadnin itp., było w tych warunkach **głosem wołającego na puszczy.**

Historia gospodarcza Polski XVI w. **jest czynnikiem, niezbędnym do zrozumienia polskiej myśli i polityki gospodarczej w XX stuleciu.**

Niemcy zakupili patent „lanitalu".

Grupa firm niemieckich zakupiła we Włoszech patent na wyrób sztucznej wełny z kazeiny (lanitalu). Należy nadmienić, że poza tym patent ten nabyły przed tym Polska i Francja.

Zbyt soli wzrasta.

W okresie czterech pierwszych miesięcy br. zbyt soli warzonej i kamiennej w kraju wyniósł 151.500 ton, tj. o 17.200 ton więcej, jak w tym samym okresie czasu roku 1936.

Ukazał się XVIII tom „Przeglądu Ekonomicznego" Poprzedni tom przyniósł sensacyjną rozprawę b. premiera prof. Wład. **Grabskiego,** domagającą się w interesie kredytu hipotecznego reformy oddłużenia rolniczego wobec wzrostu cen płodów rolniczych, dalej wnikliwy rozbiór dochodu wsi i miasta pióra ministra Czesława **Klarnera** i nader zajmującą charakterystykę polityki gospodarczej Trzeciej Rzeszy, napisaną przez p. nacz. Aleksandra **Ivánkę.**

Zjazd gwiaździsty do Gdyni w czasie Targów Gdyńskich.

Dzień 27 czerwca Gdynia przeżywać będzie pod znakiem motoru. W dniu tym rozpoczną zjeżdżać się do Gdyni uczestnicy samochodowego i motocyklowego zjazdu gwiaździstego z całej Polski. Zjazd ten trwać będzie jeszcze 28 i 29 czerwca. Równocześnie w dniu 27 czerwca w godzinach popołudniowych odbędzie się uliczny wyścig motocyklowy.

Wspomniane imprezy uzupełnia salon samochodowy na Targach Gdyńskich (20. 6. do 4. 7.), który przedstawi najnowsze modele wozów zarówno osobowych jak i ciężarowych, jak nie mniej motocykle, rowery oraz sprzęt i części pomocniczo-zapasowe.

Rzemiosło rzeźnicko-wędliniarskie

o swojej „katastrofalnej czterolatce".

Na ostatnim zebraniu stołecznego rzemiosła rzeźnicko-wędliniarskiego omawiano szczegółowo i sprecyzowano przyczyny **katastrofalnego położenia tej gałęzi rzemiosła w Polsce na przestrzeni ostatnich czterech lat.** Spowodowały je: spadek konsumcji mięsa na rynku wewnętrznym **o 25%** i poważny spadek cen; zmniejszenie się zapotrzebowania na przetwory mięsne, wskutek czego sprzedaż mięsa w stanie surowym w przedsiębiorstwach rzeźnicko-wędliniarskich waha się w granicach **70 do 80%;** zubożenie ludności spowodowało spadek do minimum zapotrzebowania na lepsze przetwory wędliniarskie; konkurencja wytworzona na krajowym rynku mięsnym **przez przemysł bekonowy,** który zarzuca tenże rynek mięsem, nie nadającym się na cele eksportowe, po celowo znacznie obniżonych cenach; znaczne zwiększenie kosztów produkcji wskutek zmniejszenia się obrotów, dalej wygórowane opłaty rzeźniane, które stały się ukrytym źródłem podatkowym dla odnośnych gmin miejskich; zwiększenie podatków i wymiarów podatkowych, które są ustalone przez władze skarbowe rok rocznie w większych rozmiarach, przy czym władze wymiarowe nie biorą pod uwagę, że wskutek spadku konsumcji oraz zniżki cen obroty w stosunku z roku 1932 spadły o 50—60%, szczególnie na prowincji; zwiększenie obciążeń na rzecz Giełdy Mięsnej, Kasy Targowej i Komisji Targowiskowej; utrzymanie w dalszym ciągu wygórowanego podatku interwencyjnego od uboju; rozszerzenie się **do niebywałych rozmiarów pokątnego uboju i nielegalnego handlu mięsem i jego przetworami.**

Czy Niemcom grozi inflacja?

W związku z obserwowanym z jednej strony szybkim wzrostem zadłużenia wewnętrznego Rzeszy, które podniosło się w ciągu ostatnich 2 lat o **sumę blisko 6 mild. RM.,** z drugiej zaś z pogłoskami o mającej **niebawem nastąpić inflacji,** przemawiał ostatnio w tej sprawie na posiedzeniu Izby Handlowej i Przemysłowej w Bremerhaven min. Skarbu Rzeszy. Minister oświadczył, że pojawiające się stale pogłoski, o mającej nastąpić lub nawet już zastosowanej inflacji **są bezpodstawne.** Kanclerz bowiem ręczył **słowem honoru za to, że naród niemiecki ochroniony będzie przed nowym nieszczęściem inflacji.**

Żaden objaw na nią zresztą nie wskazuje. Podczas gdy dochód społeczny wzrósł w Niemczech **o 36%, tj. z 45 na 62 mild. RM, obieg środków płatniczych zwiększył się zaledwie o 21% z 5,5 mild. do 6,7 mild. RM.** Krytyce nad zadłużeniem publicznym Rzeszy przeciwstawić należy fakt, iż zadłużenie to jest **bezwzględnie mniejsze od zadłużenia w innych państwach.**

Rozumowanie powyższe zbyt przekonywujące nie jest. Cyfry wydają się co najmniej naciągnięte. Inflacja wisi w powietrzu i jest powstrzymywana resztą sił.

Zużywamy coraz więcej benzyny i nafty.

Styczeń, luty, marzec i kwiecień br. w stosunku do tych samych miesięcy roku ubiegłego, stwierdzają wzrost zbytu benzyny do 20.500 ton z 16.700 ton oraz nafty do 46.000 ton z 43.800 ton.

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

Inowrocław.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17—19-tej.

— **Biblioteka Kolejow. Przysp. Wojsk.** w świetlicy „Ogniska" przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Karetka sanitarna, tel. 276, czynna dzień i w nocy.

Nocny dyżur apteczny pełni „Apteka pod Krzyżem".

Repertuar kin: Słońce: „Król Kobiet". Stylowe: „Sequoia" (Władczyni dżungli). Świt: „Łowca przygód".

JE. ks. biskup Laubitz w Inowrocławiu. W środę przyjeżdża do Inowrocławia JE. ks. biskup Laubitz, aby udzielić wiernym Sakramentu Bierzmowania.

W oktawie Bożego Ciała odbędą się procesje: w parafii św. Józefa we wtorek dnia 1 czerwca o godz. 17, a w parafii garnizonowej w czwartek dnia 3 czerwca o godz. 18.

Prymicja ks. Leonarda Nowaka. Pierwszą mszę św. odprawił w kościele M. Bożej ks. Leonard Nowak, syn urzędnika Zarządu Miejskiego. Na probostwie udzielił ojciec błogosławieństwa młodemu księdzu na odpowiedzialną drogę życia kapłańskiego. W uroczystej procesji z plebanii do kościoła, wśród bicia dzwonów, przeprowadzili wierni nowowyświęconego kapłana. Pierwszą mszę św. odprawił neoprezbiter w asyście ks. Kubskiego, jako prezbitera asystenta. Funkcje diakona pełnił starszy brat wyświęconego kapłana ks. Alfons Nowak z Piekar na Śląsku, subdiakonem był ks. Gotowicz. Podniosłe kazanie wygłosił ks. Misiak. Podczas mszy św. śpiewał chór kościelny z towarzyszeniem orkiestry. Po mszy św. pobłogosławił ks. Nowak tłumnie zebrane rzesze parafian. Ks. Nowakowi życzymy jak najowocniejszej pracy w winnicy Pańskiej.

Procesja parafii Najśw. Maryi Panny. Dorocznym zwyczajem odbywa się podczas oktawy Bożego Ciała wielka procesja parafii Najśw. Maryi Panny, w której biorą udział wierni wszystkich inowrocławskich parafij. Procesja wyruszyła z kościoła Matki Boskiej ulicami: Plebanka, Toruńska, Król. Jadwigi i Opatrzności Bożej. Ołtarze były ustawione na ulicach: Toruńskiej przed domem p. Czapli, na Król. Jadwigi przed składem p. Feigla i przed ratuszem i ul. Opatrzności przed figurą Matki Bożej. Najśw. Sakrament niósł ks. kan. Jaśkowski w asyście licznego duchowieństwa, kroczącego wokół baldachimu na czele z ks. kan. Kubskim. Ewangelie św. odśpiewali kolejno: ks. L. Nowak, ks. prof. Gólczewski, ks. prof. Wróblewski i ks. prof. Szukalski. Na stopniach kościoła Matki Boskiej udzielił celebrans na wszystkie strony świata błogosławieństwa Najśw. Sakramentem. Ulice, którymi przechodziła procesja, były ślicznie udekorowane. W procesji wzięła udział orkiestra wojskowa. Po procesji odprawił cichą mszę św. ks. L. Nowak.

Z obrad powstańców. W sali hotelu „Bazar" odbyło się zebranie Zw. Weteranów Powstań Nar., które zagaił prezes p. Stan. Kapeliński, po czym wręczył dyplomy weryfikacyjne pp. Bednarskiemu, Osińskiemu, Gałęzewskiemu, Barańczakowi, Szymańskiemu, Welbrowi, Kostuśkowi, Gacce, Florczykowi, Górnemu, Brodzińskiemu i Zwolińskiemu. Za samowolne urządzenie zebrania informacyjnego przez pewną grupę powstańców, otrzymali wszyscy uczestnicy tego zebrania naganę, a wybrani delegaci będą skreśleni z listy członkowskiej. Obszerne sprawozdanie z walnego zjazdu w Poznaniu złożył sekr. p. Krantz. Kujawscy powstańcy urządzają zjazd powiatowy w dniu 4 lipca br. Na komendanta wybrano p. Góralewskiego. Obrady zakończono odśpiewaniem „Roty".

Samolot holenderski na lotnisku inowrocławskim. W ub tygodniu wylądował na inowrocławskim lotnisku samolot holenderski typu Klemm, pilotowany przez p. Kocha z Amsterdamu. P. Koch wystartował rano z Holandii, zatrzymał się na kilka godzin w Berlinie, następnie odbył rewizję celną na lotnisku w Ławicy w Poznaniu, a pod wieczorem wylądował w Inowrocławiu, gdzie bawi na kuracji jego żona z siostrą. Gość holenderski pozostanie w Inowrocławiu do czwartku.

Nowy zarząd Akademickiego Koła Kujawskiego. Ostatnio odbyło się walne zebranie A. K. K. w własnym lokalu w Poznaniu. Sprawozdania zarządu wykazały, że działalność Koła była bardzo żywotna. Po udzieleniu absolutorium, do nowego zarządu wybrano: pp. prezes — Bernard Pawlak, I wiceprezes — Edm. Szafrański, II wiceprezes — Maria Sikorska, sekretarz — Józef Wilandt, I skarbnik — Witold Szmytkiewicz, II skarbnik — Alfons Raiter, ref. nauk.-ośw. — Romuald Noryśkiewicz, gospodyni — Melania Płócienniczakówna.

KRUSZWICA. W celu utworzenia w Kruszwicy sekcji pływackiej odbyło się w ub. niedzielę organizacyjne zebranie. Utworzono już sekcję pływacką przy Klubie Wioślarskim „Gopło" w Kruszwicy. Do sekcji zgłosiło się ok. 20 osób. Głównym kierownikiem został p. Żebrowski, a instruktorem p. Derkowski. Dalsze zgłoszenia kandydatów przyjmuje zarząd Klubu Wiośl. Gopło w Kruszwicy.

MOGILNO. (mk) Za pobicie 7-letniego chłopca Podoraskiego z Pakości podczas procesji skazana została przez sąd grodzki w Mogilnie 45-letnia Maria Cynkowska z Pakości na karę 1 mies. więzienia.

— W Sadłogoszczu pod Pakością zatrudniony u rolnika Jossmanna 19-letni Wichmann z Wolic, pow. żnińskiego, zapragnął po pracy użyć kąpieli w miejscowym torfowisku. Do kąpieli udał się Wichmann sam, tak, że nikt nie zauważył jego utonięcie. Przypadkowi przechodnie natrafili dopiero na pozostawioną u brzegu torfowiska odzież Wichmanna. Mimo natychmiastowej akcji ratunkowej wydobyto z wody już zimne zwłoki robotnika.

— Na jeziorze mogileńskiem pod Żabnem łowili ryby chłopacy, pomiędzy którymi znalazł się pewien 5-letni nieznany chłopiec. Chłopiec ten wszedł do wody i w pewnej chwili począł tonąć, oddalając się od brzegu jeziora. Przypadkowo przechodząca tędy p. Krygerowa z Mogilna z swoim tresowanym wilczurem uwolniła psa z smyczy i ten popłynął po chłopca. Pies wydobył chłopca z wody, ratując mu życie.

NAKŁO, n. N. (j) W czwartek ub. zamknięta została dwudniowa wystawa obrazów salonu art.-mal. pol. z Krakowa. Dzięki inicjatywie Obywatelskiego Komitetu do walki z bezrobociem, miejscowe obywatelstwo miało możność podziwiać piękno obrazów najwybitniejszych art.-mal. polskich. Wystawione były obrazy J. Malczewskiego, Leona Wyczółkowskiego, Fałata, Włodz. Tetmayera, W. Kossaka, J. Styki, Lisowskiego i wielu innych. Wystawa była licznie odwiedzana.

— Wyścigi autobusu, kursującego na linii Poznań— Nakło, z dotąd nieznaną taksówką pociągnęły za sobą wypadek, na szczęście bez śmiertelnych ofiar w ludziach Jadący w kierunku Nakła autobus napotkał niedaleko Paterka taksówkę, jadącą niezbyt szybko w tym samym kierunku. W pewnej chwili autobus zamierzał minąć taksówkę. Szofer tejże, spostrzegłszy ten manewr, dodał gazu i od tej chwili zaczął się wyścig. W swym zapale szoferzy nie zauważyli jadących naprzeciw po obu stronach szosy dwóch wozów roboczych. W wolny środek szosy samochody wjechały całym pędem między oba wozy. W tym momencie nastąpiło zamieszanie, bowiem z tyłu na taksówkę najechał autobus, która wpadła na jeden wóz. W tej samej chwili szofer autobusu ostro skręcił w drugą stronę, wpadając całym pędem na drugi wóz. Skutki tego zderzenia były fatalne, bowiem koń został na miejscu zabity. Woźnica siłą uderzenia, wyrzucony został z wozu i doznał lekkich, na szczęście, obrażeń. Z pojazdów mechanicznych poważnie uszkodzony został autobus, natomiast taksówka doznała stosunkowo małych uszkodzeń. Winę w tym wypadku ponosi z całą pewnością szofer autobusu.

Echa głośnego zajścia w Łasinie.

Przeciwko katolickiemu społeczeństwu łasińskiemu wdrożono dochodzenia. Oddziały KSM. wykluczono z pracy pw. i wf.

(w) W swoim czasie donosiliśmy o przykładnej lekcji, jaką otrzymał w dniu święta pw. i wf. w Łasinie napiętnowany przez sądy państwowe nauczyciel-ogniskowiec, Stanisław Karolewski. Obecnie dowiadujemy się, że przeciwko katolickiemu społeczeństwu łasińskiemu, które zaprotestowało przeciwko wyznaczeniu na komendanta całości człowieka skompromitowanego, **wdrożono dochodzenia.** Prowadzone z wielką drobiazgowością dochodzenia miały stwierdzić nazwiska osób winnych znieważenia munduru oficerskiego (Karolewski występujący na święcie pw. i wf. w Łasinie, jako komendant powiatowy Strzelca, ubrał się w mundur oficerski), i ustalić nazwiska osób, będących moralnymi sprawcami znieważenia przedstawiciela władzy państwowej (zajścia miały miejsce w obecności starosty Klotza z Grudziądza). Wynik przeprowadzonych dochodzeń był negatywny.

Komendant obwodowy pw. z Grudziądza przesłał prezesowi okręgowemu Kat. Stow. Młodzieży pismo treści następującej:

„Na podstawie organizacji i regulaminu jednostek pw. wykluczam z pracy pw. i wf. **oddziały KSM. z gminy Łasin** za niezdyscyplinowane zachowanie się w dzień święta wf., tj. samowolne opuszczenie szeregów w obecności przedstawicieli władzy państwowej i wojskowej."

ŚWIECIE. (t) W tych dniach przystąpiono do remontu kompleksu budynków położonych przy ul. Hallera, nabytych przez skarb państwa. Sporo miejscowych rzemieślników oraz kilkudziesięciu bezrobotnych znalazło na pewien okres zatrudnienie.

— Strajk stroicieli hamonijek miejscowego przemysłu muzycznego trwa w dalszym ciągu. Wobec tego w ostatnich dniach otrzymali wszyscy pracownicy tego zakładu wypowiedzenie pracy. Wszelkie interwencje władz w kierunku zlikwidowania strajku pozostały dotąd bez skutku.

— W domu Niemki Szulcowej przy ul. Kopernika otworzył w ostatnich dniach żyd Przedecki sklep bławatów. Przybył Świeciu nowy skład żydowski — na jak długo?

TUCHOLA. Ostatnio egzaminy maturalne złożyli następujący Tucholanie: W Chojnicach pp. Marta Ellerykówna, Magdalena Kuna, Jadwiga i Krystyna Piskozubówne, Alfons Korzeniewski i Jan Lamparski. W Świeciu: p. Kaz. Lamparski. Wszystkim maturzystom życzymy pomyślności w dalszych studiach i przedsięwzięciach.

— Jarmark ogólny na bydło i konie odbędzie się we wtorek 1 czerwca br. Spodziewany jest liczny napływ handlarzy i kupujących z racji pierwszego dnia miesiąca. Społeczeństwo należy przestrzec, by nie kupowało u żydów.

BRODNICA. W czwartek 27 maja w czasie burzy grom uderzył w mieszkanie Wiktorii Zielińskiej, zam. w Żmijewku (pow. brodnicki), zabijając ją na miejscu. Zielińska liczyła 45 lat, była wdową, matką trojga dzieci i w najbliższym czasie miała wyjść zamąż.

— 27 maja podczas kąpieli w stawie na polu gminy Karbowo utonął 18-letni Jan Olszewski. Zwłoki ofiary wydobyto zapomocą sieci. Pomoc okazała się bezskuteczna.

— Kom. Woj P. P. udzieliła 50 zł nagrody rolnikowi Kowalskiemu z Niewierza, który po dokonaniu napadu rabunkowego na mieszkanie Barczewskich w Niewierzu podjął się pościgu za bandytami i ich ujął. Bandytów skazano na 2½ roku więzienia, o czym „Dziennik" już doniósł.

ŁASIN. (w) Młodzież pozaszkolna parafii łasińskiej skupia się w Katolickiem Stow. Młodzieży, które dzięki intensywnej pracy ks. asystenta Płonki (ks. asystent P. był kilka lat wikarym w Fordonie) i zarządów oraz przychylnemu usposobieniu ludności, rozwija się bardzo dobrze i liczy obecnie 130 członków. Protektorem Stowarzyszenia jest ks. kanonik Karczyński. Zarząd oddziału żeńskiego tworzą pp.: prezeska Kawska Helena, wiceprez. Orzechowska Wiktoria, sekretarka Kawska Jadwiga, skarbniczka Rudnicka Antonina, naczelniczka Rujnerówna Helena, zast. naczelniczki Bonówna Maria, referentka prasowa Bieniawska Jadwiga. Wicepatronką Stowarzyszenia jest p. Anna Czerska. Przy Stow. istnieje kółko oszczędności, kółko muzyczne, kółko śpiewacze, sekcja Niepokalanej (przewodn. p. Rudnicka), Apostolstwo chorych (kier. p. Jarentowska Wanda) i sekcja ping-pongowa. Prezesem oddziału męskiego jest p. Leopold Piotrowski, wiceprezesem p. Grudziński, sekretarzem p. Alfred Pełka, skarbnikiem p. Franciszek Rejewski, gospodarzem p. Ed. Maciejewski, naczelnikiem p. Szczepan Nowakowski. Stowarzyszenie posiada własne „Ognisko". Na konkursie karnawałowym Polskiego Radia przyznano Stow. nagrodę w postaci trzy-lampowego aparatu radiowego. Na tegorocznym święcie pw. i wf. zdobyli zawodnicy KSM. wszystkie pierwsze nagrody. Zebrania miesięczne odbywają się regularnie i przeplatane są różnymi deklamacjami, monologami, interesującymi odczytami i referatami oraz śpiewem. KSM. urządza również akademie i przedstawienia amatorskie, popierane przez miejscowe społeczeństwo. W dniu 7-go czerwca wyjeżdża oddział żeński do Częstochowy. Wszystko to świadczy o szybkim tętnie pracy organizacyjnej. Mamy nadzieję, że duch pracy, jaki zapanował w młodzieży katolickiej w Łasinie, prosperować będzie dalej, dając dowód, że młodzież w szeregach KSM. pracuje dla dobra Kościoła i Ojczyzny. Młodzież zaś niezorganizowana, dotąd luźno chodząca, winna wstąpić w szeregi KSM., bowiem dziś łączyć nam się trzeba w katolickich organizacjach i wszyscy walczyć musimy o zwycięstwo idei Bożych, — tej idei światła i prawdy Chrystusowej. A że młodzież zrzeszona w KSM. umie walczyć o zwycięstwo zasad Chrystusowych, świadczy zajście, które miało miejsce w Łasinie podczas święta pw. i wf. (odbiło się ono głośnym echem na łamach całej prasy polskiej), gdzie młodzież katolicka dała dobrą nauczkę napiętnowanemu przez sądy państwowe nauczycielowi - ogniskowcowi, Stanisławowi Karolewskiemu

— Orientacja życiowa i posiadanie potrzebnych wiadomości jest potęgą, a możesz ją zdobyć bez wysiłku, w miły sposób, czytając „Dziennik Bydgoski", najpoczytniejszy i najwszechstronniejszy dziennik w Polsce zachodniej. Znajdziesz w nim wszystko to, co cię interesuje. W Łasinie nabyć go można codziennie już o godz. 16-tej w składzie obrazów i szkła p. Orzechowskiego.

CHOJNICE. (k) W czwartek po południu nastąpiło w auli państwowego gimnazjum otwarcie wystawy fotografiki artystów pomorskich i poznańskich, urządzonej przez tut. oddział polskiego towarzystwa krajoznawczego. Na wystawie znalazły się prace takich artystów fotografii jak Kanofackiego, Wańskiego, Smogorzewskiego i in. Prace nadesłały m. in. towarzystwo miłośników fotografii z Poznania, oddziały polskiego towarzystwa krajoznawczego z Bydgoszczy, pięknie obrazujące architekturę świątyń bydgoskich, Gdyni — przedstawiających szczególnie rozbudowę naszego portu, Torunia — obrazujące b. pięknie krajobraz pomorski, Tucholi, Chojnic i osób prywatnych. Wystawa ze wszechmiar zasługuje na zwiedzenie. Wystawa potrwa do 6 czerwca br.

Grudziądz.

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Grudziądzu (Toruńska 22, telefon 1294) przyjmuje przedpłatę za „Dziennik Bydgoski" na czerwiec oraz zamówienia na ogłoszenia i druki po cenach najniższych. Biuro czynne od godz. 8—18-ej.

Pogotowie pożarnicze tel. 618.

Nocny dyżur pełnią apteki: „Pod Orłem", 3 Maja 37, tel. 1360 i „Pod Gryfem", Legionów 33, tel. 1524.

Repertuar kin:

Apollo: „Bohaterowie Sybiru".
Gryf: „Biały anioł".
Orzeł: „Antek policmajster" z Dymszą.

Zasłudze cześć! Za zasługi położone na niwie pożarnictwa, rada naczelna Związku Straży Pożarnych R. P. nadała następujące odznaczenia niżej wymienionym działaczom: Złoty medal — p. prezydentowi miasta Włodkowi. Srebrne krzyże: pp. wiceprezydentowi miasta Michałowskiemu oraz inspektorowi straży pożarnej Kaszewskiemu. Ponadto srebrne medale otrzymali: pp. Antoni Glaw i Jan Brzozowski, a bronzowe medale pp.: Józef Szczepański i Adam Findling. Wypada nadmienić, że p. insp. Kaszewski otrzymał zaszczytne odznaczenie po raz drugi i to za czyn bohaterski. Podczas ratowania dwóch osób zagrożonych porażeniem prądu, p. Kaszewski z narażeniem życia zdołał w ostatniej chwili uratować je od śmierci, przy czym sam odniósł poważną szkodę na zdrowiu.

O zniewagę urzędnika. Na wokandzie tut. sądu okręgowego znalazła się sprawa Franciszka Olechowicza zam. w M. Rudniku, oskarżonego o czynną zniewagę urzędnika państwowego. Jak zeznali świadkowie, w dniu 3 lutego br. do Olechowicza przybył w asyście dwóch posterunkowych leśniczy Witold Drzewiecki, celem poszukiwania skradzionego z lasu drzewa. Na widok leśniczego, oskarżony począł krzyczeć, że „złodziejem jest Drzewiecki", przy czym podszedł do leśniczego i uderzył go pięścią w twarz, a następnie chwycił stojące w pobliżu widły i zamierzył się na niego. Dzięki szybkiej interwencji policji nie doszło do rozlewu krwi, Olechowicz jednakże wykrzykiwał w dalszym ciągu, używając słów wysoce obelżywych. Na rozprawie oskarżony przyznał się do winy, tłumacząc się jednak tym, że w krytycznym dniu był bardzo zdenerwowany, ponieważ posądzono go o kradzież. W wyniku przeprowadzonej rozprawy, sąd skazał Olechowicza na 7 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 5 lat.

Komitet obywatelski zbiórki na F. O. N. obradował w tych dniach w sali posiedzeń rady miejskiej pod przewodnictwem p. gen. Ładosia. Ze sprawozdania kasowego, które zdał skarbnik komitetu p. radca Krzewski, zebrani dowiedzieli się, że na koncie K. K. O. m Grudziądza nr 104 znajduje się obecnie około 5000 zł. Dalsze sprawozdania zdali przewodniczący poszczególnych sekcyj, a mianowicie: kupieckiej p. radca Witkowski, rzemieślniczej p. Nogowski, adwokackiej p. mec. Marszałek, notariuszów p. rejent Kurowski, aptekarzy p. mgr Chylewski, rolniczej p. mgr Stenzel, lekarskiej p. dr Korzeniewski. Komitet zwraca się do obywatelstwa z serdeczną prośbą o dobrowolne składanie na F O. N 10 procent od podatku dochodowego.

Z prac komisji sejmowych.

Przedłużanie rządów komisarycznych w Warszawie.

Sprawa nowych podatków na rzecz samorządu.

Warszawa, 1. 6. (Tel. wł.) Wczoraj odbyły się posiedzenia dwóch komisji tj. administracyjnej oraz skarbowej, na których rozpatrywano projekty ustaw, żywo obchodzących stolicę. Pierwszy — to sprawa **przedłużenia urzędowania tymczasowych organów ustrojowych Warszawy,** a drugi — **nowe obciążenie rzesz pracowniczych podatkiem na rzecz samorządu.**

Referent projektu ustawy, przedłużającej rządy komisaryczne w stolicy wskazał na konieczność uchwalenia projektu rządowego, aby nie narażać gospodarki stolicy na **podwójny wstrząs,** jakimby było na wypadek odrzucenia projektu przeprowadzenia wyborów do reprezentacji miejskiej na podstawie dotychczasowych przepisów prawnych, oraz w krótki czas potem przeprowadzenie ponownych wyborów według nowych ustaw ustrojowych, które mają być w najbliższej przyszłości uchwalone.

Referent zaproponował rezolucję, — która w głosowaniu została uchwalona — wzywająca rząd do wniesienia na najbliższej sesji zwyczajnej projektu ustawy o samorządzie stolicy.

W dyskusji wysuwano szereg wątpliwości przeciw dalszemu przedłużeniu rządów komisarycznych w Warszawie. Ustawa samorządowa z 1933 r. w dużej mierze samorząd ograniczyła na rzecz ingerencji władz administracyjnych, ale i ten **ograniczony samorząd zostaje kasowany drogą wprowadzenia komisarycznych zarządów miast.** Mówcy podkreślali, dlaczego w ciągu trzech lat od rozwiązania Rady Miejskiej w Warszawie nie zdołano przeprowadzić zamierzonych zmian w samorządzie stołecznym drogą odrębnej ustawy. Projekt taki został już dawno wniesiony, a sejm wybrał specjalną komisję dla rozważenia tego zagadnienia. Tymczasem **sprawa utknęła.**

W głosowaniu jednak wniosek referenta o przedłużeniu kadencji komisarycznego zarządu Warszawy na jeden rok został **przyjęty 12 głosami,** przy czym za projektem tym głosowali wszyscy posłowie - prezydenci miast.

Komisja skarbowa kontynuowała rozpoczęte przed kilku dniami prace nad projektem noweli do **dekretu o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.** Referent wypowiedział się przede wszystkim przeciw podatkowi od placów budowlanych i wprowadził szereg poprawek.

Sprawa rozszerzenia na teren całego państwa prawa pobierania na rzecz samorządów miejskich dodatku do państwowego podatku dochodowego przez referenta nie została poruszona, natomiast poprawkę taką wniósł burmistrz m. Tarnopola pos. płk Bidacki. Na wniosek jednego z posłów komisja postanowiła zaprosić wicepremiera Kwiatkowskiego dla wysłuchania jego opinii. Chodzi tu o stanowisko, jakie wicepremier jako minister skarbu zajmie w sprawie nowych obciążeń podatkowych. Wobec tego, że pan wicepremier zaproszenie przyjął, dalsze obrady komisji zostały odroczone do dnia następnego.

Przebieg bombardowania Almerii.

Londyn, 1. 6. (PAT) Dzienniki angielskie zawierają opisy bombardowania przez flotę niemiecką miasta portowego Almeria. Według tych informacyj, mieszkańcy Almerii obawiając się ponownego ataku, w ciągu całego dnia **pospiesznie ewakuowali miasto,** które jest obecnie prawie zupełnie puste i pogrążone w ciemnościach, bowiem urządzenia elektryczne i gazowe uległy zniszczeniu. Wodociągi i telefony zostały również zniszczone. Ostateczna lista zabitych nie została jeszcze ustalona, ponieważ wiele osób zginęło. Akcja ratownicza odnajduje coraz nowe trupy w gruzach. Według angielskich dzienników jest dotychczas **36 osób zabitych.** Bombardowanie zastało wiele osób jeszcze śpiących i śmierć ich **zaskoczyła w czasie snu. Katedra i kościół Św. Sebastiana znajdują się w gruzach.**

Rektorzy szkół akademickich u marszałka Śmigłego - Rydza.

Warszawa, 1. 6. (PAT) W dniu 31 maja br. odbyły się w ministerstwie W. R. i O. P. **obrady rektorów państwowych szkół akademickich.** W tym samym dniu pp. rektorzy zostali przyjęci przez p. marszałka Śmigłego-Rydza w obecności p. ministra W. R. i O. P. prof. dr. Wojciecha Świętosławskiego oraz p. podsekretarza stanu prof. dr. Józefa Ujejskiego. **P. marszałek wyraził życzenie, ażeby pp. rektorzy poinformowali go o obecnych warunkach pracy w szkołach akademickich oraz o nastrojach i prądach, panujących wśród młodzieży.**

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Wł. Szafer, zabrawszy głos w imieniu wszystkich rektorów, zobrazował krótko **całość niedomagań życia akademickiego,** podkreślając, że z jednej strony ciężkie położenie materialne młodzieży i bezrobocie absolwentów, z drugiej zaś nikłość środków finansowych, łożonych na rozwój wyższego szkolnictwa, wywołują w znacznej mierze tę sytuację, która budzi **żywy niepokój całego społeczeństwa.** W związku z projektem nowelizacji ustawy o szkołach akademickich p. rektor Szafer wyraził przekonanie, że nowelizacja ta przyniesie niewątpliwie odprężenie pod względem moralnym.

Poza tym p. rektor Szafer i inni podawali charakterystykę nastrojów panujących wśród młodzieży.

P. marszałek, reasumując wyniki przeprowadzonej dyskusji, dał wyraz nadziei, że przy wspólnym wysiłku czynników rządzących i władz akademickich uda się **wnieść uspokojenie i wejść na drogę ogólnej poprawy warunków pracy i życia w szkołach akademickich.** P. marszałek mocno podkreślił **znaczenie nauki dla rozwoju państwa i jego obronności,** zaznaczając, że coraz ściślejsze zespolenie pracy naukowej z pracą nad doskonaleniem form życia państwowego leży mu bardzo na sercu.

Demonstracja przeciw komunizmowi.

Inż. Doboszyński zeznaje

w procesie o najazd na Myślenice.

Kraków, 1. 6. Poniedziałek był jednym z najbardziej interesujących dni w procesie o najazd na Myślenice. Przesłuchany został w charakterze świadka **przywódca tego straceńczego odruchu inż. Adam Doboszyński, lat 33, znany publicysta narodowy,** którego sprawa rozpatrywana będzie osobno przed sądem przysięgłych.

Inż. Doboszyński został powołany na okoliczność, **jaki cel i charakter miały drużyny ochronne Stronnictwa Narodowego.**

Inż. Doboszyński składa zeznania równym, opanowanym głosem, starając się **usprawiedliwić swoją akcję groźbą komunizmu,** przenikającego do różnych ośrodków kraju i potrzebą przeciwdziałania tej wywrotowej akcji. Na poparcie swoich wywodów przytacza wypadki rozruchów i zajść, które określa jako **robotę komunistyczną.**

W Myślenicach zaobserwowano bardzo charakterystyczny fakt. Otóż **na święto ludowe wydelegowano tam wszystkich komunistów z południowych części wojew. krakowskiego furmankami i rowerami.** Tam były wygłaszane zupełnie wyraźne komunizujące przemówienia.

Zastanawiała mnie i przerażała — mówi dalej świadek — **bierność władz.** Z tych referatów dowiedziałem się, że we wszystkich trzech powiatach władze podobno nie reagowały na okrzyki wręcz rewolucyjne, jakie tam padały o **treści czysto komunistycznej o paleniu kościołów, o walce z władzami.** Żaden z tych mówców nie został do tej pory — o ile mi wiadomo — pociągnięty do odpowiedzialności.

Dla ochrony działalności Stronnictwa Narodowego trzeba było stworzyć **drużyny ochronne.**

Uważałem — mówi Doboszyński — że trzeba trochę krwi narodowej poświęcić, żeby porwać pewnych ludzi do opamiętania się. Jeden z moich kolegów świadków tu powiedział, że **nie ma idei bez ofiar.**

— Cała akcja była **obmyślana i zaprojektowana wyłącznie przeze mnie.** Nikt o tej akcji nie wiedział, a nawet nie wiedział o jej następnych etapach. W samych Myślenicach wydawałem na każdym kroku polecenia co ma się robić. **Chciałem bowiem urządzić nie walkę, nie agresję, nie wojnę domową, ale po prostu demonstrację. Chciałem, aby ta demonstracja wypadła godnie.**

———::———

Śmierć na szosie.

Grudziądz, 1. 6. Tragiczną śmiercią zginął 60-letni rolnik Adolf Cykan z Mniszka (pow. Świecie). Wczesnym rankiem, w niedzielę wybrał się Cykan rowerem do Świecia do lekarza. Zjeżdżając z wysokiej górki na odcinku szosy Górna Grupa — Świecie, spadł Cykan tak nieszczęśliwie z roweru, że uderzając głową o szosę, rozbił sobie podstawę czaszki. Śmierć nastąpiła na miejscu.

Ciekawa rozgrywka między sejmem i rządem.

Sejm przedłuża sesję nadzwyczajną, obliczoną na 14 dni.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

WARSZAWA, 1. 6.

Sesja nadzwyczajna sejmu i senatu została otwarta przed dwoma tygodniami. Sejm jednak prawie *że nie podjął dotąd żadnej pracy.* Odwleka się z dnia na dzień posiedzenia komisyjne, zużywa się czas na szukanie referentów do rządowych projektów ustaw itd. Jest to robota, obliczona na wyraźny efekt: *niech się rząd denerwuje,* gdy sejm będzie obradował możliwie jak najdłużej. Jest bowiem rzeczą aż nadto dobrze znaną, że rząd gen. Składkowskiego nie cieszy się wielką sympatią obu Izb.

Wreszcie należało zwołać komisje. Na jednej z nich znalazł się projekt ustawy *o dodatku samorządowym do podatku państwowego od dochodu.* Mamy więc do czynienia z nowym podatkiem, znanym tylko w b. dzielnicy pruskiej. I tu starano się postawić przedstawiciela rządu w niemiłej sytuacji. Jak wiadomo, p. Kwiatkowski jako wicepremier będzie popierał ten projekt rządu. Natomiast tenże p. Kwiatkowski jest również ministrem skarbu. A nie ma na świecie ministra skarbu, któryby nie rezerwował kieszeni podatników przede wszystkim dla skarbu państwa. Komisja jednak postanowiła zaprosić p. Kwiatkowskiego, jako ministra skarbu, aby się wypowiedział. Jeśli będzie mówił ozięble o projekcie, to projekt zostanie obalony, ale jeśli minister skarbu przemówi na „gorąco", to wtedy posłowie się namyślą i głosować będą zależnie od woli ministra skarbu „za" lub „przeciw".

Okoliczności sprzyjają posłom, sesja się niepomiernie przedłuży i to w związku z wyjazdem do Budapesztu ministra oświaty, a w jego nieobecności nie będzie rozpatrywany projekt o szkołach akademickich.

Premier Składkowski najsolenniej oświadczył, że jako uczeń marszałka Piłsudskiego nie zgodzi się na przedłużanie obrad sejmowych poza sesją zwyczajną. Musiał jednak pójść na kompromis: *sejm obecnie stara się jak najdłużej obradować.* Niech sobie posłowie użyją.

W rocznicę bitwy pod Pleszczenicą

wskrzesił pamięć bohaterów dawn. 7 pułk strzelców Wlkp.

(hk). Święto pułkowe ma swój urok osobliwy. Jest to uroczystość, w której nie można być niezainteresowanym widzem. Jest w nim jakaś siła, która przemawia do serc i umysłów, jest nastrój, który udziela się każdemu.

Bo też święto pułkowe istnieje po to, aby przypomnieć istotę najpiękniejszej i najofiarniejszej ze służb — służby żołnierskiej. Każdy żołnierz, ten szary żołnierz, którego indywidualność kryje hełm bojowy, uprzytamnia sobie swój najważniejszy obowiązek, widzi, że trud i poświęcenie jego bohaterskich poprzedników nie idzie na marne, że krzepi pokolenia i jako świetlany przykład trwa niezapomniany.

Żołnierz w dniu święta pułkowego przekonywuje się, że nie jest sam, że obok niego pod tą samą chorągwią pułkową stoją duchy tych, co odeszli na wieczną wartę, że obok niego stoi wiernie i czujnie całe społeczeństwo.

Tę właśnie wielką wymowę miało doroczne święto pułkowe, które w rocznicę bitwy pod Pleszczenicą obchodził dawny **7 pułk strzelców Wielkopolskich,** a dzisiejsza chluba Bydgoszczy — **murowany pułk piechoty.** Ten pułk ma za sobą piękną tradycję, tej tradycji troskliwie strzeże i z niej czerpie siłę do wytężonej i owocnej pracy w chwili obecnej.

Hołd tym, co odeszli.

Najgłębszy akcent święta pułkowego — to **apel poległych.** Ci najlepsi, najofiarniejsi odeszli wprawdzie, złożyli ofiarę życia na polu wiecznej chwały, ale jednak zawsze żyją w pamięci potomnych, są dla młodych pokoleń żołnierskich wzorem, jak należy żyć i umierać dla ojczyzny.

W piątek, 28 maja, mrok wieczora na dziedzińcu koszar przy ul. Północnej rozjaśniła **piękna iluminacja gmachów koszarowych,** rozjaśnił blask pochodni. Reflektory ukazywały kontury pomnika poległych, jaśniał pośród barw narodowych Biały Orzeł i odznaka pułkowa.

W zwartej kolumnie stanął pułk, obok niego kompania podchorążych rezerwy, delegacje bratnich formacyj, przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych, bardzo licznie korpus oficerski garnizonu bydgoskiego oraz oficerowie dawni i rezerwy pułku z p. gen. w st. sp. Tadeuszem Gałeckim na czele.

Hymn narodowy powitał chorągiew pułkową, po czym **raport odebrał komendant garnizonu generał Jan Chmurowicz.**

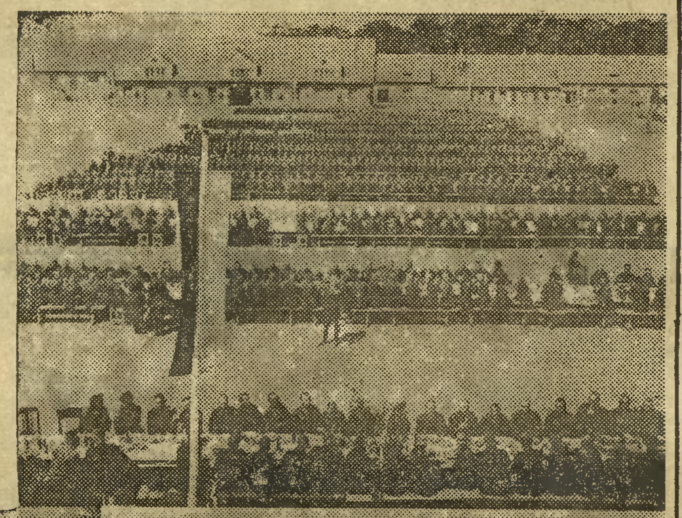
Do żołnierzy przemówił dowódca pułku **płk dypl. Jan Korkozowicz.** Piękne to było przemówienie, mocne, żołnierskie, z serca dla serc przeznaczone. Mówił d-ca pułku o nieśmiertelnej ofierze poległych, o posłannictwie służby żołnierskiej, o żołnierskiej powinności, obowiązującej do wytężonej pracy zarówno w czasie wojny jak i w pokoju.

Milczeniem, którego wymowę potęgował dyskretny akompaniament orkiestry grającej hymn narodowy, uczczono **pamięć Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego,** po czym w mrok nocy padły **nazwiska poległych** pod chorągwią pułkową. 200 ich było: oficerów, podoficerów, szeregowców, którzy chwałę pułku roznieśli po wszystkich polach bitew, na których tworzyła się niepodległość Polski. Delegacje formacyj garnizonu oraz dzieci szkoły św. Jana złożyły **wieńce** na pomnik poległych.

Trębacze odegrali „Śpij, kolego, w ciemnym grobie" na tle odgłosów bitewnych. Marsz żałobny w wykonaniu orkiestry pod dyr. kpt. Kuczery i wspólna modlitwa „Na Anioł Pański" dopełniły nastrojowej uroczystości.

Obok: obiad żołnierski; niżej: pułk. dypl. Korkozowicz wręcza odznakę pułkową dyr. Stomie i p. Wudniakównie; z prawej: gen. Chmurowicz i d-cy formacyj w czasie mszy polowej.

(fot. chorąży Fąferek)

Msza polowa.

W sobotę, 29 bm. blaski słońca ozłociły dziedziniec koszarowy, na którym obok „murowanego" pułku stanęły oddziały honorowe innych formacyj bydgoskich.

Raport odebrał dowódca dywizji, **gen. Chmurowicz,** który również wygłosił gorące, piękne w formie i głębokie w żołnierskiej treści przemówienie, zakończone okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej, P. Prezydenta i Naczelnego Wodza.

Mszę św. odprawił **ks. kanonik Szacki,** który też przemówił od stopni ołtarza.

Pułk a społeczeństwo.

Wyrazem szczerej współpracy „murowanego" pułku i jego dowódcy ze społeczeństwem cywilnym był liczny udział w święcie jego przedstawicieli ze starostami powiatów: bydgoskiego, wyrzyskiego, chodzieskiego i wągrowieckiego oraz moment **wręczenia miastu Bydgoszczy honorowej odznaki pułku,** którą odebrał wiceprezydent miasta p. dr Nawrowski. Odznakę otrzymali również **dyrektor Teatru Miejskiego p. Wł. Stoma** oraz kierowniczka świetlicy pułkowej **p. Eleonora Wudniakówna.**

Uczestnicy święta zwiedzili wspaniale urządzoną **świetlicę,** w której szczególnie imponuje **zafundowana przez powiat wyrzyski instalacja radiofoniczna.**

Defilada i obiad żołnierski.

Swoją obecną sprawność i świetną postawę wykazał „murowany" pułk **w defiladzie,** w której wzięły udział reprezentacje innych oddziałów: piechoty, ułanów i artylerii. W rytm nadany przez doskonałą orkiestrę kpt. Kuczery maszerowały bataliony pułku, radując oczy przełożonych i widzów mocą żołnierską i wyglądem zewnętrznym.

Do **obiadu żołnierskiego** na dziedzińcu koszarowym zasiedli obok żołnierzy wszyscy zaproszeni goście. Serdeczne przemówienia, akcentujące opinię, jaką się pułk wszędzie cieszy, wygłosili pp.: **pułk. dypl. Korkozowicz, gen. Chmurowicz, pierwszy d-ca pułku gen. Gałecki, wicestarosta Robakowski, starosta wyrzyski Muzyczka (również w imieniu starosty chodzieskiego Siekierzyńskiego i wągrowieckiego Zenktelera), kpt. rez. Wójtowicz i dr Nieduszyński w im. Białego Krzyża.** Szczególną owację zgotowano staroście Muzyczce, którego powiat otacza pułk serdeczną opieką.

W świetlicy odbyło się następnie **zebranie Koła Oficerów Dawnych i Rezerwy Pułku,** na którym przemawiali płk dypl. Korkozowicz i gen. Gałecki.

Na własnym stadionie pułku odbyły się po południu **zawody sportowe,** w których żołnierze wykazali wysoki poziom wyrobienia we wszystkich działach sportu. Rozdania nagród zwycięzcom dokonał pułk. Skroczyński.

Zakończył święto reprezentacyjny **dancing** w kasynie oficerskim.

Rumuńskie przygotowania do wizyty Pana Prezydenta.

BUKARESZT, 1. 6. (PAT) Z okazji przyjazdu do Rumunii Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Mościckiego czynione są na całej trasie przejazdów *wielkie przygotowania.* Zarząd m. Bukareszt przygotowuje *odświętną dekorację miasta,* przy czym w kilku ważniejszych punktach ustawione będą *orły polskie w dużych rozmiarach.* Rewia wojskowa odbędzie się na placu przed pałacem królewskim. Trybuna królewska, w której zajmą miejsca Pan Prezydent oraz naczelne władze rumuńskie, ustawiona będzie przed pałacem królewskim, w którym zamieszka Pan Prezydent.

Pisma tutejsze z „Curentul" na czele donoszą, iż w czasie rewii obecna będzie również w loży królewskiej królowa matka Maria. Jak donosi „Buna Vestire", *w 16 p. p. im. marszałka Piłsudskiego,* który stacjonuje w miejscowości Folticeni, czynione są przygotowania w związku z przybyciem głowy państwa polskiego do Rumunii. Pismo donosi dalej, iż na granicy spotka Pana Prezydenta *kompania honorowa 16 p. p.,* z której wyłoniona zostanie warta honorowa, mająca towarzyszyć Panu Prezydentowi przez cały czas pobytu w Rumunii.

Zamiast kary śmierci 15 lat więzienia.

Morderca staruszki nie zawiśnie na szubienicy.

Poznań, 31 5. Przed Sądem Apelacyjnym rozpatrywano głośną w lutym rb. sprawę zamordowania w Swarzędzu 60-letniej wdowy Magdaleny Rogalskiej. Pod zarzutem ohydnej zbrodni znalazł się, jak wiadomo, 42-letni robotnik rolny Ignacy Sowiński, rodem spod Kalisza, skazany przez Sąd Okręgowy z Poznania na sesji wyjazdowej w Swarzędzu wyrokiem z dnia 24 marca na karę śmierci i pozbawienie praw publicznych i honorowych na zawsze.

Na dzisiejszej rozprawie po dokładnym rozpatrzeniu zbrodni mordercy Sowińskiego, wysłuchaniu mowy prokuratora i obrońcy z urzędu adw. Frydlewicza, sąd uchylił wyrok I instancji, zamieniając karę śmierci na 15 lat więzienia i równomierną utratę praw.

Przy wymiarze kary Sąd Apelacyjny kierował się głównie dotychczasowym dobrym prowadzeniem się osk. Sowińskiego, zupełną niekaralnością, opłakanymi stosunkami życiowymi i chwilowym oszołomieniem mordercy, co szczególnie przyczyniło się do popełnienia wspomnianej zbrodni.

Czarmorze—nowe osiedle nadmorskie

Rozewie, 1. 6. (PAT). Pomiędzy Chłapowem a Wielką Wsią, w pobliżu brzegów otwartego Bałtyku rozpoczęła się **budowa nowego osiedla nadmorskiego, które otrzymało nazwę Czarmorze.** Referat urbanistyczny starostwa morskiego opracowuje plany zabudowy osiedla, starając się nadać mu jak najbardziej nowoczesny wygląd.

Już po burzach!

Pogoda na wybrzeżu ustaliła się.

Hel, 1. 6. (PAT). Po huraganowej wichurze, jaka przeszła nad morzem polskim, a która poważnie odczuć się dała w północno-wschodniej części Bałtyku, **pogoda ostatecznie ustaliła się.** Stan na morzu jest normalny. Jedynie bardzo niski poziom wód notujemy w zatoce Puckiej, gdzie **wypchnięte przez wiatr zachodni masy wód w czasie wichury, jeszcze nie wróciły do normalnego poziomu.** Utrzymuje się słaby wiatr północno-wschodni.

Gdzie lądowały balony?

Toruń, 31. 5. Jak już donosiliśmy, ub. niedzieli odbyły się w Toruniu IX krajowe zawody balonów wolnych o puchar im. Wańkowicza. Ostateczne wyniki zawodów podamy w dniu jutrzejszym. Z telegraficznych wiadomości nadeszłych do Torunia wynika, że jako pierwszy lądował **balon „Hel"** o pojemności 750 m sześc., z wojskowego klubu balonowego „Legionowo" z załogą por. Masłakowicz i por. Ptasiński. Balon „Hel" opadł **o 5 km na północ od Szymanowa** na terenie W. M. Gdańska pomiędzy miejscowościami Wehlbude i Zuemsdorf.

Jako drugi o godz. 23,45 lądował balon „Sanok" o pojemności 1595,5 m sześc. z klubu balonowego „Guma-Sanok". Załogę balonu stanowili p. Kobylański i inż. Kubica. **„Sanok" wylądował o 300 m na północ od Tczewa.**

Jako trzeci o godz. 23,50 lądował **balon „Pomorze"** o pojemności 900 m sześc. z wojskowego klubu balonowego z Torunia z załogą kpt. Mensch, por. Narkiewicz i jako pasażerka pani Menschowa. Balon „Pomorze" wylądował o cztery km **na północ od Tczewa.**

Dalsze balony lądowały w następującej kolejności: Balon **„Mazowsze"** z załogą por. Sidor, podpor. Wrzesien i p. Sidorowa wylądował 300 m przed granicą.

Balon „Hel", którego załogę stanowili por. Masłakowiec i por. Ptasiński wylądował 15 km na wschód od miejscowości Kalthoff.

Balon „Gryf" pilotowany przez kpt. Dratwę z kpt. Gałeckim opadł w miejscowości Rybaki pow. tczewski.

W tej samej miejscowości wylądował również balon **„Katowice",** pilotowany przez por. Kotowskiego i kpt. Stencla.

Balon **„Łódź"** z załogą por. Kasprzycki i kpt. Paszkiewicz i **„Syrena"** z załogą inż. Janik i red. Osiński wylądowały w miejscowości Międzyłęż.

Balony: **„Legionowo"** pilotowany przez p. Samólskiego i Paczkowskiego i **„Mościce"** pilotowany przez pp. Szorca i Gofrona wylążdowały na terenie W. M. Gdańska.

Kolejność miejsc nie została do tej chwili ustalona, jednakże na podstawie dotychczasowych obliczeń **pierwsze miejsce zajmie przypuszczalnie zeszłoroczny zwycięsca balonu „Sanok" pilotowany przez p. Kobylańskiego z inż. Kubicą.**

Ostatni balon **„Lwów"** z Aeroklubu Pomorskiego biorący udział w zawodach balonowych o puchar im. płk. Wańkowicza pilotowany przez p. Pietraszewskiego i p. inż. Twarkowskiego wylądował w miejscowości Małe Słońce powiatu tczewskiego.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 1 czerwca 1937 roku.

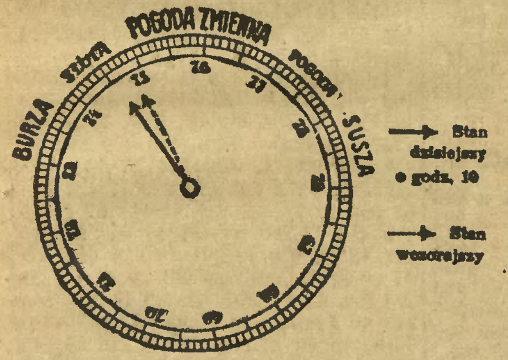
KALENDARZYK.

Dziś: Jakóba Strepy b. i w.
Jutro: Eugeniusza I. pap. i w.
Wschód słońca o godzinie 3,43.
Zachód słońca o godzinie 20,12.

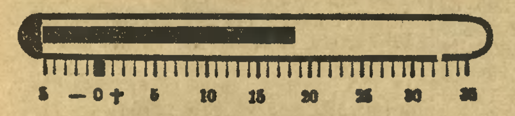
Stan pogody.

Przelotne deszcze.

Napływ świeżych mas powietrza polarnomorskiego z zachodu spowodował wczoraj w godzinach popołudniowych w całym niemal kraju wzrost zachmurzenia. Jedynie w dzielnicach południowo-wschodnich utrzymywała się jeszcze pogoda słoneczna. Temperatura o godz. 14 wynosiła 19 st. we Lwowie i Pińsku, 20 w Wilnie, Zakopanem i Suwałkach, 21 w Warszawie, Lublinie i Białymstoku, 22 w Dęblinie, 23 w Kielcach, Bydgoszczy, Kaliszu i Przemyślu, 24 w Łodzi i Gdyni, 25 w Poznaniu i Cieszynie, a 27 w Grudziądzu. Dziś w nocy w Bydgoszczy spadł pożądany przez rolników deszcz, rano natomiast piękna, słoneczna pogoda.

Termometr wskazywał dziś rano w cieniu:

DYŻURY NOCNE APTEK od 31. V. do 6. VI.

1) Apteka przy Bielawkach, ul. Gdańska 91, tel. 1467.
2) Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska nr 5, tel. 3204.
3) Apteka Staromiejska, Długa 39, telefon 3300.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

Muzeum Miejskie otwarte codziennie od godz. 9 do 16. W niedzielę i święta od 11 do 14. Wystawa Dzieł Graficznych ś. p. Leona Wyczółkowskiego z daru prof. Wyczółkowskiej.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Warszawski teatr „Ateneum“ w Bydgoszczy.

Dziś, we wtorek oraz w czwartek daną będzie komedia A. Birabeau **„WOŹNY I MINISTER“**, która jest jedną z najlepszych i najweselszych widowisk teatru Ateneum. **Stefan Jaracz**, Broniszówna, Pośpiełowski, Kryńska, Kamińska, Polakówna, Łuszczewski, Daniłowicz, Maniecki, Orlicz i Żelski stwarzają kapitalne typy. **„Woźny i minister“** grany był w Warszawie przez 75 wieczorów z rzędu.

W środę teatr Ateneum wystawia arcydzieło Moliera, jedną z najlepszych komedii tego geniusza teatru **„SZKOŁĘ ŻON“**. W roli Arnolda wystąpi **Stefan Jaracz**, którego kreacja przejdzie niewątpliwie do historii teatru. Tak pełnej życia i wyrazu postaci w tj roli nie stworzył dotychczas żaden aktor polski.

Pozostałe bilety sprzedaje kasa teatru.

— **Cyrk Staniewskich, ul. Król. Jadwigi.** Światowy program atrakcyj. Na czele rewelacyjny zespół 14 Abisyńczyków. Codziennie po 2 przedstawienia o godz. 4,30 po poł. i 8,30 wiecz. (10576

Informacje „Orbisu“.

Raid po Borach Tucholskich
6 czerwca. Cena zł 5,50.
Pociąg popularny do Gdyni
6 czerwca. Cena zł 7,60.
Pociąg wycieczkowy do Chmielnik (Brzozy)
6 czerwca. Cena zł 1,—.

Zapisy i informacje w Orbisie, ul. Dworcowa 2, tel. 36-67. (10520

— **Zgłoszenia do I-ej klasy liceum humanistycznego i matematyczno-fizycznego** przyjmować się będzie od 10—19 czerwca br. w godzinach urzędowych. Przy zgłoszeniu należy przedłożyć: 1. metrykę urodzenia, 2. ostatnie świadectwo szkolne z IV kl. gimn. Dzieci urzędników państwowych korzystać będą w liceum matematyczno-fizycznym z takich samych ulg, jak w gimnazjach państwowych. (10795

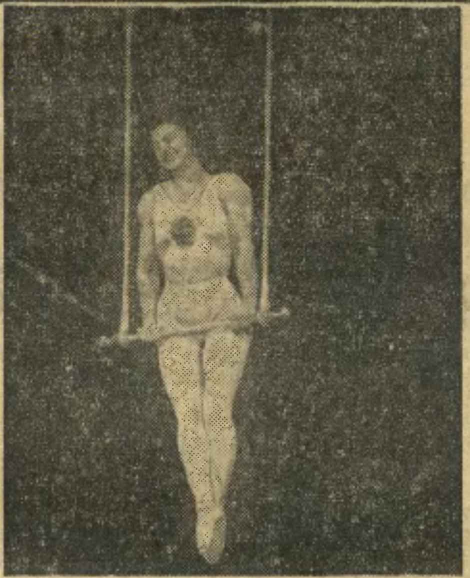
— **4-letnie Żeńskie Gimnazjum Krawieckie** w Bydgoszczy, ul. Konarskiego 5, tel. 15-90, przyjmuje zapisy uczennic do kl. I codziennie w godz. od 11—13 oraz w środy i piątki od godz. 17 do 18 tylko do 15 czerwca br. (10035

Za kulisami Cyrku Staniewskich

Wśród gwiazd i gwiazdorów o wielkiej międzynarodowej sławie.

Tym razem wyjątkowo nie o gwiazdach filmowych będzie mowa, lecz o wielkich gwiazdach cyrkowych, które olśniły wybredną publiczność największych stolic świata na obu półkulach ziemi i mają już swoją ustaloną, światową markę. Stanowią one obecnie główny temat rozmów w Bydgoszczy i wszędzie o nich głośno. Wprost nie do wiary, że to właśnie w naszym prowincjonalnym mieście podziwiać możemy to wszystko, co niedawno jeszcze było główną atrakcją słynnego **„Roxy-Variété“** w Nowym Jorku, **„Alhambry“** w Paryżu lub berlińskiej **„Skali“ i „Wintergartenu“**. Jak to możliwe? Gości bowiem u nas europejski cyrk, popularny Cyrk Staniewskich, którego dyrektor, bardzo ceniony w kołach artystów p. Bronisław Staniewski ma szczególny dar „wyłapywania“ zagranicą najlepszych numerów bez względu na koszta i zestawienia pierwszorzędnych programów. Dlatego właśnie mamy możność podziwiania w Bydgoszczy przez kilka dni wspaniałych produkcyj najwybitniejszych gwiazd cyrkowych.

Fenomenalna gwiazda cyrkowa Luisita Leers.
U góry: podczas najtrudniejszego popisu pod kopułą cyrku.

Zaciekawia nas, jak wygląda życie za kulisami cyrku i pragniemy dowiedzieć się czegoś bliższego o aktorach cyrkowych, dających nam tak dużo przyjemnych chwil i emocji. Przede wszystkim chodzi nam o prawdziwe gwiazdy, a tą jest bezsprzecznie w stu procentach, urocza, o pięknych liniach ciała Szwedka Luisita Leers. W najwyższym punkcie bowiem „firmamentu“ cyrkowego wykonuje młoda i piękna Luisita swe karkołomne sztuczki a mianowicie

pod kopułą cyrku.

Nie z racji tej wysokości jednak, a więc z natury rzeczy jest ona tą prawdziwą gwiazdą, lecz z racji nieprzeciętnego talentu w sztuce akrobatycznej. W produkcjach na trapezie jest bez konkurencji. I z tego jest bardzo dumna. Bo pracą, systematyczną pracą, trenując już od szóstego roku życia, przez dwie do trzech godzin dziennie, doszła do coraz wspanialszych wyników.

— Tak, z odrobiną talentu, pracą i wytrwałością można coś osiągnąć — mówi i snując wspomnienia z dawnych lat ciągnie — nie było to wszystko takie łatwe...

— No, a pewność siebie — przerywam — i zimna krew...

— Oczywiście, że są one podstawą mych wyczynów. Aczkolwiek — ciągnie dalej — miałam już wypadki, ostatnio przed 10 laty w Hiszpanii spadłam i rozbiłam sobie nieco kości, ale na szczęście nie było tak bardzo źle.

Miła, sympatyczna panna jest niezwykle szczera — liczy lat 26 — i uderza jej niezwykła skromność. Robi właściwie „w cywilu“ wrażenie dziewczęcia. Inaczej w trykocie na arenie. Jej potężne wyrobione muskuły ramion — bicepsy jak bułki! — odbierają jej urok dziewczęcy i wydaje się, że z powodzeniem mogłaby zaryzykować walkę zapaśniczą z samym Zbyszkiem Cyganiewiczem. Te muskuły — jak mówi — same się wyrobiły przy codziennym treningu. Za najbardziej trudne uważa trzymanie się karkiem na trapezie przy równoczesnym przytrzymywaniu nogi ręką. Bezkonkurencyjny jest również jej **„młynek“ o stu obrotach**, który wykonuje co wieczór. Pragnący rekordów Amerykanie zażądali tego od niej, no i dokonała tego. Tak, przez 6 lat zaangażowana była do największego cyrku świata Barrum & Bailley i przejechała Amerykę Północną i Południową wzdłuż i wszerz. Podróżuje z rodzicami — ojciec jej był również znakomitym artystą cyrkowym — i jest szczęśliwa, że może dla nich pracować.

„Piękny chłopiec“ Italo.

Bardzo przystojny młodzieniec, gwiazdor à la Ramon Novarro — oto drugi szlagier programu cyrkowego. Dzięki swej wybitnej urodzie Italo, tak się nazywa ten „piękny chłopiec“, jest bożyszczem kobiet. Istotnie chłopiec, bo liczy dopiero 15 lat. Ojczyzną jego są Włochy i ciekawe, że urodził się w miejscowości, w której przyszedł na świat najsłynniejszy żongler świata zmarły przed kilku laty Rastelli w Bergamo. Sympatyczny młodzieniec poszedł w jego ślady i pragnie zostać „królem żonglerów“ na miarę Rastelli'ego, taka jest jego ambicja. Nie jest wykluczone, że nim zostanie, skoro posiada cnotę dobrego żonglera — niezmordowaną cierpliwość.

Mimo młodego wieku produkcje jego są nadzwyczajne i zdradzają ogromny talent. Niedawno jeszcze zbierał w „Picadilly-Hotel“ w Londynie gorące oklaski a prasa angielska szeroko o nim się rozpisywała. Poza występami dziennie „piękny chłopiec“ ćwiczy cztery godziny pałeczkami i piłkami. Produkcje wykonuje według własnych pomysłów. Poza „żonglerstwem“ poświęca się muzyce, zabawiając nas wraz z ojcem

Młody gwiazdor cyrkowy Włoch Italo.

i braćmi także w drugiej części programu jako clown-wirtuoz. Nic dziwnego, że ojciec dumny jest z syna i wszechstronnego jego talentu.

Starszym gwiazdorem

ale bezsprzecznie gwiazdorem cyrkowym jest mistrz Könyöta, który zęby zgryzł w tym ciężkim zawodzie. Przez długie lata Węgier był reżyserem największych cyrków świata, jak Sarasani. Krone i Barnuma, reprezentując tam również najwyższą szkołę jazdy. Z biegiem czasu jednak — latka lecą — z powodu zbyt wielkiej tuszy zmuszony był zrezygnować z jazdy konnej, kupił sobie kucyki szkockie, małpki i psy. Pomysłową i zbiorową tresurą pony, psów i małp w roli żokejów, zbiera teraz codziennie gorące oklaski, no, i potrzebne do życia pieniądze.

Najwięcej zmartwienia — jak mówi — ma z małpami, które są bardzo kapryśne, mimo pieczołowitej opieki, jakiej doznają szczególnie ze strony pani Lilli, jego małżonki, która traktuje je jak swoje własne dzieci. Czasami małpy zachowują się jak obłąkańcy: gryzą, a za chwilę znowu jak gdyby przepraszając, podają łapę. Pani Lilli dużo ma pracy z wyżywieniem i wychowaniem swej rodzinki, ale czego się nie robi — mówi — ażeby publiczności sprawić jak najwięcej uciechy.

Trupa Abisyńczyków

również ma swoją ustaloną markę w świecie cyrkowym. Nie wszyscy są oryginalnymi Abisyńczykami, kilku pochodzi także z innych części Afryki. Zadziwiają nas jednak swymi skokami o zawrotnym tempie i porywają nas swym dzikim temperamentem. A piramida utworzona z wszystkich egzotycznych artystów wprawia nas w zdumienie. Na barkach Abisyńczyka o wadze 61 kila spoczywa ciężar 540 kila. Z uśmiechem na ustach dźwiga on ten ogromny ciężar.

Uśmiechem darzą nas również inne gwiazdy i gwiazdory cyrkowe, mimo wprost nadludzkich wysiłków, jakie wymagają ich fenomenalne produkcje a bezustanne salwy śmiechu wywołuje król humorystów polskich Bronisław Bronowski z swymi aktualnymi kawałami. Dużo jest gwiazd na firmamencie cyrku Braci Staniewskich.

(ak).

Ostatnie trzy dni pobytu cyrku Staniewskich w Bydgoszczy.

Bezpłatne bilety dla naszych czytelników.

Zamieszczone w dniu wczorajszym kupony do cyrku cieszyły się niebywałym wzięciem. Już w godzinę przed rozpoczęciem przedstawienia większa część biletów została wyprzedana. Zresztą nie należy się dziwić, ponieważ obecny program przewyższa wszystkie dotychczasowe, jakie mieliśmy możność widzieć. Na specjalne wyróżnienie zasługuje rewelacyjny zespół z 14-tu Abisyńczyków (po raz pierwszy w Europie), król humorystów polskich Bronisław Bronowski jako dorożkarz bydgoski w specjalnie zastosowanym repertuarze o miejscowych stosunkach. Wreszcie najlepszy zespół włoskich clownów muzykalnych i 7-miu Carlo Medini, fenomenalny żongler młodociany Itallo, zwany „cudownym dzieckiem“, gwiazda filmowa Luizita Lers, wykonująca niewidziane produkcje na trapezie pod kopułą cyrku. Program uzupełnia świetna tresura arabskich koni, małp, piesków i kucyków. Wobec tego, że cyrk Staniewskich za trzy dni opuszcza nasze miasto, radzimy wszystkim pośpieszyć się i obejrzeć to niecodzienne, wspaniałe widowisko.

KUPON
„Dziennika Bydgoskiego“
do Cyrku Staniewskich
przy ulicy Królowej Jadwigi.
Okaziciel niniejszego kuponu przy kupnie jednego biletu normalnego może wprowadzić drugą osobę na identyczne miejsce zupełnie
bezpłatnie.
Kupou ważny tylko
we wtorek, dnia 1 czerwca o godz. 8.30 wiecz.

Żydowskie firmy muszą ujawnić pełne nazwisko.

Zarząd Miejski jako władza przemysłowa I instancji stwierdził, że niektórzy przedsiębiorcy (żydowscy — uw. red.) nie stosują się do postanowień prawa przemysłowego, normujących sposób oznaczenia nazewnątrz swego przedsiębiorstwa.

Kupcy rejestrowi (osoby fizyczne — pojedyńcze) mogą w oznaczeniu zewnętrznym swego przedsiębiorstwa używać firmy zarejestrowanej w rejestrze handlowym, natomiast przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby prawne (spółki, spółdzielnie itp.) **muszą** być oznaczone nazewnątrz przez taką firmę.

Kupiec nierejstrowy, a takich jest większość, **nie może oznaczyć przedsiębiorstwa nazwą anonimową np. „Renoma“, „Progres“, „Wełnopol“, „Tanie Źródło“ itp.**

Kupcy nierejestrowi obowiązani są oznaczyć swoje przedsiębiorstwo zgodnie z postanowieniem prawa przemysłowego przez umieszczenie w zewnętrznym oznaczeniu swego **imienia (pełnego) i nazwiska,** oraz rodzaju prowadzonego przemysłu, przyczym dane te muszą być zgodne z doniesieniem o rozpoczęciu prowadzenia przemysłu — handlu wolnego, z otrzymaną koncesją lub też kartą rzemieślniczą.

Wykroczenia przeciwko powyższym postanowieniom podlegają m. in. grzywnie do wysokości 1000 złotych.

Zarząd Miejski przeprowadzi w tych dniach kontrolę w powyższym zakresie.

— **Liceum Pedagogiczne.** W czwartek 3 czerwca rb. o godz. 18 w Państw. Sem. Naucz. (ul. Seminaryjna 3) odbędzie się zebranie informacyjne dla tych rodziców, którzy zamierzają synów swoich skierować do liceum pedagogicznego.

Tabela loterii

17-ty dzień ciągnienia 4-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Milion złotych Nr. 104217
20.000 zł.: 187279
15.000 zł.: 54015
10.000 zł.: 37523 173483
5.000 zł.: 21205 160387
2.000 zł.: 705 32187 69187 95860 102513 110478 117314 124370 128052 144351 154640 192968
1.000 zł.: 7578 15903 18822 19212 28726 29530 45233 52583 57546 72022 73244 73993 79916 105558 112023 118705 119475 132166 135044 145059 153853 172122 172215 176558

Wygrane po 200 zł.

62 83 84 218 44 567 835 991 1195 213 480 728 98 2115 94 241 522 692 794 865 920 3074 135 306 10 46 52 656 779 802 6 15 43 59 76 4081 285 764 802 35 939 94 5059 197 247 75 608 764 77 972 6033 162 98 333 403 55 514 79 605 34 38 77836 7014 138 329 63 66 446 509 713 88 8107 89 525 606 936 9148 204 19 65 53 348 799

10078 105 225 74 83 467 563 97 650 11084 122 208 426 78 761 817 99 12029 53 202 629 79 866 917 35 13087 215 24 707 58 59 857 14083 205 67 77 78 325 86 583 609 923 55 59 63 15145 296 312 57 529 85 83 683 709 4 47 51 71 851 16320 69 474 549 625 86 794 816 46 60 964 17017 34 200 63 64 487 583 83 686 839 46 18027 241 78 464 578 662 742 808 38 19167 344 426 519 91 601 85 735 66 931

20019 61 423 606 64 731 37 882 21045 91 98 106 203 524 692 729 31 36 817 990 22177 86 352 33 570 74 647 775 850 23155 209 97 382 94 577 655 764 999 24003 226 86 360 446 53 83 515 51 69 681 86 902 65 25129 200 620 43 743 44 875 89 26721 865 27077 115 37 232 558 603 28263 332 86 655 878 29012 142 51 58 66 228 310 425 58 504 10 836 30028 478 819 31083 145 230 386 57 404 686 783 35 44 829 999 32078 149 204 87 315 448 552 58 87 688 839 944 33216 357 458 90 606 88 933 34134 276 329 459 530 48 946 74 35019 203 67 497 734 41 98 36335 63 68 99 503 613 68 740 37070 306 77 403 744

38072 141 56 99 208 379 472 905 68 39003 63 156 216 337 46 95 706 837 975 40017 299 439 68 550 79 724 974 82 41040 169 232 417 76 641 780 965 42242 69 384 424 564 65 870 999 43273 346 73 546 609 11 922 84 91 44171 387 804 64 902 90 45021 25 508 36 57 69 814 73 46142 72 85 257 469 924 47068 132 76 85 202 30 77 303 51 606 56 829 961 48101 297 303 454 80 607 718 69 93 49093 400 22 35 547 64 759 50065 171 243 63 67 70 337 454 646 756 899 51144 61 66 214 447 531 74 76 706 811 99 905 52035 233 375 76 442 51 520 43 53 605 779 811 53333 468 570 742 49 94 54041 46 63 405 577 632 55 745 92 896 55031 85 109 235 41 47 91 92 451 502 694 952 56040 174 80 387 575 670 57039 116 257 621 73 58118 70 76 286 398 426 32 65 521

600 791 59814 119 71 89 95 538 46 81 676 747 932 57 60027 82 92 157 211 97 310 468 601 5 938 64 41090 268 346 56 442 519 62 75 753 873 82 911 62144 417 78 99 534 96 97 712 50 902 62 63045 73 88 165 398 579 782 855 951 64005 80 161 226 75 356 646 72 65225 488 672 764 67 846 66055 152 220 436 58 567 67067 175 256 79 585 602 771 68013 129 249 476 596 831 69005 112 34 55 203 50 675 88 703 839 70327 66 754 826 959 71121 273 334 561 819 967 72034 485 544 608 952 70 73056 128 70 264 97 373 676 742 85 914 46 86 74119 54 448 507 48 623 58 90 769 852 941 75036 67 218 548 844 71

76134 229 302 448 644 59 76 815 942 77149 274 76 229 736 860 77 959 78003 91 171 262 347 755 831 44 956 79299 577 674 737 45 867 933 80044 133 65 90 249 306 93 751 81280 448 753 808 29 32 61 953 82094 112 203 14 384 414 79 805 56 922 57 83176 210 66 75 380 473 561 690 873 940 43 90 84048 174 253 80 911 83 85449 816 18 333 86009 34 152 271 803 87000 213 41 52 640 69 723 932 88204 323 56 473 674 731 32 37 89101 340 650 713 51 68 90200 300 96 456 62 654 95 732 61 99 816 45 53 900 45 72 9170531 91 977 87 92029 53 89 180 522 57 675782 803 96 93062 496 597 642 732 93 867 82 94044 72 304 66 424 97 725 42 841 95228 64 311 30 48 430 70 760 69 800 62 948 96095 518 615 760 902 65 97042 105 315 42 99 410 561 900 188 98040 236 42 56 327 33 450 730 56 835 914 99423 80 534 601 89 880 980 100419 228 363 446 769 70 843 47 59 98 101200 388 424 527 6089 908 102125 265 318 789 96 966 103057 370 478 593 944 104068 245 407 66 542 810 41 105258 311 452 678 10686 104 18 307 633 107060 132 210 90 378 429 65 80 664 764 970 108157 217 81 351 534 701 63 109016 95 218 742 53 58 812 94 9101 10293 377 716 868 93 972 111300 7 457 513 617 757 112247 57 74 753 113152 98

114080 251 300 56 654 707 879 115307 424 532 56 748 67 82 940 116022 121 417 561 664 714 90 817 27 944 58 117040 621 118345 484 605 738 29 50 66 849 90 119137 76 85 306 418 27 869 120101 863 950 121228 76 358 621 56 77 894 122158 259 457 520 90 745 71 123164 95 211 550 64 89 657 776 124022 165 235 89 530 614 92 826 73 125007 31 70 416 519 605 84 879 126196 257 373 407 34 503 54 127020 66 100 533 59 81 84 681 735 992 128095 641 793 873 129040 107 222 59 452 552 604 130001 16 32 154 306 19 37 775 816 131193 244 310 31 57 421 74 86 632 895 964 67 89 132020 54 76 155 498 550 729 857 951 133002 97 114 205 760 902 134132 224 329 90 510 969 81 135021 195 358 64 453 89 796 917 136025 87 115 86 225 630 85 743 938 137028 202 350 428 65 516 616 58 754 59 902 8 37 138067 154 317 530 782 856 907 36 139962 140297 354 408 28 75 578 616 47 836 73 913 141058 207 459 639 898 994 142057 238 369 595 703 62 96 143089 189 466 512 15 85 837 32 144027 184 428 549 86 782 92 829 87 908 66 83 145148 295 324 29 98 667 780 880 146019 114 211 12 26 305 468 609 147084 165 89 467 663 98 735 148522 624 57 59 86 758 843 917 37 149039 90 190 222 427 31 38 596 610 733 902 5 90 150024 149 326 484 751 824 151190 299 554 710 59 87 822.

152021 43 110 51 99 430 1 45 610 787 153008 93 318 39 529 67 602 17 761 812 4 52 154045 130 6 402 52 529 54 794 833 923 86 155276 542 97 693 877 89 909 156023 95 309 541 64 628 42 66 875 157051 5 93 101 34 48 63 94 261 385 93 543 610 64 86 718 91 884 932 158009 122 30 83 354 432 855 159119 46 77 248 9 63 76 624 720 837 944 160092 158 349 80 593 625 6 36 714 950 161079 368 626 765 885 12097 285 367 518 740 73 70 5 904 21 62 163007 225 308 10 50 62 789 872 164170 208 316 37 453 530 82 3 651 67 88 767 9 964 78 165077 163 222 346 472 92 505 19 93 639 712 97 979 166087 124 87 251 94 303 4 508 59 616 63 720 79 836 962 5 167025 211 437 566 71 896 967 168017 116 54 61 347 97 458 612 33 897 169007 108 76 240 351 430 84 522 82 641 90 872 953 88 170041 182 222 83 315 86 437 47 524 61 661 818 45 923 171040 212 80 323 60 430 49 783 875 977 172047 88 124 441 83 700 173108 94 486 559 665 811 82 4 174106 58 242 80 382 518 38 639 704 879 929 175015 42 59 202 28 349 402 521 515 65 621 782 875 176191 263 338 413 65 500 60 669 726 6287 857 177083 3332 647 178071 789 848 901 179091 109 59 60 223 36 312 54 614 792 842 180151 96 234 98 468 611 740 181037 163 354 70 2 6 539 804 182393 420 642 58 721 962 183308 77 95 431 544 303 61 184053 445 8 618 46 736 914 185043 251 321 432 644 89 822 91 186025 267 540 99 668 86 767 513 5 187210 333 28 605 80 713 831 188027 104 225 64 328 61 408 520 601 14 36 778 865 922 90 189086 126 261 303 32 46 746 61 844 5 986 190114 21 45 56 323 487 562 74 634 837 64 97 191346 577 90 686 93 947 65 8 192050 120 44 350 484 720 979 193044 129 323 488 522 38 69 647 707 65 857 194058 243 304 453 74 542 73 663 737 72 801 66.

Dodatkowe wygrane po 2.500 zł.

492 1700 2200 13 337 800 40 3214 700 4005 347 444 673 886 5053 207 762 6622 765 7281 8661 9158 368 77 828 11127 582 12326 15374 451 16266 594 7880 19675 742 53

20182 542 21368 744 889 22261 378 999 23030 567 941 24001 530 25383 26049 559 697 720 982 27078 448 71 774 966 30200 628 57 31312 615 32195 33328 34212 766 906 65 36795 909 37504 815 38142 826 39187 344 417 804

40447 577 823 41777 823 964 42674 94 43010 204 731 44417 31 45027 639 46145 306 47114 45 213 48217 478 685 49270 748 940 50314 72 822 51338 52421 53058 589 54596 56028 595 697 928 99 57501 58089 248 84 540 700 59821

60429 562 656 61721 937 62243 93 866 63632 3 856 64500 65016 314 744 66169 88 775 889 964 67885 68624 69124 490 70839 985 71414 724 72415 632 73059 316 75728 77385 78693 737 79296

80012 40 216 405 84805 24 85352 742 90 87783 88207 687 89375 90609 856 91283 92734 93324 94007 573 95899 96163 98739 99061 94 224

100065 101162 402 733 921 102209 103606 104832 952 106235 666 107299 763 890 108203 536 109645 110650 112416 242 597 737 114160 273 331 115339 49 74 629 783 866 97 987. 116618 845 117340 118253 119053 230

120093 222 121023 181 890 123158 654 124479 643 67 889 125075 278 404 17 126239 127406 128729 980 129500 130613 131072 424 132871 937 133014 154 568 134995 135264 441 965 136443 857 137453 64 510 822 138493 139254 9 352 700 909

140625 749 141100 097 643 938 143084 753 848 943 144140 65 326 145660 836 146154 815 999 147042 514 608 151049 401 915 152033 95 214 321 684 756 153395 154419 614 33 155110 716 932 156405 602 157331 158717 811 159087 812 47 160810 161089 215 692 162015 28 70 472 679 164266 76 723 165048 502 715 166213 549 790 167493 168379 169611 823 170334 171041 307 658 172543 69 879 173260 593 930 174083 175107 176107 653 63 878 923 177242 85 657 712 178137 621 962 179287 303 742 980

180252 182056 473 638 183039 298 528 18552 186502 783 187967 188110 189103 403 190414 737 191364 192817 193441 564 987 194437 91

Wygrane po 500 zł.

152 202 306 33 510 636 794 6 844 1013 349 76 89 90 532 60 698 759 934 2019 121 386 597 600 9 887 905 3117 97 257 309 457 51 480 810 987 4065 77 175 452 830 51 944 5244 63 483 853 6034 42 144 226 409 534 646 7095 431 626 45 846 8010 188 290 389 545 632 947 9006 353 74 421 683 935 10484 514 641 918 11082 139 300 590 977 12247 517 27 558 13096 200 60 90 393 588 614 730 826 90 14109 225 597 659 15181 385 444 774 16066 7 234 566 72 678 708 833 17268 90 326 952 18069 177 233 365 518 916 19043 272 314 677

20331 98 515 696 752 856 73 931 59 21391 521 697 777 890 960 9 22058 122 250 430 626 79 846 23257 455 513 878 24270 658 25048 247 401 555 26222 49 98 710 27129 383 413 91 612 807 23 6 597 28056 156 50 415 815 79 29090 107 306 608 724 806 30008 125 237 86 717 38 61 868 31299 840 91 959 32540 5 82 717 77 9 970 33047 198 256 70 466 655 73 736 34937 35041 105 272 494 535 646 60 777 993 36093 194 423 61 519 835 5 37014 152 564 731 800 69 38128 21 701 923 39149 622

40240 41856 957 8 62 4220 610 350 590 6 684 815 90 843107 38 61 265 396 682 44114 75 84 95 340 438 556 687 851 45537 746 52 70 823 32 923 81 46009 75 444 80 581 799 964 47335 48016 92 656 942 49279 96 659 918 50025 81 179 214 444 64 81 51071 186 429 507 17 93 644 808 86 52120 262 496 557 84 94 751 801 960 153120 65 283 90 489 647 850 923 54036 194 98 226 323 606 82 931 55154 601 714 954 73 56542 713 897 57134 46 58 255 8 713 948 58208 17 308 471 92 3 557 676 903 58 59064 619 633 763 93

60109 275 328 455 88 549 654 723 842 933 61011 29 167 213 41 341 429 646 88 62407 62407 75 722 75 63243 563 646 825 64120 595 973 83 89 65333 766 813 66113 76 467 807 67127 28 665 895 68107 33 342 422 57 825 69031 35 98 547 683 70 323 539 636 986 71029 137 56 87 458 805 72331 930 73234 580 677 778 826 74002 80 230 305 80 599 686 919 75319 482 851 794 852 949 78

76106 10 274 921 77236 362 782 835 920 7822 380 414 70 560 93 874 944 73 79034 93 221 327 89 486 502 28 38 76 644 754 80 107 37 252 326 84 854 87 81286 651 764 920 82051 92 103 14 97 281 689 831 79 83018 88 213 83 406 512 37 798 807 84008 430 58 96 593 700 15 892 85272 331 38 411 598 937 49 86151 514 627 69 87126 33 76 299 259 472 624 703 849 937 89080 102 15 71 211 674 872 941 90109 65 251 409 524 45 610 42 703 5 91597 941 92199 265 363 482 885 93231 99 380 688 734 94086 381 454 763 881 913 95137 45 466 96089 105 245 328 36 86 688 907 97383 796 967 98148 517 641 992 99234 98 427 701 896

100205 32 73 364 478 568 751 101032 64 397 410 507 656 85 102202 42 78 334 65 529 766 73 103211 693 794 987 96 97 104295 325 644 973 105016 551 56 85 922 106388 492 546 9 04 42 107478 502 60 867 924 108682 109254 785 948 110483 690 727 111044 125 481 502 777 876 994 112047 262 448 852 75 113039 357 507 35 835 937 94 114047 76 235 849 115014 30 446 502 40 751 912 46 116371 415 45 63 567 978 117148 79 291 315 539 662 118070 157 330 522 601 27 706 828 58 119162 74 215 71 215 705

120060 91 142 426 85 582 733 121037 109 403 63 648 122214 92 98 446 583 123124 205 382 411 23 618 775 860 124257 469 612125047 148 300 86 88 426 531 909 126492 724 26 920 52 129277 80 474 502 673 882 128124 304 62 504 19 98 682 859 129011 61 71 85 399 415 130260 64 451 69 514 68 715 827 43 48 970 131001 26 208 301 539 47 80 721 132370 739 981 99 133139 57 274 326 52 470 675 825 49 134417 556 915 46 135166 320 47 443 136149 330 3418 46 59 78 738 137027 216 94 542 52 601 28 700 67 997 138702 52 139140 93 97 379 492

140024 44 94 140 236 87 668 141048 889 142046 168 560 655 949 143164 37 456 615 55 875 144052 58 96 179 518 735 840 942 145452 95 657 743 911 146169 579 882 90 976 147031 35 715 539 605 731 52 803 75 931 148161 286 372 400 671 870 149013 233 90 651 724 68 997 150279 314 30 515 713 826 78 151089 296 50897 609 73 152080 390 550 79 803 153025 191 208 361 658 920 154051 124 38 415 64 511 49 60 867 901 155075 190 272 654 156010 150 829 54 960 157109 325 857 158164 633 57 t891 909 81 159042 528 632 34 82

160015 241 339 98 445 612 878 95 717 831 41 915 47 162201 99 542 841 163583 720 937 97 164152 63 280 346 412 37 738 872 904 165021 28 293 372 504 76 78 664 762 166088 151 312 786 885 167111 227 29 37 59 320 21 630 168218 399 729 169152 53 207 69 565 707 877 92 170028 73 185 254 61 568 983 171025 193 328 454 508 829 999 172037 172 466 80 84 695 714 23 876 173000 97 149 200 11 314 689 174210 312 85 462 80 548 84 703 92 862 175018 45a 302 4 458 527 623 24 888 943 176112 91 266 695 177254 376 414 178043 158 70 605 710 179054 192 503 641 69 782

180042 425 660 724 895 906 72 181189 793 182075 423 505 41 671 85 99 183142 231 303 532 615 809 184106 215 446 81 542 50 97 756 185063 153 497 514 622 52 776 824 63 186064 809 979 187015 58 102 63 188023 243 87 369 476 99 509 12 662 715 24 820 21 45 189387 477 588 190013 50 474 91 541 661 71 191187 274 546 605 83 957 73 192006 26 430 510 42 742 93 193003 55 67 207 66 534a 793 806 194190 201 29 305 896

Kronika żałobna.

Sp. Jan Nuszkowski.

W ub. poniedziałek odbył się pogrzeb śp. Jana Nuszkowskiego, zbarłego w 16-ej wiośnie życia ucznia gimnazjum handlowego, harcerza 14 drużyny bydgoskiej im. A. Czartoryskiego. W uroczystości pogrzebowej uczestniczyli licznie koledzy i przyjaciele zmarłego, drużyna „czternastka" wraz z sztandarem oraz rzesza osób, znająca bliżej zacną rodzinę Nuszkowskich.

Z kostnicy farnej kondukt poprowadził ks. prof. Dachtera w asyście ks. Rólskiego. Nad mogiłą wzruszające pienia wykonał chór kolejarzy „Hasło", którego długoletnim członkiem był ojciec zmarłego.

Śmierć młodego, powszechnie lubianego chłopca tym silniejsze wywarła wrażenie, że nastąpiła w tragicznych okolicznościach. Spowodowano ona została najechaniem przez samochód osobowy Państwowej Fabryki Dykt, który formalnie zmiażdżył pod kołami jadącego prawidłowo na rowerze śp. Jana Nuszkowskiego. Dzięki nadzwyczajnej łasce niebios, ciężko raniony odzyskał w szpitalu przytomność i przyjął Komunię św. Z grona młodzieży odszedł na zawsze dzielny i wspaniale zapowiadający się harcerz. Niech odpoczywa w pokoju!

Wycieczka LOPP do Chełmna.

Staraniem zarządu koła kobiecego LOPP nr 1 zostanie zorganizowana wycieczka statkiem do Chełmna. Termin wycieczki został ustalony na niedzielę, dnia 6 czerwca br. Wyjazd w dniu 6 bm. o godz. 5-ej rano z przystani Lloydu Bydgoskiego, powrót około godz. 22. Na statku bufet własny oraz koncert orkiestry. Koszt przejazdu w obie strony 2,20 zł od osoby, dzieci do lat 10 płacą połowę. W programie wycieczki przewidziane jest zwiedzanie osobliwości miasta Chełmna oraz plażowanie i kąpiel we Wiśle.

W wycieczce mogą wziąć udział również i sympatycy.

Zgłoszenia na wycieczkę z równoczesnym uiszczeniem opłaty za przejazd przyjmuje sekretariat obwodu miejskiego LOPP, ul. Konarskiego 5a, tel. 36-70. w godz. od 10 do 14 i od 17 do 18 w terminie do 3 czerwca. (10870

—::—

— **W restauracji „Varsovie"** przy ulicy Gdańskiej występuje obecnie znana zagranicą artystka Jeanette Gausson, budząc swymi produkcjami zachwyt. Bardzo miłe są także występy śpiewaczki Lisowny-Wandlis. Całość programu uzupełnia znakomity zespół muzyczny Orłowskiego. Warto zajrzeć do „Varsovie".

Wycieczka młodzieży złotowskiej w Bydgoszczy.

W dniu 5 czerwca **przybędzie do Bydgoszczy wycieczka młodzieży polskiej z powiatu złotowskiego** wraz z chórem z Zakrzewa.

Jest to ta sama wycieczka, która **nie doszła do skutku w lutym rb. z powodu trudności, robionych przez władze niemieckie.**

Bogaty plon u Kaftala.

18 wygranych po 2.500,— zł w jednym dniu.

W poniedziałek, 31 maja w ostatnim dniu ciągnienia kł. VI-ej 38. Loterii padło u Kaftala poza wygranymi po 2.000,— zł i 1.000,— zł 18 wygranych tzw. dodatkowych po 2.500,— zł każda na sumę 45.000,— zł oraz niezliczona ilość wygranych pocieszenia po 500,— zł. Ilość wygranych, jaka padła w tym ostatnim dniu ciągnienia 38. Loterii jest nie tylko imponująca, ale zarazem ukoronowaniem obfitego plonu Kaftala. W ostatniej Loterii padło u Kaftala poza główną wygraną kl. II 100.000,— zł wiele wygranych po 30.000,—, 20.000,—, 10.000,— i 5.000,— zł. Okno Kaftala to najlepszy sprawdzian wyjątkowego szczęścia, jakie stale gości w tej kolekturze.

—::—

— **Popis uczniów Miejskiego Konserwatorium Muzycznego w Bydgoszczy** odbędzie się w niedzielę, dnia 6 czerwca br. o godz. 20-ej w auli Gimnazjum im. Kopernika. Program wypełnią produkcje uczniów klas: fortepianu, skrzypiec, instrumentów dętych, śpiewu solowego i klasy operowej. Bilety w cenie 50 gr do 1 zł (młodzież szkolna 25 gr) do nabycia w sekretariacie M. K. M., ul. Piotra Skargi 14 i składzie nut B. D. T. II piętro. Dochód przeznacza się na rzecz VI. zw. druż. harcerskiej przy Gimnazjum im. Kopernika. Fortepian Blüthnera z firmy Sommerfeld. (10868

Kronika toruńska

Toruń, dnia 1 czerwca 1937 roku.

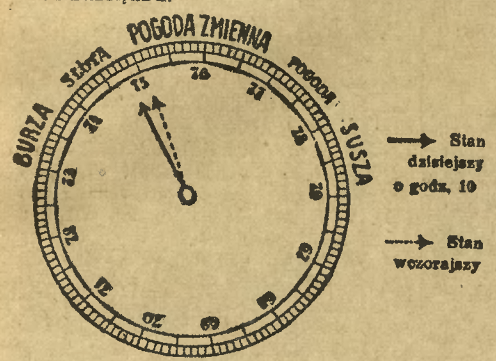
KALENDARZYK.

Dziś: Jakóba Strepy b. i w.
Jutro: Eugeniusza I. pap. i w.
Wschód słońca o godzinie 3,43.
Zachód słońca o godzinie 20,12.

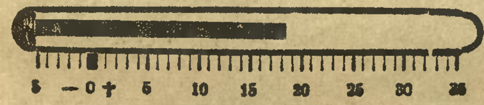
Stan pogody.

Przelotne deszcze.

Napływ świeżych mas powietrza polarno-morskiego z zachodu spowodował wczoraj w godzinach popołudniowych w całym niemal kraju wzrost zachmurzenia. Jedynie w dzielnicach południowo-wschodnich utrzymywała się jeszcze pogoda słoneczna. Temperatura o godz. 14 wynosiła 19 st. we Lwowie i Pińsku, 20 w Wilnie, Zakopanem i Suwałkach, 21 w Warszawie, Lublinie i Białymstoku, 22 w Dęblinie, 23 w Kielcach, Bydgoszczy, Kaliszu i Przemyślu, 24 w Łodzi i Gdyni, 25 w Poznaniu i Cieszynie, a 27 w Grudziądzu.

Termometr wskazywał dziś rano w cieniu:

Pogotowie straży pożarnej tel. 1244.

Telefon nr. 15-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Toruniu.

Pogotowie ratunkowe tel. 1991.

Biblioteka T. C. L. (ul. Wysoka 16) otwarta codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 11 do 11,30 i od 16 do 19.

Nocny dyżur pełnią apteki:

„Pod Orłem" (śródmieście).
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem

REPERTUAR KIN:

Aria: „Cissy".
As: „Biały anioł".
Mars: „Błękitna parada".
Swit: „90 minut postoju".

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

Dziś i jutro balet Parnella w Toruniu.

Pozwalamy sobie przypomnieć Szan. Czytelnikom dzisiejszą i jutrzejszą datę. Są to dni, w których wystąpi balet Feliksa Parnella w Teatrze Ziemi Pomorskiej o godz. 20,30. Wszyscy, którzy jeszcze nie widzieli naszego mistrzowskiego zespołu i tym, którzy mieli szczęście go oglądać, radzimy jak najśpieszniej zaopatrzyć się w bilety, gdyż może ich zabraknąć. Celem uniknięcia natłoku przy kasie, upraszamy o wczesne nabywanie biletów w Towarzystwie Krajoznawczym — ratusz.

Włamanie w śródmieściu.

P. Wacław Maćkowiak zgłosił w komisariacie I. P. P. kradzież 180 zł z 3 kas podręcznych, znajdujących się w jego składzie przy ul. Szerokiej. Kradzież nastąpiła w nocy z 29 na 30 maja br. Zameldowanie o kradzieży wpłynęło dopiero w niedzielę o godz. 15,30 miast bezpośrednio po jej zauważeniu. Rzecz naturalna, że ślady już zatarte i sprawców kradzieży trudno będzie ujawnić, — ale któż temu winien?

Jeszcze jedna fałszywa moneta.

Dnia 30 ub. m. zakwestionowano w Toruniu 1 monetę 5-cio złotową do sprawdzenia, ponieważ istnieje podejrzenie, że jest fałszywa.

ZAPISUJCIE DZIECI NA STACJE OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM.

Aktualia toruńskie.

Coś na temat zakazu kąpieli

w miejscach nie wyznaczonych.

Po raz trzeci słów kilka o łazienkach miejskich.

Starostwo grodzkie w Toruniu wydało zakaz kąpieli w miejscach nie wyznaczonych, zezwalając jedynie kąpać się na lewym brzegu Wisły, na odcinku od Klubu Wioślarskiego do nowego mostu im. Marszałka Piłsudskiego (o tym na innym miejscu).

Zastanawiałem się właśnie nad tym zakazem i dyskutowałem z kilku panami, z którymi niestety zgodzić się musiałem, iż jest to trochę ryzykowne. Nie mam najmniejszego zamiaru udawadniać, że zakaz ten jest zupełnie nierealny i nieżyciowy. Sądzę bowiem, że p. starosta grodzki wspólnie z komisją przemyślał tę sprawę. Czy jednak dokładnie zostało to przemyślane — mam pewne wątpliwości.

Wątpliwości te nasunęły mi się w czasie jazdy kajakiem po Wiśle, kiedy szczegółowym oględzinom poddałem tak lewy brzeg Wisły jak i prawy od starego mostu kolejowego aż hen za Kępę Wiesego. Zwróciłem przy tym uwagę na ilość kąpiących się w poszczególnych miejscach nadbrzeżnych i co stwierdziłem? Oto największe skupienia plażowiczów — to odcinek 150 m od Klubu Wioślarskiego w górę Wisły do starego mostu kolejowego i drugi odcinek — Kępa Wiesego. Akurat te miejsca znalazły się również na „indeksie", a natomiast dotąd nieomal pusty odcinek Klub Wioślarski — nowy most im. Marsz. Piłsudskiego został wyznaczony jako jedyne miejsce dla kąpieli. „Się mówi trudno" — jakby powiedział warszawianin — należy być posłusznym, boć takie zarządzenia istnieją tylko w naszym interesie. Chodzi przecież o nasze cenne życie, które przede wszystkim przedstawia wartość dla urzędu skarbowego. Nieboszczyk napewno już nic nie zapłaci a człek żywy zapłacze i zapłaci.

Dla ustrzeżenia więc naszego marnego żywota został wydany ten zakaz i jednocześnie nakaz kąpania się tam, gdzie należy. Dobrze!

Wyobraźmy sobie, że wszyscy ci, którzy w upalny dzień chodzili używać kąpieli gdzie dusza zapragnęła, zastosują się do nakazu (przestraszeni „surową odpowiedzialnością administracyjno-karną za niezastosowanie się do powyższego) zgodnie przyjdą na wyznaczony przez starostwo odcinek kąpielowy, tj. od Klubu Wioślarskiego do nowego mostu i to jeszcze w miejscu — jak podaje komunikat — ściśle oznaczonym zapomocą pali lub pływaków.

Na „oko" przestrzeń 450-metrowa — może trochę więcej. Zwala się więc bractwo ze wszech stron i używa kąpieli ile tylko się da. Tylko, że jest to trochę ryzykowne. Słusznie nawet obawiać się można, że przy takim ścisku nic łatwiejszego jak właśnie o wypadek utonięcia. Ubiegła niedziela nie była zbytnio upalna, gdybym jednak zechciał i mógł zebrać tych wszystkich plażowiczów porozrzucanych dowolnie po prawym i lewym brzegu Wisły na trasie podanej na wstępie artykułu, wyznaczony przez starostwo odcinek okazałby się małą beczułką, a plażowicze śledziami. Nic, tylko układać jeden obok drugiego i dobrze ubijać!...

To są moje spostrzeżenia, z którymi można się zgodzić albo nie..

Byłem przed kilku dniami na Kępie Wiesego, gdzie dwaj obywatele toruńscy, korzystając z względnie (jak do tej pory było) dużej ilości plażowiczów, postawili sobie budki z napojami i drobnymi artykułami spożywczymi. Jeden z nich nawet, posiadając dużo inicjatywy, wybudował szatnię dla plażowiczów, inwestując teren, zdaje się, wydzierżawiony od zarządu miasta, w złudnej nadziei jakiegoś zarobku w sezonie letnim. Rzecz jasna, że zakaz starostwa poderwał momentalnie egzystencję trochę ryzykownego obywatela. Czy i ten moment był branw pod uwagę przy pisaniu zakazu? Co na to zarząd miejski?

To są spostrzeżenia, jakie rzucają się w oczy każdemu przechodniowi, i nie wolno ich bagatelizować.

Wyznaczony został nowy odcinek dla kąpieli, który moim zdaniem jest zbyt mały i zupełnie niedostateczny dla mas młodzieży, kąpiących się w Wiśle. Słusznie więc obawiać się można, że stosujących się do zakazu będzie niewielu. Sypać się więc będą kary, policja będzie miała zatrudnienie (jak gdyby miała go zbyt mało) a ludziska topić się będą w dalszym ciągu,

Skoro już ma tak pozostać, to pragnąłbym zwrócić uwagę na jedną rzecz. Chodzi mi o kontrolę nadbrzeżną, bo taka kontrola musi być — inaczej zakaz starostwa byłby zwykłym świstkiem papieru. Niechaj policja rzeczna otrzyma specjalne pouczenia, by nagłym i niespodziewanym ukazaniem się nie przerażać młodzieży. Może to wydawać się śmieszne, ale tylko pozornie.

Dwa lata temu obserwowałem taki obrazek w pobliżu zamku dybowskiego, gdzie teren ten znalazł się na „indeksie". Ot, nie wolno było tam kąpać się i basta. A jednak kilkunastu chłopców zażywało kąpieli w miejscu zakazanym. Gdy znajdowali się w wodzie, nagle ukazał się policjant. I cóż robią chłopcy, którym ze strachu oczy powychodziły na wierzch. Jeden z nich przerażony miast na wezwanie policjanta wyjść z wody odpłynął i wylądował (umiał pływać) na tratwie, a po tym widziałem, usiłował popłynąć na przeciwległy brzeg. Czemby to skończyło się, łatwo przewidzieć — na szczęście przejeżdżała łódź rybacka i rybacy wyciągnęli smarkacza z wody.

I wreszcie na zakończenie „plażowych rozważań" po raz trzeci słów kilka o łazienkach miejskich. W ostatniej chwili dowiaduję się, że w dniu dzisiejszym zarząd mejski robi mieszkańcom Torunia niespodziankę i to niebywałą. Radujcie się więc panie i panowie, w dniu dzisejszym, 1-go czerwca br. przez wąską „gardziel" zimowego portu przecisną się łazienki miejskie, które po długich i ciężkich cierpieniach staną wreszcie na Wiśle dla naszego użytku.

Gdzie one staną — w tej chwili nie wiemy. Najważniejsze, że w ogóle będą, czym zarząd miejski choć w części zrehabilituje się.

Dugośmy czekali...

* * *

Ważne dla kąpielowiczów.

Starostwo grodzkie w Toruniu komunikuje że wobec rozpoczęcia sezonu kąpielowego, a w związku z tym już kilku wypadków utonięcia w Wiśle kąpiel w Wiśle w obrębie m. Torunia dozwolona jest jedynie na lewym jej brzegu, na odcinku pomiędzy Klubem Wioślarskim i nowym mostem i to w miejscu ściśle oznaczonym za pomocą pali względnie pływaków. Na wszystkich innych miejscach kąpiel w Wiśle jest bezwzględnie zabroniona.

Starostwo ostrzega kąpiących się, że nie zastosowanie się do powyższego, pociągać może w konsekwencji dalsze nieszczęśliwe wypadki, a winnych kąpania się w miejscach zabronionych starostwo pociągać będzie do surowej odpowiedzialności administracyjno-karnej.

Kurs teoretyczny pilotażu balonowego.

Sekcja balonowa Aeroklubu Pomorskiego organizuje kurs teoretyczny pilotażu balonowego. Na kurs ten zostanie przyjętych 10 kandydatów. Zgłaszać się mogą rezerwiści w wieku do 30 lat (oficerowie i podoficerowie rez.) oraz oficerowie innych rodzajów broni. Warunki przyjęcia są następujące:

1. Przynależność do sekcji balonowej A. Pom. 2. Narodowość polska. 3. Przydatność na członka załogi statków powietrznych (badanie lotniczo-lekarskie).

Opłata za kurs teoretyczny wynosi 3 zł oraz jednorazowe wpisowe do sekcji balonowej w wysokości 10 zł i składka miesięczna 1 zł. Kurs teoretyczny prowadzony będzie od 1 lipca br. do końca lipca br. 2 razy w tygodniu. Kandydaci, którzy ukończą kurs teoretyczny z wynikiem pomyślnym, będą szkoleni praktycznie w pilotażu balonowym.

Bliższych informacyj udziela oraz zapisy przyjmuje sekretariat Aeroklubu Pomorskiego „Dom Społeczny", pokój 67 we wtorki i piątki od godz. 18 do 20.

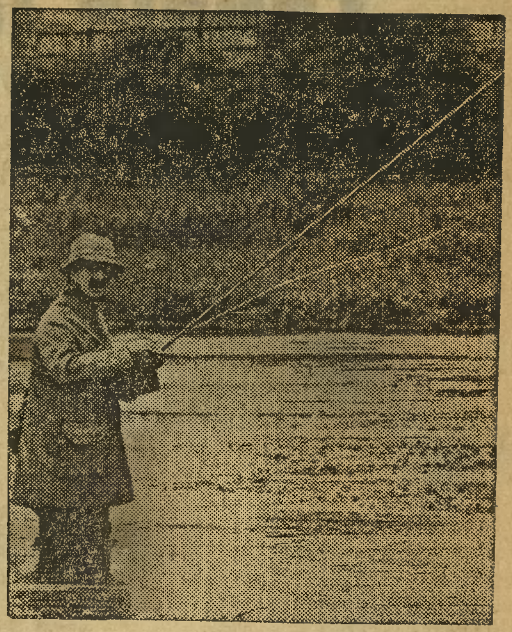
Z teki policjanta.

W dniach 29 i 30 bm. zgłoszono w Toruniu oraz w pow. toruńskim, 7 wypadków różnych drobnych kradzieży, z których 1 wykryto, oraz spisano 5 doniesień za przekroczenie drogowych, 4 doniesienia za zakłócenie spokoju publicznego i 1 doniesienie za przekroczenie godzin policyjnych.

Pożar lasu.

Dnia 29 maja, o godz. 14,30 w lesie państwowym leśnictwa Karczemka w pow. toruńskim, powstał pożar, który zniszczył około 8 ha 15-letniego drzewostanu, wartości 1.000 zł. Przyczyny pożaru na razie nie ustalono.

Premier-wędkarz.

Neville Chamberlain, który po ustąpieniu Baldwina zostanie premierem Wielkiej Brytanii jest zamiłowanym wędkarzem. Na zdjęciu widzimy go podczas łowienia ryb w Great Dunford.

Michał Choromański w Toruniu.

W Toruniu bawi znany pisarz, autor powieści p. t. „Zazdrość i medycyna" — Michał Choromański, jako gość dyr. Konserwatorium P. T. M. p. Perkowskiego.

P. Choromański zwiedził zabytki Torunia, oprowadzany przez dyr. Perkowskiego, mgr. Graszewicza i prof. Grossa.

Jak się dowiadujemy p. Choromański wyjeżdża do Gdyni, gdzie wygłosi kilka odczytów w „Wakacyjnym Instytucie Sztuki".

P. Michał Choromański przyrzekł swój wieczór autorski, który prawdopodobnie odbędzie się w jesieni.

„Majowy humor"

w teatrze żołnierskim.

Ub. niedzieli amatorski zespół teatru żołnierskiego wystawił rewię pt.: „Majowy humor", reżyserii p. prof. Steczka. Na bogaty program złożyły się skecze, tańce i śpiewy, które licznie zebraną brać żołnierską i niemniej licznie przybyłą publiczność bawiły przez „okrągłe" 3 godziny.

Do szczególnie udanych punktów programu należy zaliczyć występ pani Perschkówny i Heidelberżanki, które miłymi głosami, jak również tańcem zdobyły sympatię widowni, gorąco oklaskującej i bisującej bez przerwy.

Dekoracje udane pomysłu p. inż. Mierkiewicza.

Całość wypadła bardzo dobrze i to wpłynęło na decyzję powtórzenia rewii w następną niedzielę.

Zagubienie książeczki wojskowej.

Wieczorek Bernard, zam. w Kończewicach, pow. toruński, zgłosił o zagubieniu swej książeczki wojskowej, wystawionej przez PKU. Toruń.

B. Hozakowski, Toruń.

Toruń, dnia 31. maja 1937 roku.

Płacono: w dniach ostatnich zł. za 100 kg.

Koniczyna czerwona	115,00—135,00
Koniczyna śred. gat.	70,00—115,00
Koniczyna biała prima czyszcz.	120,00—145,00
Koniczyna szwedzka	150,00—170,00
Koniczyna żółta	60,00— 70,00
Koniczyna żółta w łuskach	33,00— 38,00
Inkarnatka	90,00—110,00
Przelot	72,00— 80,00
Rajgras krajowy	65,00— 75,00
Tymotka	18,00— 23,00
Seradela	20,00— 24,00
Wyka latowa	24,00— 27,00
Wyczka zimowa	35,00— 45,00
Peluszka	22,00— 24,00
Groch Wiktoria	24,00— 27,00
Groch polny	23,00— 25,00
Groch zielony	23,00— 25,00
Bobik	25,00— 28,00
Gorczyca	30,00— 33,00
Rzepak	57,00— 60,00
Rzepik letni	50,00— 60,00
Łubin niebieski	14,00— 15,00
Łubin żółty	15,00— 16,00
Siemię lniane	55,00— 60,00
Konopie	45,00— 60,00
Mak niebieski	60,00— 70,00
Mak biały	90,00—100,00
Tatarka	28,00— 35,00
Proso	27,00— 34,00

Tabela loterii

17-ty dzień ciągnienia 4-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Milion złotych Nr. 104217
20.000 zł.: 187279
15.000 zł.: 54015
10.000 zł.: 37523 173483
5.000 zł.: 21205 160387

2.000 zł.: 705 32187 69187 95860 102513 110478 117314 124370 128052 144351 154640 192968

1.000 zł.: 7578 15903 18822 19212 28726 29530 45233 52583 57546 72022 73244 73993 79916 105558 112023 118705 119475 132166 135044 145059 153853 172122 172215 176558

Wygrane po 200 zł.

62 83 84 218 44 567 835 991 1195 213 480 728 98 2115 94 241 522 692 794 865 920 3074 135 306 10 46 52 656 779 802 6 15 43 59 76 4031 285 764 802 35 939 94 5059 197 247 75 608 764 77 972 6033 162 98 333 403 55 514 79 605 34 38 77836 7014 138 329 63 66 446 509 713 88 8107 89 525 606 936 9148 204 19 65 53 348 799

10078 105 225 74 83 467 563 97 650 11084 122 208 426 78 761 817 99 12029 53 202 629 79 866 917 35 13087 215 24 707 58 59 857 14083 205 67 77 78 325 86 583 609 923 55 59 63 15145 296 312 57 529 85 83 683 709 4 47 51 71 851 16320 69 474 549 625 86 794 816 46 60 964 17017 34 200 63 64 487 583 83 686 839 46 18027 241 78 464 578 662 742 808 38 19167 344 426 519 91 601 85 735 66 931

20019 61 423 606 64 731 37 882 21045 91 98 106 203 524 692 729 31 36 817 990 22177 86 352 33 570 74 647 775 850 23155 209 97 382 94 577 655 764 999 24003 226 86 360 446 53 83 515 51 69 681 86 902 65 25129 200 620 43 743 44 875 89 26721 865 27077 115 37 232 558 603 28263 332 86 655 878 29012 142 51 58 66 228 310 425 58 504 10 836 30028 478 819 31083 145 230 386 57 404 686 733 35 44 829 999 32078 149 204 87 315 448 552 58 87 688 839 944 33216 357 458 90 606 88 933 34134 276 329 459 530 48 946 74 35019 203 67 497 734 41 98 36335 63 68 99 503 613 68 740 37070 306 77 403 744

38072 141 56 99 208 379 472 905 68 209003 63 156 216 337 46 95 706 837 975 40017 299 439 68 550 79 724 974 82 41040 169 232 417 76 641 780 965 42242 69 384 424 564 65 870 999 43273 346 73 546 609 11 922 84 91 44171 387 804 64 902 90 45021 25 508 36 57 69 814 73 46142 72 85 257 469 924 47068 132 76 85 202 30 77 303 51 606 56 829 961 48101 297 303 454 80 607 718 69 93 49093 400 22 35 547 64 759 50065 171 243 63 67 70 337 454 646 756 899 51144 61 66 214 447 531 74 76 706 811 99 905 52035 233 375 76 442 51 520 43 53 605 779 811 53333 468 570 742 49 94 54041 46 63 405 577 632 55 745 92 896 55031 85 109 235 41 47 91 92 451 502 694 952 56040 174 80 387 575 670 57039 116 257 621 73 58118 70 76 286 398 426 32 65 521 600 791 59014 119 71 89 95 538 46 81 676 747 932 57 60027 82 92 157 211 97 310 468 601 5 938 64 41090 268 346 56 442 519 62 75 753 873 82 911 62144 417 78 99 534 96 97 712 50 902 62 63045 73 88 165 398 579 782 855 951 64005 80 161 226 75 356 646 72 65225 488 672 764 67 846 66055 152 220 436 58 567 67067 175 256 79 585 602 771 68013 129 249 476 596 831 69005 112 34 55 203 50 675 88 703 839 70327 66 754 826 959 71121 273 334 561 819 967 72034 485 544 608 952 70 73056 128 70 264 97 373 676 742 85 914 46 86 74119 54 448 507 48 623 58 90 769 852 941 75036 67 218 548 844 71

76134 229 302 448 644 59 76 815 942 77149 274 76 229 736 860 77 959 78003 91 171 262 347 755 831 44 956 79299 577 674 737 45 867 933 80044 133 65 90 249 306 93 751 81280 448 753 808 29 32 61 953 82094 112 203 14 384 414 79 805 56 922 57 83176 210 66 75 380 473 561 690 873 940 43 90 84048 174 253 80 911 83 85449 816 18 333 86009 34 152 271 803 87000 213 41 52 640 69 723 932 88204 323 56 473 674 731 32 37 89101 340 650 713 51 68 90200 300 96 456 62 654 95 732 61 99 816 45 53 900 45 72 9170531 91 977 87 92029 53 89 180 522 57 675782 803 96 93062 496 597 642 732 93 867 82 94044 72 304 66 424 97 725 42 841 95228 64 311 30 48 430 70 760 69 800 62 948 96095 518 615 760 902 65 97042 105 315 42 99 410 561 900 188 98040 236 42 56 327 33 450 730 56 835 914 99423 80 534 601 89 880 980 100419 228 363 446 769 70 843 47 59 98 101200 388 424 527 6089 908 102125 265 318 789 96 966 103057 370 478 593 944 104068 245 407 66 542 810 41 105258 311 452 678 10686 104 18 307 633 107060 132 210 90 378 429 65 80 664 764 970 108157 217 81 351 534 701 63 109016 95 218 742 53 58 812 94 9101 10293 377 716 868 93 972 111300 7 457 513 617 757 112247 57 74 753 113152 98

114080 251 300 56 654 707 879 115307 424 532 56 748 67 82 940 116022 121 417 561 664 714 90 817 27 944 58 117040 621 118345 484 605 738 29 50 66 849 90 119137 76 85 306 418 27 869 120101 863 950 121228 76 358 621 56 77 894 122158 259 457 520 90 745 71 123164 95 211 550 64 89 657 776 124022 165 235 89 530 614 92 826 73 125007 31 70 416 519 605 84 879 126196 257 373 407 34 503 54 127020 66 100 533 59 81 84 681 735 992 128095 641 793 873 129040 107 222 59 452 552 604 130001 16 32 154 306 19 37 775 816 131193 244 310 31 57 421 74 86 632 895 964 67 89 132020 54 76 155 498 550 729 857 951 133002 97 114 205 760 902 134132 224 329 90 510 969 81 135021 195 358 64 453 89 796 917 136025 87 115 86 225 630 85 743 938 137028 202 350 428 65 516 616 58 754 59 902 8 37 138067 154 317 530 782 856 907 36 139962 140297 354 408 28 75 578 616 47 836 73 913 141058 207 459 639 898 994 142057 238 369 595 703 62 96 143089 189 466 512 15 85 837 32 144027 184 428 549 86 782 92 829 87 908 66 83 145148 295 324 29 98 667 780 880 146019 114 211 12 26 305 468 609 147084 165 89 467 663 98 735 148522 624 57 59 86 758 843 917 37 149039 90 190 222 427 31 38 596 610 733 902 5 90 150024 149 326 484 751 824 151190 299 554 710 59 87 822.

152021 43 110 51 99 430 1 45 610 787 153008 93 318 39 529 67 602 17 761 812 4 52 154045 130 6 402 52 529 54 794 833 923 86 155276 542 97 693 877 89 909 156023 95 309 541 64 628 42 66 875 157051 5 93 101 34 48 63 94 261 385 93 543 610 64 86 718 91 884 932 158009 123 30 83 354 432 855 159119 46 77 248 9 63 76 624 720 837 944 160092 158 349 80 593 625 6 36 714 950 161079 368 626 765 885 12097 285 367 518 740 73 70 5 904 21 62 163007 225 308 10 50 62 789 872 164170 208 316 37 453 530 82 3 651 67 88 767 9 964 78 165077 163 222 346 472 92 505 19 93 639 712 97 979 166087 124 87 251 94 303 4 508 59 616 63 720 79 836 962 5 167025 211 437 566 71 895 967 168017 116 54 61 347 97 458 612 33 897 169007 108 76 240 351 430 84 522 82 641 90 872 953 88 170041 182 222 83 315 86 437 47 524 61 661 818 45 923 171040 212 80 323 60 430 49 783 875 977 172047 88 124 441 83 700 173108 94 486 559 665 811 82 4 174106 58 242 80 382 518 38 639 704 879 929 175015 42 59 202 28 349 402 521 515 65 621 782 875 176191 263 338 413 65 500 60 669 726 6287 857 177083 3332 647 178071 789 848 901 179091 109 59 60 223 36 312 54 614 792 842 180151 96 234 98 468 611 740 181037 163 354 70 2 6 539 804 182393 420 642 58 721 962 183308 77 95 431 544 303 61 184053 445 8 618 46 736 914 185043 251 321 432 644 89 822 91 186025 267 540 99 668 86 767 515 5 187210 333 28 605 80 713 831 188027 104 225 64 328 61 408 520 601 14 36 778 865 922 90 189086 126 261 303 32 46 746 61 844 5 986 190114 21 45 56 323 487 562 74 634 837 64 97 191346 577 90 686 93 947 65 8 192050 120 44 350 484 720 979 193044 129 323 488 522 38 69 647 707 65 857 194058 243 304 453 74 542 73 663 737 72 801 66.

Dodatkowe wygrane po 2.500 zł.

492 1700 2200 13 337 800 40 3214 700 4005 347 444 673 886 5053 207 762 6622 765 7281 8661 9158 368 77 828 11127 582 12326 15374 451 16266 594 7880 19675 742 53

20182 542 21368 744 889 22261 378 999 23030 567 941 24001 530 25383 26049 559 697 720 982 27078 448 71 774 966 30200 628 57 31312 615 32195 33328 34212 766 906 65 36795 909 37504 815 38142 826 39187 344 417 804

40447 577 823 41777 823 964 42674 94 43010 204 731 44417 31 45027 639 46145 306 47114 45 213 48217 478 685 49270 748 940 50314 72 822 51338 52421 53058 589 54596 56028 595 697 928 99 57501 58089 248 84 540 700 59821

60429 562 656 61721 937 62243 93 866 63632 3 856 64500 65016 314 744 66169 88 775 889 964 67885 68624 69124 490 70839 985 71414 724 72415 632 73059 316 75728 77385 78693 737 79296

80012 40 216 405 84805 24 85352 742 90 87783 88207 687 89375 90609 856 91283 92734 93324 94007 573 95899 96163 98739 99061 94 224

100065 101162 402 733 921 102209 103606 104832 952 106235 666 107299 763 890 108203 536 109645 110650 112416 242 597 737 114160 273 331 115339 49 74 629 783 866 97 987 116618 845 117340 118253 119053 230

120093 222 121023 181 890 123158 654 124479 643 67 889 125075 278 404 17 126239 127406 128729 980 129500 130613 131072 424 132871 937 133014 154568 134995 135264 441 965 136443 857 137453 64 510 822 138493 139254 9 352 700 909

140625 749 141100 097 643 938 143084 753 848 943 144140 65 326 145660 836 146154 815 999 147042 514 608 151049 401 915 152033 95 214 321 684 756 153395 154419 614 33 155110 716 932 156405 602 157331 158717 811 159087 812 47 160810 161089 215 692 162015 28 70 472 679 164266 76 723 165048 502 715 166213 549 790 167493 168379 169611 823 170334 171041 307 658 172543 69 879 173260 593 930 174083 175107 176107 653 63 878 923 177242 85 657 712 178137 621 962 179287 303 742 980

180252 182056 473 638 183039 298 528 18552 186502 783 187967 188110 189103 403 190414 737 191364 192817 193441 564 987 194437 91

Wygrane po 500 zł.

152 202 306 33 510 636 794 6 844 1013 349 76 89 90 532 60 698 759 934 2019 121 386 597 600 9 887 905 3117 97 257 309 457 51 480 810 987 4065 77 175 452 830 51 944 5244 63 483 853 6034 42 144 226 409 534 646 7095 431 626 45 846 8010 188 290 389 545 632 947 9006 353 74 421 683 935 10484 514 641 918 11082 139 300 590 977 12247 517 27 558 13096 200 60 90 393 588 614 730 826 90 14109 225 597 659 15181 385 444 774 16066 7 234 566 72 678 708 833 17268 90 326 952 18069 177 233 365 518 916 19043 272 314 677

20331 98 515 696 752 856 73 931 59 21391 521 697 777 890 960 9 22058 122 250 430 626 79 846 23257 455 513 878 24270 658 25048 247 401 555 26222 49 98 710 27129 383 413 91 612 807 23 6 597 28056 156 50 415 815 79 29090 107 306 608 724 806 30008 125 237 86 717 38 61 868 31299 840 91 959 32540 5 82 717 77 9 970 33047 198 256 70 466 655 73 736 34937 35041 105 272 494 535 646 60 777 993 36093 194 423 61 519 835 5 37014 152 564 731 800 69 38128 21 701 923 39149 622

40240 41856 957 8 62 4220 610 350 590 6 684 815 90 843107 38 61 265 396 682 44114 75 84 95 340 438 556 687 851 45537 746 52 70 823 32 923 81 46009 75 444 80 581 799 964 47335 48016 92 656 942 49279 96 659 918 50025 81 179 214 444 64 81 51071 186 429 507 17 93 644 808 86 52120 262 496 557 84 94 751 801 960 153120 65 283 90 489 647 850 923 54036 194 98 226 323 606 82 931 55154 601 714 954 73 56542 713 897 57134 46 58 255 8 713 948 58208 17 308 471 92 3 557 676 903 58 59064 619 633 763 93

60109 275 328 455 88 549 654 723 842 933 61011 29 167 213 41 341 429 646 88 62407 62407 75 722 75 63243 563 646 825 64120 595 973 83 89 65333 766 813 66113 76 467 807 67127 28 665 895 68107 33 342 422 57 825 69031 35 98 547 683 70 323 539 636 986 71029 137 56 87 458 805 72331 930 73234 580 677 778 826 74002 80 230 305 80 599 686 919 75319 482 851 794 852 949 78

76106 10 274 921 77236 362 782 835 920 7822 386 414 70 560 93 874 944 73 79034 93 221 327 89 486 502 28 38 76 644 754 80 107 37 252 326 84 854 87 81286 651 764 920 82051 92 103 14 97 281 689 831 79 83018 88 213 83 406 512 37 798 807 84008 430 58 96 593 700 15 892 85272 331 38 411 598 937 49 86151 514 627 69 87126 33 76 299 259 472 624 703 849 937 89080 102 15 71 211 674 872 941 90109 65 251 409 524 45 610 42 703 5 91597 941 92199 265 363 482 885 93231 99 380 688 734 94086 381 454 763 881 913 95137 45 466 96089 105 245 328 36 86 688 907 97383 796 967 98148 517 641 992 99234 98 427 701 896

100205 32 73 364 478 568 751 101032 64 397 410 507 656 85 102202 42 78 334 65 529 766 73 103211 693 794 987 96 97 104295 325 644 973 105016 551 56 85 922 106388 492 546 9 04 42 107478 502 60 867 924 108682 109254 785 948 110483 690 727 111044 125 481 502 777 876 994 112047 262 448 852 75 113039 357 507 35 835 937 94 114047 76 235 849 115014 30 446 502 40 751 912 46 116371 415 45 63 567 978 117148 79 291 315 539 662 118070 157 330 522 601 27 706 828 58 119162 74 215 71 215 705

120060 91 142 426 85 582 733 121037 109 403 63 648 122214 92 98 446 583 123124 205 382 411 23 618 775 860 124257 469 612125047 148 300 86 88 426 531 909 126492 724 26 920 52 129277 80 474 502 673 882 128124 304 62 504 19 98 682 859 129011 61 71 85 399 415 130260 64 451 69 514 68 715 827 43 48 970 131001 26 208 301 539 47 80 721 132370 739 981 99 133139 57 274 326 52 470 675 825 49 134417 556 915 46 135166 320 47 443 136149 330 3418 46 59 78 738 137027 216 94 542 52 601 28 700 67 997 138702 52 139140 93 97 379 492

140024 44 94 140 236 87 668 141048 889 142046 168 560 655 949 143164 37 456 615 55 875 144052 58 96 179 518 735 840 942 145452 95 657 743 911 146169 579 882 90 976 147031 35 715 539 605 731 52 803 75 931 148161 286 372 400 671 870 149013 233 90 651 724 68 997 150279 314 30 515 713 826 78 151089 296 50897 609 73 152080 390 550 79 803 153025 191 208 361 658 920 154051 124 38 415 64 511 49 60 867 901 155075 190 272 654 156010 150 829 54 960 157109 325 857 158164 633 57 1891 909 81 159042 528 632 34 82

160015 241 339 98 445 612 878 95 717 831 41 915 47 162201 99 542 841 163583 720 937 97 164152 63 280 346 412 37 738 872 904 165021 28 293 372 504 76 78 664 762 166088 151 312 786 885 167111 227 29 37 59 320 21 630 168218 399 729 169152 53 207 69 565 707 877 92 170028 73 185 254 61 568 983 171025 193 328 454 508 829 999 172037 172 466 80 84 695 714 23 876 173000 97 149 200 11 314 689 174210 312 85 462 80 548 84 703 92 862 175018 45a 302 4 458 527 623 24 888 943 176112 91 266 695 177254 376 414 178043 158 70 605 710 179054 192 503 641 69 782

180042 425 660 724 895 906 72 181189 793 182075 423 505 41 671 85 99 183142 231 303 532 615 809 184106 215 446 81 542 50 97 756 185063 153 497 514 622 52 776 824 63 186064 809 979 187015 58 102 63 188023 243 87 369 476 99 509 12 662 715 24 820 21 45 189387 477 588 190013 50 474 91 541 661 71 191187 274 546 605 83 957 73 192006 26 430 510 42 742 93 193003 55 67 207 66 534a 793 806 194190 201 29 305 896

Kronika żałobna.

Sp. Jan Nuszkowski.

W ub. poniedziałek odbył się pogrzeb śp. Jana Nuszkowskiego, zbarłego w 16-ej wiośnie życia ucznia gimnazjum handlowego, harcerza 14 drużyny bydgoskiej im. A. Czartoryskiego. W uroczystości pogrzebowej uczestniczyli licznie koledzy i przyjaciele zmarłego, drużyna „czternastka" wraz z sztandarem oraz rzesza osób, znająca bliżej zacną rodzinę Nuszkowskich.

Z kostnicy farnej kondukt poprowadził ks. prof. Dachtera w asyście ks. Rólskiego. Nad mogiłą wzruszające pienia wykonał chór kolejarzy „Hasło", którego długoletnim członkiem był ojciec zmarłego.

Śmierć młodego, powszechnie lubianego chłopca tym silniejsze wywarła wrażenie, że nastąpiła w tragicznych okolicznościach. Spowodowano .ona została najechaniem przez samochód osobowy Państwowej Fabryki Dykt, który formalnie zmiażdżył pod kołami jadącego prawidłowo na rowerze śp. Jana Nuszkowskiego. Dzięki nadzwyczajnej łasce niebios, ciężko raniony odzyskał w szpitalu przytomność i przyjął Komunię św. Z grona młodzieży odszedł na zawsze dzielny i wspaniale zapowiadający się harcerz. Niech odpoczywa w pokoju!

Wycieczka LOPP do Chełmna.

Staraniem zarządu koła kobiecego LOPP nr 1 zostanie zorganizowana wycieczka statkiem do Chełmna. Termin wycieczki został ustalony na niedzielę, dnia 6 czerwca br. Wyjazd w dniu 6 bm. o godz. 5-ej rano z przystani Lloydu Bydgoskiego, powrót około godz. 22. Na statku bufet własny oraz koncert orkiestry. Koszt przejazdu w obie strony 2,20 zł od osoby, dzieci do lat 10 płacą połowę. W programie wycieczki przewidziane jest zwiedzanie osobliwości miasta Chełmna oraz plażowanie i kąpiel we Wiśle.

W wycieczce mogą wziąć udział również i sympatycy.

Zgłoszenia na wycieczkę z równoczesnym uiszczeniem opłaty za przejazd przyjmuje sekretariat obwodu miejskiego LOPP, ul. Konarskiego 5a, tel. 36-70, w godz. od 10 do 14 i od 17 do 18 w terminie do 3 czerwca. (10870

— **W restauracji „Varsovie"** przy ulicy Gdańskiej występuje obecnie znana zagranicą artystka Jeanette Gausson, budząc swymi produkcjami zachwyt. Bardzo miłe są także występy śpiewaczki Lisowny-Wandlis. Całość programu uzupełnia znakomity zespół muzyczny Orłowskiego. Warto zajrzeć do „Varsovie".

Wycieczka młodzieży złotowskiej w Bydgoszczy.

W dniu 5 czerwca **przybędzie do Bydgoszczy wycieczka młodzieży polskiej z powiatu złotowskiego** wraz z chórem z Zakrzewa.

Jest to ta sama wycieczka, która **nie doszła do skutku w lutym rb. z powodu trudności, robionych przez władze niemieckie.**

Bogaty plon u Kaftala.

18 wygranych po 2.500,— zł w jednym dniu.

W poniedziałek, 31 maja w ostatnim dniu ciągnienia kl. VI-ej 38. Loterii padło u Kaftala poza wygranymi po 2.000,— zł i 1.000,— zł 18 wygranych tzw. dodatkowych po 2.500,— zł każda na sumę 45.000,— zł oraz niezliczona ilość wygranych pocieszenia po 500,— zł. Ilość wygranych, jaka padła w tym ostatnim dniu ciągnienia 38. Loterii jest nie tylko imponująca, ale zarazem ukoronowaniem obfitego plonu Kaftala. W ostatniej Loterii padło u Kaftala poza główną wygraną kl. II 100.000,— zł wiele wygranych po 30.000,—, 20.000,—, 10.000,— i 5.000,— zł. Okno Kaftala to najlepszy sprawdzian wyjątkowego szczęścia, jakie stale gości w tej kolekturze.

— **Popis uczniów Miejskiego Konserwatorium Muzycznego w Bydgoszczy** odbędzie się w niedzielę, dnia 6 czerwca br. o godz. 20-ej w auli Gimnazjum im. Kopernika. Program wypełnią produkcje uczniów klas: fortepianu, skrzypiec, instrumentów dętych, śpiewu solowego i klasy operowej. Bilety w cenie 50 gr do 1 zł (młodzież szkolna 25 gr) do nabycia w sekretariacie M. K. M., ul. Piotra Skargi 14 i składzie nut B. D. T. II piętro. Dochód przeznacza się na rzecz VI. zw. druż. harcerskiej przy Gimnazjum im. Kopernika. Fortepian Blüthnera z firmy Sommerfeld. (10868

Z Gdyni i Wybrzeża.

Gdynia, dnia 1 czerwca 1937 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Jakóba Strepy b. i w.
Jutro: Eugeniusza I. pap. i w.
Wschód słońca o godzinie 3,43.
Zachód słońca o godzinie 20,12.

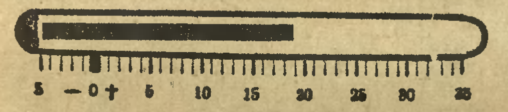
Stan pogody.

Przelotne deszcze.

Napływ świeżych mas powietrza polarnomorskiego z zachodu spowodował wczoraj w godzinach popołudniowych w całym niemal kraju wzrost zachmurzenia. Jedynie w dzielnicach południowo-wschodnich utrzymywała się jeszcze pogoda słoneczna. Temperatura o godz. 14 wynosiła· 19 st. we Lwowie i Pińsku, 20 w Wilnie, Zakopanem i Suwałkach, 21 w Warszawie, Lublinie i Białymstoku, 22 w Dęblinie, 23 w Kielcach, Bydgoszczy, Kaliszu i Przemyślu, 24 w Łodzi i Gdyni, 25 w Poznaniu i Cieszynie, a 27 w Grudziądzu.

Termometr wskazywał dziś rano w cieniu:

POGOTOWIA:

Lekarz dyżurny — tel. 12-40.

Miejskie Zakł. Elektryczne — tel. 29-67.

Telefon nr 14-60 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Gdyni, Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata).

Miejska Zaw. Straż Pożarna tel. 17-08.

Gabinet komendanta i kancelaria telefon 20-22.

REPERTUAR KIN:

„Dzień matki". Tradycyjny „Dzień matki", obchodzony na całym świecie kulturalnym, obchodziła Gdynia w niedzielę 30 maja. Po uroczystym nabożeństwie w kościele N. M. P. odbył się ulicami miasta pochód młodzieży szkolnej, a na zakończenie uroczysta akademia. „Dzień matki" na terenie naszego miasta zorganizował Polski Czerwony Krzyż.

Obrady międzyministerialnej komisji do spraw eksportowych. Dnia 28 i 29 maja br. obradowała w Gdyni w sali konferencyjnej Izby Przemysłowo-Handlowej międzyministerialna komisja do spraw eksportowych pod przewodnictwem dyrektora Instytutu Eksportowego p. Mariana Turskiego. W skład komisji wchodzą przedstawiciele centralnych resortów gospodarczych oraz przedstawiciel Związku Izb Przemysłowo-Handlowych. Przyjazd komisji do Gdyni ma na celu zapoznanie się w sposób możliwie wyczerpujący z dezyderatami w zakresie eksportu firm w okręgu izby gdyńskiej. W pierwszym dniu obrad zgłosiło się do komisji kilkudziesięciu przedstawicieli firm eksportujących i organizacyj branżowych, którzy zgłosili szereg dezyderatów pomorskiego handlu eksportowgo. W drugim dniu obrad komisja przyjęła i wysłuchała przedstawicieli firm shipchandlerskich oraz przedstawicieli przedsiębiorstw obsługujących eksport, jak maklerów, ekspedytorów, armatorów td. W ten sposób komisja zdobyła materiały z pierwszej ręki, na podstawie których będzie można wydać potrzebne i konieczne zarządzenia w zakresie akwizycji eksportu pomorskiego.

Zawody kolarskie w ramach święta P. W. i W. F. odbędą się dnia 6 czerwca rb. Zawody te miały się odbyć ub. niedzieli, zostały jednak przełożone o tydzień z uwagi na to, że dnia 30 maja rb. najlepsi kolarze Gdyni startowali w Grudziądzu na drugim eliminacyjnym biegu o mistrzostwo Pomorza.

Bez zblamowania się
nie możemy się obejść.

Gdy prasa dowiedziała się, że w roku bieżącym, jeszcze przed rozpoczęciem sezonu letniego, reprezentacyjnego molo z pawilonem Żeglugi Polskiej zostanie oddane do użytku publiczności, posypały się wyrazy uznania. My również pisaliśmy z entuzjazmem o nowym obliczu Gdyni od strony morza, wyrażając jedynie wątpliwość, czy na koniec maja zostanie wykończony postument pod pomnik Zjednoczenia Polski.

Stało się jednak coś znacznie gorszego. Pawilon Żeglugi jest gotów. **Statki żeglugi przybrzeżnej i motorówki przybijają do nowej przystani, lecz nie tylko, że nie ma śladu po cokole pod pomnik, lecz nie ma w ogóle drogi do przystani. Pasażerowie muszą przebijać się przez grzęzki piasek, lub deptać trawniki, co przez Urząd Morski jest ostro zakazane, tymczasem ten sam Urząd Morski zawarł umowę na wykonanie drogi do przystani w okresie do sierpnia br., to znaczy do końca sezonu.** W drodze wyjątku przedsiębiorca budujący drogę chce ją wykończyć na lipca, tzn. już po Święcie Morza i wszelkich uroczystościach.

Co gorsza, dowóz ładunków do statków żeglugi przybrzeżnej jest w ogóle niemożliwy, gdyż brak drogi, a przy chodnikach widnieją tablice ostrzegające przed przewożeniem wszelkich ciężarów.

Reprezentacyjna promenada Gdyni zostanie więc otwarta po sezonie, choć główne prace budowlane zostały wykonane na czas. To skandal, którego nie można pominąć milczeniem.

Z Międzynarodowych Mistrzostw Szachowych w Juracie

Zdjęcie powyższe przedstawia uczestników mistrzostw przy dworcu kolejowym w Juracie. Wśród obecnych na zdjęciu znajduje się przedstawiciel „Dziennika Bydg.".

Nie czyń drugiemu...
Radia trzeba słuchać przyzwoicie.

Z nastaniem lata otwarły się okna wszystkich mieszkań i ulice wypełniły się **kakofonią dźwięków płynących z setek głośników radiowych.**

Arię z Pajaców stara się koniecznie przegłuszyć mówca propagujący racjonalną hodowlę marchwi pastewnej. Do tego duetu miesza się jakiś solista na saksofonie, któremu znów wtóruje najwyższe piętro kamienicy na przeciwko lansując nowe tango „Całuj mnie gdzieś, ale mocno". Szczególnie w godzinach wieczornych niesamowity koncert kilkudziesięciu głośników może wypędzić wszystkie mole a spokojnego człowieka wpędzić w czarną rozpacz. Z tymi miłymi faktami trzeba się jednak niestety pogodzić. Wolno Tomku w swoim domku, a że głośnik mieści się w domku, — sprójbujcie interweniować.

Są jednak głośniki, które w pewnych chwilach należałoby zamknąć, choćby przy pomocy policji.

Tak np. w czasie procesji Bożego Ciała z pewnej podejrzanej knajpki, znajdującej się przy ulicy, którą przeciągała procesja, **dochodziły dźwięki muzyki kościelnej,** w drzwiach stała uszminkowana, podkasana „kelnerka", uśmiechając się raz po raz wgłąb spelunki, z której dolatywały pijane odgłosy jakiejś dobranej kompanii. Muzyka kościelna w takiej spelunce, nawet podczas procesji Bożego Ciała jest prawdziwą profanacją. Jeszcze bardziej gorszące wrażenie wywarł **głośnik z pewnego mieszkania, ryczący na ulicę w czasie przechodzącej akurat procesji paskudne jakieś szlagiery.** Było to przy ulicy Starowiejskiej. Z okna skąd dochodziły dźwięki głośnika wychylała się postać wybitnie mniejszościowego typu, przyglądająca się krytycznym okiem pochodowi. I później żydzi się dziwią, że **ludność katolicka sprowokowana ich postępowaniem domaga się ich masowej emigracji.**

Związek oficerów nawigacyjnych
polskiej marynarki handlowej.

Zawiązał się w Gdyni — Związek Oficerów Nawigacyjnych polskiej marynarki handlowej, którego zarząd ukonstytuował się w składzie: kpt. żegl. m. Gubała Edward prezes, kpt. żegl. m. Lekki Władysław wiceprezes, mech. I kl. Krzyżanowski Urban sekretarz, kpt. żegl. m. Wiśniowski Eustachy skarbnik. Organizacja ta nie jest nową, lecz **wznowieniem działalności po 5-letniej przerwie komórki, która dla istnienia i rozwoju naszej marynarki handlowej ma wszelkie i uzasadnione prawo bytu.** Przywrócenie do życia Związku tego ma dziś szczególne znaczenie, gdyż poruszana już niejednokrotnie ostatnio kwestia opracowania Polskiej Ustawy Żeglarskiej, która byłaby swym duchem przystosowana do potrzeb życia i warunków pracy naszych młodych i ekspansywnych kadr ludzi morza — jest obecnie bardzo aktualna. Wciągnięcie do współpracy nad **opracowaniem ustawy żeglarskiej** komisji, składającej się z przedstawicieli oficerów marynarki zarówno działu nawigacyjnego, jak i mechanicznego, jako ludzi, którzy zawodem swym są związani pracą na morzu i najlepiej orientują się w tej dziedzinie — jest pilnym nakazem chwili.

Istniejące obecnie dwie i równolegle pracujące organizacje: Związek Oficerów Nawigacyjnych i Koło Oficerów Mechaników wykazują dużo zrozumienia i troski o wytworzenie jak najlepszych warunków zarówno prawnych, jak i ekonomicznych, któreby dały największe możliwości rozwoju naszej Marynarki Handlowej. W tym duchu opracowany jest też **statut Związku Oficerów Nawigacyjnych Polskiej Marynarki Handlowej,** którego § I mówiący o celach Związku brzmi: „fachowe doskonalenie się, oraz ulepszenie metod i warunków pracy na morzu, aby praca oficera marynarki dawała mu zadowolenie, potęgowała jego siły żywotne i zdolności, stwarzając ze związku oficerów zespół ludzi twórczych, inicjatorów nowych poczynań na morzu".

Należy mieć nadzieję, że podkreślone wyżej intencje współpracy Związku Oficerów Nawigatorów naszej Marynarki Handlowej z zainteresowanemi czynnikami — może poważnie wpłynąć na dalsze kształtowanie się wzajemnych stosunków, które dla twardej pracy na morzu — mają niewątpliwie wielką wagę i swoje uzasadnienie.

Tegoroczne święto morza wypaść musi wspaniale.

Święto Morza ściągające do Gdyni rok rocznie tysiące wycieczkowiczów zapowiada się w roku bieżącym **specjalnie wspaniale.** Komitet obchodu pracuje już od dłuższego czasu nad ustaleniem i przygotowaniem programu. Dwie placówki zasługują na specjalne uzwględnienie w pracy przygotowawczej, a mianowicie **Towarzystwo Propagandy Turystyki Morskiej** z dyr. Limbachem na czele, oraz **Liga Popierania Turystyki,** kierowana przez dyr. L. Łaszczewskiego.

Aczkolwiek Święto Morza obchodzone będzie dopiero za miesiąc, gdyż w dniu 28—29 czerwca, niemniej jednak już teraz zdobyliśmy szereg szczegółów, którymi pragniemy się podzielić z naszymi czytelnikami.

A więc w dniu 28 czerwca o godz. 19-tej **Święto Morza zapowiedzą strzały armatnie i nastąpi podniesienie przy skwerze Kościuszki bandery L. M. i K.,** oraz zostaną wygłoszone za pomocą głośników okolicznościowe przemówienia. Po przemówieniach, delegacja L. M. i K. oraz przedstawiciele miejscowego społeczeństwa udadzą się **na mogiłę ś. p. generała Orlicz-Dreszera,** gdzie złożą wieńce.

W centrum miasta, przy Skwerze Kościuszki nastąpią dalej popisy chórów oraz orkiestry, po czym ulicami miasta ruszy **alegoryczny pochód z „wężem morskim" na czele.**

W dniu 29 czerwca uroczystości zgrupują się przy basenie Prezydenta, gdzie zakotwiczony zostanie nowy **O. R. P. „Grom".** Tam też zgromadzą się oddziały wojska, stowarzyszeń i organizacyj, oraz ustawiony zostanie ołtarz polowy, przy którym uroczystą **mszę świętą odprawi JE. ksiądz biskup morski dr S. Okoniewski.**

Na nabożeństwie obecnym będzie Pan Prezydent R. P., który po wysłuchaniu mszy świętej wejdzie na pokład O. R. P. „Grom" i wygłosi przemówienie. Następnie po wręczeniu O. R. P. „Grom" bandery L. M. i K. nastąpi **przed Panem Prezydentem R. P. wielka defilada** wojska, związków i stowarzyszeń. Trybuna Pana Prezydenta R. P. i dygnitarzy ustawiona zostanie za hotelem Polska Riwiera.

W godzinach popołudniowych aż do późnej nocy odbywać się będą wyścigi na lądzie i morzu, zabawy ludowe i tańce na otwartym powietrzu.

Popis szkoły rytmiki i plastyki Adolfiny Paszkowskiej, który odbędzie się w niedzielę 6 czerwca br. o godz. 12-ej w kinie „Polonia", ma niewątpliwie bardzo umiejętnie ułożony program. Właściwy popis plastyczny w wykonaniu pań i dziewcząt poprzedzi pokazowa lekcja rytmiki dzieci od lat 5 do 12. Będziemy mieli sposobność zapoznania się ze słynnym systemem Jaques Daleroze'a, którego wychowanką jest sama Paszkowska. Część plastyczną rozpoczną stylizacje greckie. Następnie strowiedeńskie (czarujące walce bidermajerowskie) wreszcie na zakończenie pyszne w swej koncepcji malarskiej i plastycznej „pierniki toruńskie".

Pogrzeb ofiar katastrofy jachtu „Gryf II". Jak już donosiliśmy, w czasie zatonięcia w pobliżu Babiego Dołu jachtu „Gryf II", morze pochłonęło dwie ofiary ś. p. małżeństwo Szepielewiczów. W poniedziałek odbył się pogrzeb ś. p. Szepielewiczów z kostnicy szpitala. W pogrzebie tym udział wzięło licznie reprezentowane miejscowe społeczeństwo i rodzice — staruszkowie tragicznie zmarłych. Urząd Morski, którego pracownikiem był ś. p. Szepielewski, reprezentował dyr. inż. Łęgowski, radca Jagodziński i nacz. Walewski, oraz nacz. Borkowski.

„Pragnę zostać oficerem marynarki handlowej". Nakładem Państwowej Szkoły Morskiej ukazała się w tych dniach broszura pod powyższym tytułem w opracowaniu dyrektora szkoły p. kmdr. Kosianowskiego i kpt. S. Kosko, ze szkicami z podróży „Daru Pomorza" dwóch wychowanków szkoły Kochańskiego i Tajera. Broszura zawiera w ciekawym żywym ujęciu szczegóły pracy i życia wychowanków szkoły, warunki wstąpienia i możliwości, jakie daje wychowankom ukończenie szkoły. Kartki z dziennika z podróży „Daru Pomorza" są napisane ze wzięciem i nawet talentem literackim. Z treścią broszury powinna się zapoznać cała młodzież kochająca morze i życie na morzu.

Tabela loterii

17-ty dzień ciągnienia 4-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Milion złotych Nr. 104217
20.000 zł.: 187279
15.000 zł.: 54015
10.000 zł.: 37523 173483
5.000 zł.: 21205 160387
2.000 zł.: 705 32187 69187 95860 102513 110478 117314 124370 128052 144351 154640 192968
1.000 zł.: 7578 15903 18822 19212 28726 29530 45233 52583 57546 72022 73244 73993 79916 105558 112023 118705 119475 132166 135044 145059 153853 172122 172215 176558

Wygrane po 200 zł.

62 83 84 218 44 567 835 991 1195 213 480 728 98 2115 94 241 522 692 794 865 920 3074 135 306 10 46 52 656 779 802 6 15 43 59 76 4031 285 764 802 35 939 94 5059 197 247 75 608 764 77 972 6033 162 98 333 403 55 514 79 605 34 38 77836 7014 138 329 63 66 446 509 713 88 8107 89 525 606 936 9148 204 19 65 53 348 799

10078 105 225 74 83 467 563 97 650 11084 122 208 426 78 761 817 99 12029 53 202 629 79 866 917 35 13087 215 24 707 58 59 857 14083 205 67 77 78 325 86 583 609 923 55 59 63 15145 296 312 57 529 85 83 683 709 4 47 51 71 851 16320 69 474 549 625 86 794 816 46 60 964 17017 34 200 63 64 487 583 83 686 839 46 18027 241 78 464 578 662 742 808 38 19167 344 426 519 91 601 85 735 66 981

20019 61 423 606 64 731 37 882 21045 91 98 106 203 524 692 729 31 36 817 990 22177 86 352 33 570 74 647 775 850 23155 209 97 382 94 577 655 764 999 24003 226 86 360 446 53 83 515 51 69 681 86 902 65 25129 200 620 43 743 44 875 89 26721 865 27077 115 37 232 558 603 28263 332 86 655 878 29012 142 51 58 66 228 310 425 58 504 10 836 30028 478 819 31083 145 230 386 57 404 636 733 35 44 829 999 32078 149 204 87 315 448 552 58 87 688 839 944 33216 357 458 90 606 88 933 34134 276 329 459 530 48 946 74 35019 203 67 497 734 41 98 36335 63 68 99 503 613 68 740 37070 306 77 403 744

38072 141 56 99 208 379 472 905 68 209003 63 156 216 337 46 95 706 837 975 40017 299 439 68 550 79 724 974 82 41040 169 232 417 76 641 961 965 42242 69 384 424 564 65 870 999 43273 346 73 546 609 11 922 84 91 44171 387 804 64 902 90 45021 25 308 36 57 69 814 73 46142 72 85 257 469 924 47068 132 76 85 202 30 77 303 51 606 56 829 961 48101 297 303 454 80 917 20 79 93 49093 400 22 35 547 64 759 50065 171 243 63 67 70 337 454 646 756 899 51144 61 66 214 447 531 74 76 706 811 99 905 52035 233 375 76 442 51 520 43 53 605 779 811 53333 468 570 742 49 94 54041 46 63 405 577 632 55 745 92 896 55031 85 109 235 41 47 91 92 451 502 694 952 56040 174 80 387 575 670 57039 116 257 621 73 58118 70 76 286 398 426 32 65 521 600 791 59014 119 71 89 95 538 46 81

676 747 932 57 60027 82 92 157 211 97 310 468 601 5 938 64 41090 268 346 56 442 519 62 75 753 873 82 911 62144 417 78 99 534 96 97 712 50 902 62 63045 73 88 165 398 579 782 855 951 64005 80 161 226 75 356 646 72 65225 488 672 764 67 846 66055 152 220 436 58 567 67067 175 256 79 585 602 771 68013 129 249 476 596 831 69005 112 34 55 203 50 675 88 703 839 70327 66 754 826 959 71121 273 334 561 819 967 72034 485 544 648 952 70 73056 128 70 264 97 373 676 742 85 914 46 80 74119 54 448 507 48 623 58 90 769 852 941 75036 67 218 548 844 71

76134 229 302 448 644 59 76 815 942 77149 274 76 229 736 860 77 959 78003 91 171 262 347 755 831 44 956 79299 577 674 737 45 867 933 80044 133 65 90 249 306 93 751 81280 448 753 808 29 32 61 953 82094 112 203 14 384 414 79 805 56 922 57 83176 210 66 75 380 473 561 690 873 940 43 90 84048 174 253 80 911 83 85449 816 18 333 86009 34 152 271 803 87000 213 41 52 440 69 723 932 88204 383 56 473 674 731 32 37 89101 340 650 713 51 68 90200 300 96 456 62 654 95 732 61 99 816 45 53 900 45 72 91705 31 91 977 87 92029 53 89 180 522 57 675 782 803 96 93062 496 597 642 732 93 867 82 94044 72 304 66 424 97 725 42 841 95228 64 311 30 48 430 70 760 69 800 62 948 96095 518 615 760 902 65 97042 105 315 42 99 410 561 900 188 98040 236 42 56 327 33 450 730 56 835 914 99423 80 534 601 89 880 980 100419 228 363 446 769 70 843 47 59 98 101200 388 424 527 6089 908 102125 265 318 942 96 986 103057 570 478 593 944 104068 245 407 66 542 810 41 105258 311 452 678 106886 104 18 307 633 107060 132 210 90 378 429 65 80 664 764 970 108157 217 81 351 534 701 63 109016 95 218 742 53 58 812 94 9101 10293 377 716 868 93 972 111300 7 457 513 617 757 112247 57 74 753 113152 98

114080 251 300 56 654 707 879 115307 424 532 56 748 67 82 940 116022 121 417 561 664 714 90 817 27 944 58 117040 621 118345 484 605 738 29 50 66 849 90 119137 76 85 306 418 27 869 120101 863 950 121228 76 358 621 56 77 894 122158 259 457 520 90 745 71 123164 95 211 550 64 89 657 776 124022 165 235 89 540 614 62 326 73 125007 31 70 416 519 605 84 879 126196 257 373 407 34 503 54 127020 66 100 533 59 81 84 681 735 992 128095 641 793 873 129040 107 222 59 452 552 604 130001 16 32 154 306 19 37 775 816 131193 244 310 31 57 421 74 86 632 895 964 67 89 132020 54 76 155 498 550 729 857 951 133002 97 114 205 760 902 134132 224 329 90 510 99 113 51 135021 195 358 64 453 89 796 917 136025 87 115 86 225 630 85 743 938 137028 202 350 428 65 516 616 58 754 59 902 8 37 138067 154 317 530 782 856 907 36 139962 140297 354 408 28 75 578 616 47 836 73 913 141058 207 459 639 898 994 142057 238 369 595 703 62 96 143089 189 466 512 15 85 837 32 144027 184 428 549 86 782 92 829 87 908 66 83 145148 295 324 29 98 667 780 880 146019 114 211 12 26 305 468 609 147084 165 89 467 663 98 735 148522 624 57 59 86 758 843 917 37 149039 90 190 222 427 31 38 596 610 733 902 5 90 150024 149 326 484 751 824 151190 299 554 710 59 87 822.

152021 43 110 51 99 430 1 45 610 787 153008 93 318 39 529 67 602 17 761 812 4 52 154045 130 6 402 52 529 54 794 833 923 86 155276 542 97 693 877 89 909 156023 95 399 541 64 628 42 66 875 157051 5 93 101 34 48 63 94 261 385 93 543 610 64 86 718 91 884 932 158009 122 30 83 354 432 855 159119 46 77 248 9 63 76 624 720 837 944 160092 158 349 80 593 625 6 36 714 950 161079 368 626 765 885 12097 285 367 518 740 73 70 5 904 21 62 163007 225 308 10 50 62 789 872 164170 208 316 37 453 530 82 3 651 67 88 767 9 964 78 165077 163 222 346 472 92 505 19 93 639 712 97 979 166087 124 87 251 94 303 4 508 59 616 63 720 79 836 962 5 167025 211 437 566 71 895 967 168017 116 54 61 347 97 458 612 33 897 169007 108 76 240 351 430 84 522 82 641 90 872 953 88 170041 182 222 83 315 86 437 47 524 61 661 818 45 923 171040 212 80 323 60 430 49 783 875 977 172047 88 124 441 83 700 173108 94 486 559 665 811 82 4 174106 58 242 80 382 518 38 639 704 879 929 175015 42 59 202 28 349 402 521 515 65 621 782 875 176191 263 338 413 65 500 60 669 726 6287 857 177083 3332 647 178071 789 848 901 179091 109 59 60 223 36 312 54 614 792 842 180151 96 234 98 468 611 740 181037 163 354 70 2 6 539 804 182393 420 642 58 721 962 183308 77 95 431 544 303 61 184053 445 8 618 46 736 914 185043 251 321 432 644 89 822 91 186025 267 540 99 668 86 767 515 5 187210 333 28 605 80 713 831 188027 104 225 64 328 61 408 520 601 14 36 778 865 922 90 189086 126 261 303 32 46 746 61 844 5 986 190114 21 45 56 323 487 562 74 634 837 64 97 191346 577 90 686 93 947 65 8 192050 120 44 350 484 720 979 193044 129 323 488 522 38 69 647 707 65 857 194058 243 304 453 74 542 73 663 737 72 801 66.

Dodatkowe wygrane po 2.500 zł.

492 1700 2200 13 337 800 40 3214 700 4005 347 444 673 886 5053 207 762 6622 765 7281 8661 9158 368 77 828 11127 582 12326 15374 451 16266 594 7880 19675 742 53

20182 542 21368 744 889 22261 378 999 23030 567 941 24001 530 25383 26049 559 697 720 982 27078 448 71 774 966 30200 628 57 31312 615 32195 33328 34212 766 906 65 36795 909 37504 815 38142 826 39187 344 417 804

40447 577 823 41777 823 964 42674 94 43010 204 731 44417 31 45027 639 46145 306 47114 45 213 48217 478 685 49270 748 940 50314 72 822 51338 52421 53058 589 54596 56028 595 697 928 99 57501 58089 248 84 540 700 59821

60429 562 656 61721 937 62243 93 866 63632 3 856 64500 65016 314 744 66169 88 775 889 964 67885 68624 69124 490 70839 985 71414 724 72415 632 73059 316 75728 77385 78693 737 79296

80012 40 216 405 84805 24 85352 742 90 87783 88207 687 89375 90609 856 91283 92734 93324 94007 573 95899 96163 98739 99061 94 224

100065 101162 402 733 921 102209 103606 104832 952 106235 666 107299 763 890 108203 536 109645 110650 112416 242 597 737 114160 273 331 115339 49 74 629 783 866 97 987 116618 845 117340 118253 119053 230

120093 222 121023 181 890 123158 654 124479 643 67 889 125075 278 404 17 126239 127406 128729 980 129500 130613 131072 424 132871 937 133014 154 568 134995 135264 441 965 136443 857 137453 64 510 822 138493 139254 9 352 700 909

140625 749 141100 097 643 938 143084 753 848 943 144140 65 326 145660 836 146154 815 999 147042 514 608 151049 401 915 152033 95 214 321 684 756 153395 154419 614 33 155110 716 932 156405 602 157331 158717 811 159087 812 47 160810 161089 215 692 162015 28 70 472 679 164266 76 723 165048 502 715 166213 549 790 167493 168379 169611 823 170334 171041 307 658 172543 69 879 173260 593 930 174083 175107 176107 653 63 878 923 177242 85 657 712 178137 621 962 179287 303 742 980

180252 182056 473 638 183039 298 528 18552 186502 783 187967 188110 189103 403 190414 737 191364 192817 193441 564 987 194437 91

Wygrane po 500 zł.

152 202 306 33 510 636 794 6 844 1013 349 76 89 90 532 60 698 759 934 2019 121 386 597 600 9 887 905 3117 97 257 309 457 51 480 810 987 4065 77 175 452 830 51 944 5244 63 483 853 6034 42 144 226 409 534 646 7095 431 626 45 846 8010 188 290 389 545 632 947 9006 353 74 421 683 935 10484 514 641 918 11082 139 300 590 977 12247 517 27 558 13096 200 60 90 393 588 614 730 826 90 14109 225 597 659 15181 385 444 774 16066 7 234 566 72 678 708 833 17268 90 326 952 18069 177 233 365 518 916 19043 272 314 677

20331 98 515 696 752 856 73 931 59 21391 521 697 777 890 960 9 22058 122 250 430 626 79 846 23257 455 513 878 24270 658 25048 247 401 555 26222 49 98 710 27129 383 413 91 612 807 23 6 597 28056 156 50 415 815 79 29090 107 306 608 724 806 30008 125 237 86 717 38 61 868 31299 840 91 959 32540 5 82 717 77 9 970 33047 198 256 70 466 655 73 736 34937 35041 105 272 494 535 646 60 777 993 36093 194 423 61 519 835 5 37014 152 564 731 800 69 38128 21 701 923 39149 622

40240 41856 957 8 62 4220 610 350 590 6 684 815 90 843107 38 61 265 396 682 44114 75 84 95 340 438 556 687 851 45537 746 52 70 823 32 923 81 46009 75 444 80 581 799 964 47335 48016 92 656 942 49279 96 659 918 50025 81 179 214 444 64 81 51071 186 429 507 17 93 644 808 86 52120 262 496 557 84 94 751 801 960 153120 65 283 90 489 647 850 923 54036 194 98 226 323 606 82 931 55154 601 714 954 73 56542 713 897 57134 46 58 255 8 713 948 58208 17 308 471 92 3 557 676 903 58 59064 619 633 763 93

60109 275 328 455 88 549 654 723 342 933 61011 29 167 213 41 341 429 646 88 62407 62407 75 722 75 63243 563 646 825 64120 595 973 83 89 65333 766 813 66113 76 467 807 67127 28 665 895 68107 33 342 422 57 825 69031 35 98 547 683 70 323 539 636 986 71029 137 56 87 458 805 72331 930 73234 580 677 778 826 74002 80 230 305 80 599 686 919 75319 482 851 794 852 949 78

76106 10 274 921 77236 362 782 835 920 7822 386 414 70 560 93 874 944 73 79034 93 221 327 89 486 502 28 38 76 644 754 80 107 37 252 326 84 854 87 81286 651 764 920 82051 92 103 14 97 281 689 831 79 83018 88 213 83 406 512 37 798 807 84008 430 58 96 593 700 15 892 85272 331 38 411 598 937 49 86151 514 627 69 87126 33 76 299 259 472 624 703 849 937 89080 102 15 71 211 674 872 941 90109 65 251 409 524 45 610 42 703 5 91597 941 92199 265 363 482 885 93231 99 380 688 734 94086 381 454 763 881 913 95137 45 466 96089 105 245 328 36 86 688 907 97383 796 967 98148 517 641 992 99234 98 427 701 896

100205 32 73 364 478 568 751 101032 64 397 410 507 656 85 102202 42 78 334 65 529 766 73 103211 693 794 987 96 97 104295 325 644 973 105016 551 56 85 922 106388 492 546 9 04 42 107478 502 60 867 924 108682 109254 785 948 110483 690 727 111044 125 481 502 777 876 994 112047 262 448 852 75 113039 357 507 35 835 937 94 114047 76 235 849 115014 30 446 502 40 751 912 46 116371 415 45 63 567 978 117148 79 291 315 539 662 118070 157 330 522 601 27 706 828 58 119162 74 215 71 215 705

120060 91 142 426 85 582 733 121037 109 403 63 648 122214 92 98 446 583 123124 205 382 411 23 618 775 860 124257 469 612125047 148 300 86 88 426 531 909 126492 724 26 920 52 129277 80 474 502 673 882 128124 304 62 504 19 98 682 859 129011 61 71 85 399 415 130260 64 451 69 514 68 715 827 43 48 970 131001 26 208 301 539 47 80 721 132370 739 981 99 133139 57 274 326 52 470 675 825 49 134417 556 915 46 135166 320 47 443 136149 330 3418 46 59 78 738 137027 216 94 542 52 601 28 700 67 997 138702 52 139140 93 97 379 492

140024 44 94 140 236 87 668 141048 889 142046 168 560 655 949 143164 37 456 615 55 875 144052 58 96 179 518 735 840 942 145452 95 657 743 911 146169 579 882 90 976 147031 35 715 539 605 731 52 803 75 931 148161 286 372 400 671 870 149013 233 90 651 724 68 997 150279 314 30 515 713 826 78 151089 296 50897 609 73 152080 390 550 79 803 153025 191 208 361 658 920 154051 124 38 415 64 511 49 60 867 901 155075 190 272 654 156010 150 829 54 960 157109 325 857 158164 633 57 t891 909 81 159042 528 632 34 82

160015 241 339 98 445 612 878 95 717 831 41 915 47 162201 99 542 841 163583 720 937 97 164152 63 280 346 412 37 738 872 904 165021 28 293 372 504 76 78 664 762 166088 151 312 786 885 167111 227 29 37 59 320 21 630 168218 399 729 169152 53 207 69 565 707 877 92 170028 73 185 254 61 568 983 171025 193 328 454 508 829 999 172037 172 466 80 84 695 714 23 876 173000 97 149 200 11 314 689 174210 312 85 462 80 548 84 703 92 862 175018 45a 302 4 458 527 623 24 888 943 176112 91 266 695 177254 376 414 178043 158 70 605 710 179054 192 503 641 69 782

180042 425 660 724 895 906 72 181189 793 182075 423 505 41 671 85 99 183142 231 303 532 615 809 184106 215 446 81 542 50 97 756 185063 153 497 514 622 52 776 824 63 186064 809 979 187015 58 102 63 188023 243 87 369 476 99 509 12 662 715 24 820 21 45 189387 477 588 190013 50 474 91 541 661 71 191187 274 546 605 83 957 73 192006 26 430 510 42 742 93 193003 55 67 207 66 534a 793 806 194190 201 29 305 896

Kronika żałobna.

Sp. Jan Nuszkowski.

W ub. poniedziałek odbył się pogrzeb śp. Jana Nuszkowskiego, zbarłego w 16-ej wiośnie życia ucznia gimnazjum handlowego, harcerza 14 drużyny bydgoskiej im. A. Czartoryskiego. W uroczystości pogrzebowej uczestniczyli licznie koledzy i przyjaciele zmarłego, drużyna „czternastka" wraz z sztandarem oraz rzesza osób, znająca bliżej zacną rodzinę Nuszkowskich.

Z kostnicy farnej kondukt poprowadził ks. prof. Dachtera w asyście ks. Rólskiego. Nad mogiłą wzruszające pienia wykonał chór kolejarzy „Hasło", którego długoletnim członkiem był ojciec zmarłego.

Śmierć młodego, powszechnie lubianego chłopca tym silniejsze wywarła wrażenie, że nastąpiła w tragicznych okolicznościach. Spowodowano ona została najechaniem przez samochód osobowy Państwowej Fabryki Dykt, który formalnie zmiażdżył pod kołami jadącego prawidłowo na rowerze śp. Jana Nuszkowskiego. Dzięki nadzwyczajnej łasce niebios, ciężko raniony odzyskał w szpitalu przytomność i przyjął Komunię św. Z grona młodzieży odszedł na zawsze dzielny i wspaniale zapowiadający się harcerz. Niech odpoczywa w pokoju!

Wycieczka LOPP do Chełmna.

Staraniem zarządu koła kobiecego LOPP nr 1 zostanie zorganizowana wycieczka statkiem do Chełmna. Termin wycieczki został ustalony na niedzielę, dnia 6 czerwca br. Wyjazd w dniu 6 bm. o godz. 5-ej rano z przystani Lloydu Bydgoskiego, powrót około godz. 22. Na statku bufet własny oraz koncert orkiestry. Koszt przejazdu w obie strony 2,20 zł od osoby, dzieci do lat 10 płacą połowę. W programie wycieczki przewidziane jest zwiedzanie osobliwości miasta Chełmna oraz plażowanie i kąpiel we Wiśle.

W wycieczce mogą wziąć udział również i sympatycy.

Zgłoszenia na wycieczkę z równoczesnym uiszczeniem opłaty za przejazd przyjmuje sekretariat obwodu miejskiego LOPP, ul. Konarskiego 5a, tel 36-70. w godz. od 10 do 14 i od 17 do 18 w terminie do 3 czerwca. (10870

— W restauracji „Varsovie" przy ulicy Gdańskiej występuje obecnie znana zagranicą artystka Jeanette Gausson, budząc swymi produkcjami zachwyt. Bardzo miłe są także występy śpiewaczki Lisowny-Wandlis. Całość programu uzupełnia znakomity zespół muzyczny Orłowskiego. Warto zajrzeć do „Varsovie".

Wycieczka młodzieży złotowskiej w Bydgoszczy.

W dniu 5 czerwca **przybędzie do Bydgoszczy wycieczka młodzieży polskiej z powiatu złotowskiego** wraz z chórem z Zakrzewa.

Jest to ta sama wycieczka, która **nie doszła do skutku w lutym rb. z powodu trudności, robionych przez władze niemieckie.**

Bogaty plon u Kaftala.

18 wygranych po 2.500,— zł w jednym dniu.

W poniedziałek, 31 maja w ostatnim dniu ciągnienia kl. VI-ej 38. Loterii padło, u Kaftala poza wygranymi po 2.000,— zł i 1.000,— zł 18 wygranych tzw. dodatkowych po 2.500,— zł każda na sumę 45.000,— zł oraz niezliczona ilość wygranych pocieszenia po 500,— zł. Ilość wygranych, jaka padła w tym ostatnim dniu ciągnienia 38. Loterii jest nie tylko imponująca, ale zarazem ukoronowaniem obfitego plonu Kaftala. W ostatniej Loterii padło u Kaftala poza główną wygraną kl. II 100.000,— zł wiele wygranych po 30.000,—, 20.000,—, 10.000.— i 5.000,— zł. Okno Kaftala to najlepszy sprawdzian wyjątkowego szczęścia, jakie stale gości w tej kolekturze.

— **Popis uczniów Miejskiego Konserwatorium Muzycznego w Bydgoszczy** odbędzie się w niedzielę, dnia 6 czerwca br. o godz. 20-ej w auli Gimnazjum im. Kopernika. Program wypełnią produkcje uczniów klas: fortepianu, skrzypiec, instrumentów dętych, śpiewu solowego i klasy operowej. Bilety w cenie 50 gr do 1 zł (młodzież szkolna 25 gr) do nabycia w sekretariacie M. K. M., ul. Piotra Skargi 14 i składzie nut B. D. T. II piętro. Dochód przeznacza się na rzecz VI. zw. druż. harcerskiej przy Gimnazjum im. Kopernika. Fortepian Blüthnera z firmy Sommerfeld. (10868

PROGRAMY RADIOWE.

Środa 2 czerwca.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,15: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". **6,18:** Gimnastyka. **6,33:** Muzyka (płyty). **7,00:** Dziennik poranny. **7,10:** Muzyka (płyty). **7,15:** Audycja dla poborowych. **7,35:** Muzyka (płyty). **8,00:** Audycja dla szkół. **8,10—11,30:** Przerwa. **11,30:** Audycja dla szkół: a) „Odwiedziny u żubrów i bizonów" pogadanka, b) muzyka — płyty (z Łodzi). **11,57:** Sygnał czasu. **12,03:** Dziennik południowy. **12,15:** „Zgoda buduje, niezgoda rujnuje" — pogadanka. **12,25:** Pół godziny pogodnej muzyki w wyk. zespołu Stefana Rachonia. **15,45:** Wiadomości gospodarcze. **16,00:** „Wśród włoskich polonofilów" - szkic literacki prof. Romana Pollaka (z Poznania). **16,15:** Serenady (oprac. prace Adolfa Petersa) w wyk. kwartetu salon. rozgłośni krakowskiej. **16,45:** „Czerwony Krzyż a wojsko" — odczyt. **17,00:** „Hektor Berlioz" — reportaż muzyczny. **17,50:** „Stulecie alfabetu Morse'a" — pogadanka. **18,00:** Chwila biura studiów. **18,10:** Program na jutro. **18,15:** Orkiestra Barnaby Geczy (płyty). **18,50:** Pogadanka aktualna. **19,00:** Płyty dla znawców: W. A. Mozart. **19,55:** Wiadomości sportowe. **20,05:** Muzyka taneczna w wyk. poznańskiej orkiestry pod dyr. F. Kowalika (z Poznania). **20,45:** Dziennik wieczorny. **20,55:** Pogadanka aktualna. **21,00:** Koncert chopinowski w wyk. Józefa Turczyńskiego. **21,45:** „Bitwa o chorągiewkę" — opowiadanie Zygm. Kaczkowskiego (III). **22,00:** Polska muzyka na przełomie XVIII i XIX wieku (Z odnalezionych przez T. Ochlewskiego dawnych druków i rękopisów — I wykonanie). **22,50:** Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, komunikat meteorologiczny i przegląd prasy.

PROGRAM LOKALNY.

TORUŃ. 6,35: Muzyka (płyty) z Warszawy. **7,10:** Muzyka (płyty) z Warszawy. **7,35:** Muzyka (płyty) z Warszawy. **12,15:** Skrzynka rolnicza. **13,00:** Melodia za melodią (płyty). **15,00:** Chwila śpiewu (płyty). **15,20:** Rozmowę z dziećmi przeprowadzi Zofia Bogusławska. **15,40:** Wiadomości gospodarcze. **18,10:** Poradnik sportowy. **18,15:** Ulubione melodie (płyty). **18,40:** Program na jutro. **18,45:** Wiadomości sportowe z Pomorza. **18,50:** Program na jutro. **19,00:** Koncert życzeń — radiosłuchacz ma głos. **23,00:** Tańce i piosenki (płyty).

ZAGRANICA.

Monachium. 19,00: Wesoła audycja koncertowa. **Sztutgart. 19,00:** Koncert wieczorny. **Berlin. 20,10:** Muzyka rozrywkowa. **Droitwich. 20,15:** Londyński festival muz. **Lipsk. 21,15:** Wesoła audycja urlopowa. **Sztokholm. 21,00:** Program rozrykowy. **Deutschlandsender. 22,30:** Nocna muzyczka. **Mediolan. 23,15:** Muzyka taneczna. **Frankfurt. 24,00:** Koncert nocny.

Ostrzeżenie.

Akwizytor **p. M. Dudek z Bydgoszczy** nie jest upoważniony do przyjmowania ogłoszeń do „Dziennika Bydgoskiego" i do inkasowania należności za ogłoszenia.

Wydawnictwo:
„Dziennik Bydgoski"

— **„Palais de danse".** Wytworny ten lokal, czynny codziennie, jest jedynym miejscem miłej rozrywki, gdzie w pogodnej atmosferze publiczność czuje się jak u siebie w domu. W miesiącu czerwcu wieczorny dancingowe urozmaicać będą występy artystyczne atrakcyjnego tria śpiewno-tanecznego **„Phenix"** oraz wodewilistek **Margo-Umińskiej** i **Cesarskiej.** W sali **malinowej** „Pod Orłem" w dni przedświąteczne i świąteczne **dancingi wieczorowe** z występami artystów.

Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie. Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 2 czerwca rb. o godz. 8,30 na przystani. Bardzo ważne sprawy (regaty). Uprasza się o przybycie wszystkich członków.

— **K. S. M. M. „Brzask" przy farze.** Zebranie nadzwyczajne seniorów i młodzieży w Domu Katolickim. Obecność wszystkich konieczna.

Sprawy sokole.

Sokół żeński.

Ostatni termin wpłaty należności za bilet przejazdu do Katowic na zlot. Wpłacać należy w sekretariacie, ul. Dworcowa 5.

Kto do jutra nie wywiąże się ze swych obowiązków, nie może mieć pretensji, bowiem własną opieszałością spowoduje, że udziału w zlocie brać nie będzie.

Dziś, wtorek ćwiczenia młodzieży oddziału I o godz. 6-tej, drużyny oddziału II o godz. 7-ej, drużyny oddziału I o godz. 8-ej w sali gimnazjum kupieckiego przy ul. Konarskiego.

Bank Polski płacił w dniu 1. 6. 1937 r.

dolary amerykańskie	5,26
dolary kanadyjskie	5,26
funty szterlingów	25,95
franki szwajcarskie	119,95
franki francuskie	23,47
belgi belgijskie	88,80
liry włoskie	22,60
floreny holenderskie	289,40
korony czeskie	17,60
szylingi austriackie	97,—
marki niemieckie	126,50

Ogłoszenie. Wydział Komunikacyjno-Budowlany Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego poszukuje brukarzy i mistrzów brukarskich do układania kostki nieregularnej na zaprawie cementowo-piaskowej. Oferty z podaniem ceny za wykonanie 1 m² bruku z kostki nieregularnej należy składać w Wydziale Komunikacyjno-Budowlanym pokój nr 54 w godzinach urzędowych osobiście lub przez pocztę. W ofercie należy podać jaką ilość metrów kwadratowych dziennie oferent podejmuje się wykonać i od kiedy mógłby pracę rozpocząć.

Za Wojewodę
(inż. J. Bajkiewicz)
10862) **Naczelnik Wydziału Kom. Bud.**

OBWIESZCZENIE. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział handlowy po rozpoznaniu w dniu 20 maja 1937 r. w sprawie układowej firmy K. Stark w Bydgoszczy wniosku Sędziego Komisarza dyr. Józefa Witka o zwolnienie dotychczasowego nadzorcy sądowego i zmianę terminu badania wierzytelności postanowił: I. Zmienić postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 25. III. 1937 r. i 1. IV. 1937 r. w tym kierunku, iż w miejsce Henryka Szczepańskiego wyznacza się nadzorcę sądowym Nikodema Wojtkowiaka z Bydgoszczy, ul. Weyssenhoffa 2, którzy winien niezwłocznie jawić się u Sędziego Komisarza celem złożenia przyrzeczenia. II. Wyznaczyć termin sprawdzania wierzytelności na dzień **30 czerwca 1937 r.** godz. 10 w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy, pokój nr 43. (10865

Ogłoszenie.

Więzienie w Koronowie ogłasza niniejszym przetarg nieograniczony na dostawę około **100.000 kg ziemniaków jadalnych i 5.000 kg słomy żytniej.** Oferty na powyższą dostawę należy składać pod adresem Więzienie w Koronowie, w kopertach zalakowanych z napisem: „Oferta na dostawę ziemniaków i słomy", z podaniem gatunku i ceny loco stacja odbiorcza Koronowo do dnia **10 czerwca 1937 r.**

Koronowo, dnia 30 maja 1937 roku. (10864
w/z. Naczelnika więzienia (—) **J. Błaszkiewicz**
Aspirant Straży Więziennej.

Wzmianka o przetargu.

Ubezpieczalnia Społeczna w Inowrocławiu

podaje do publicznej wiadomości, że w dniu **12 czerwca 1937 r.** odbędzie się sprzedaż w drodze ustnego przetargu ruchomości Ubezpieczalni, składających się z:

jednego samochodu sanitarnego marki „International"
jednego samochodu sanitarnego marki „Steower"
jednego samochodu osobowego marki „Fiat"

Ruchomości i szczegółowe warunki przetargu przeglądać można w Ubezpieczalni Społecznej w Inowrocławiu przy ul. Solankowej nr 8 pokój nr 3 w godzinach od 9 — 11-tej. (10848

Zarząd Miejski w Bydgoszczy, Wydział IX, Oddział Wodociągów i Kanalizacji ogłasza niniejszym

PRZETARG

publiczny pisemny na „Warunkach obowiązujących przy ubieganiu się o roboty i dostawy miejskie w Bydgoszczy" na:
1. ułożenie kanalizacji na ul. Stromej, Em. Plater i Dobrej
2. ułożenie kanału deszczowego na ulicy Równej.

Kosztorysy przetargowe i warunki nabyć można w godzinach urzędowych za odpowiednią opłatą w Dziale Technicznym ul. Jagiellońska nr 48, pokój 13, gdzie udzielać się będzie również bliższych informacji. Oferty należy składać w Registraturze pokój 20 (gmach Gazowni) w terminie do 10 czerwca 1936 r. godz. 12, o której nastąpi otwarcie ofert. Tytułem wadium należy złożyć w Głównej Kasie Miejskiej 5% od sumy oferowanej, a pokwitowanie dołączyć do oferty. — Zarząd Miejski w Bydgoszczy zastrzega sobie podział przez dowolny wybór oferenta, wzgl. nieprzyjęcia żadnej z ofert.

Bydgoszcz, dnia 31 maja 1937 r. (10866
Zarząd Miejski Wydział IX
Oddział Wodociągów i Kanalizacji
Naczelnik Wydziału IX
(—) Inż. Ed. Tubielewicz, Radca Budown. Magistratu.

Czytajcie „Dziennik Bydgoski"!!!

Z dniem 1 VI br. uruchamiam przy ul. **Toruńskiej 15** nowoczesną

palarnię kawy zbożowej i słodowej

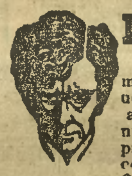
Moją dewizą będzie rzetelna i sumienna kalkulacja cen i obsługa P. P. Hurtowników i Kupców detalicznych

Proszę o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa, kreślę się
z poważaniem
10804) **Paulina Rożańska.**

Występy w Varsovie

Znanej zagranicą artystki a przebywającej dopiero drugi miesiąc w Polsce **Jeanette Gausson** oraz śpiewaczki **Lisówna-Wandlis** budzą powszechne zainteresowanie.

Orkiestrą dyryguje ulubieniec publiczności kapelmistrz **p. Orłowski.** (10873
Dancing do rana. ***Gospodarz.***

Nie ufaj byle komu!

Jeżeli Ci brak energii, równowagi, jeżeli cierpisz moralnie — przyjdź! Poznasz osobiście wielkiego starca, uczonego mędrca, doskonałego znawcę duszy ludzkiej, autora wielu prac naukowych, redaktora Szyllera-Szkolnika, psychografologa. Obejrzysz szereg Jego cennych prac naukowych. Przejrzysz wielki album protokołów, odezw i podziękowań najwybitniejszych ludzi świata. On określi Twój charakter, zdolności, przeznaczenie, powie kim jesteś, kim być możesz, poradzi jak żyć i postępować by zwycięsko przeciwstawić się losowi. A ponadto wybierze szczęśliwy numer losu Loterii Państwowej i wskaże gdzie takowy można nabyć. Podaj datę urodzenia. Nie przysyłaj żadnego wynagrodzenia.

Na niewielką ilość wybranych przez redaktora Szyllera-Szkolnika numerów padło mnóstwo wygranych. — Z braku miejsca podajemy tylko niektóre: Józef Balcerek, Nowa Wieś k. Chorz., Karola Miarki 2 — 10 000 zł; W. Baranowicz, Gdynia, Wysockiego 35 m. 6 — 10.000 zł: Józef Bogusławski, Wilno, Ostrobramska 11-6 — 100.000 zł: M Madejówna, Stanisławów, Romanowsk 9 — 100.000 zł; J. Morzyńska, Łask, stacja kolejowa — 10.000 zł; W. Piątkiewicz, Kraków, B. Zaleskiego 24 m. 2 — 10.000 zł; Sala April, Tarnów, Focha 7 — 10 000 zł: Jan Macisz, Kurów pow. Rybnik, Wiktoria 5 — 25.000 zł; W. Piechowski, Częstochowa, Szczytowa 18 — 75 000 zł; I. M. Ajzenberg, Izbica nad Wieprzem — 75.000 zł: W. Kaźmierczak, Wojkowice Komorne, Ogrodowa 1 — 25.000 zł. Jeżeli wątpisz w autentyczność podanych potwierdzeń, możesz się zwrócić do powyższych osób podając swój adres i załączając znaczek pocztowy na odpowiedź. Medium Evigny pod wpływem Jego sugestii odgadnie Twoje imię, nazwisko, wyszczególni najważniejsze fakty życia, odpowie na pomyślane pytania. Przyjęcia codziennie. Przyjdź osobiście lub podaj datę urodzenia, otrzymasz horoskop astrologiczny bez żadnej dopłaty. Załącz ogłoszenie i 50 groszy znaczkami pocztowymi. (10798

Uwaga: wszystkie poprzednio wybrane przeze mnie numery są już nieważne do następnej Loterii Państwowej. Podaj datę urodzenia, bezpłatnie wskażę nowy odpowiedni, szczęśliwy numer losu do następnej Loterii Państwowej. Warszawa, redakcja „Świt", Żulińskiego 9.

Zastępca

na miasta Bydgoszcz i Toruń z małą składnicą konsygnacyjną z branży środków spożywczych **poszukiwany** na pensję i prowizję. Zgłosi się tylko dobra i rzetelna siła. Oferty pod **„W. H."** do Dziennika Bydgoskiego. (10856

SKŁAD

do wynajęcia w moim domu Marsz. Focha róg Gdańskiej.

Bliższych informacji udziela **B. ZWEINIGER, ul. Gdańska 94.** (10846

POKOJE WOLNE

Pokój
utrzymaniem stałym, — przyjezdnym. Gdańska 55, m. 4. 5812

Pokoje
ładne, osobne także przyjezdnym. Cieszkowskiego 4—3. (5798

Pokój
Pomorska 35—4. (5782

Niekrępujący
Cieszkowskiego 4-7. (5785

Wspólnika 5794
na pokój. Kościuszki 49.

Pokój
Zduny 1—5. 5775

Pokój
Warszawska 3—5. (5778

Dwa
próżne, słoneczne pokoje osobnym wejściem wynajmę. Matejki 8—3. (5801

2 większe
pokoje, 1 mniejszy zaraz, czynsz 55 zł. Bielawki, Płocka 5. 5742

Pokój
utrzymanie wykwintne. Cieszkowskiego 8—4. (5800

POKOJU POSZUKUJĄ

Próżny
pokój na biuro poszukuje od zaraz. Oferty pod „P. A. K" filia. (5809

DZIERŻAWY

Majętność Cisewo
poczta Karsin pow. Chojnice wydzierżawi ogród owocowy cyrka 600 drzew olbrzymich, dobre gatunki, obejrzeć można każdego czasu. (10875

Wydzierżawię
230 mórg natychmiast, z pełnym żniwem, inwentarzem, objęcie 12 000. Kieliszek, Plac Piastowski 15. (5786

Skład
próżny z mieszkaniem od zaraz do wydzierżawienia. Hetmańska 1. 5793

Rzeźnictwo
z urządzeniem od zaraz do wydzierżawienia lub sprzedania w głównej ulicy. Zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „Nr 3". (10853

SPRZEDAŻE

Gościniec
15 mórg przy szosie, 600 mieszkańców, majątki w okręgu 34 lata jeden właśc.

Wiatrak
Holender rok 1935 przebudowany, 3 ganki, z powodów rodzinnych, razem lub oddzielnie do sprzedania. August Zerbst, Jaroszewo, pow. Żnin. (10858

Dom
oficyna zabudowania gospodarcze najlepsze położenie, blisko rynku, nadający się na przedsiębiorstwo handlowe każdej branży sprzedam lub wydzierżawię. Wiadomość: Oskar Keller, Aleksandrów Kuj. (10827

Plac 5576
budowlany. Czerska 8.

Sprzedam
parowy garnitur młockarnię (Marszal 60 cal) w dobrym stanie. Żuralski, Kaczebagno p. Nowe Miasto Lubawskie. (10852

150 okien
inspekt. z powodu likwidacji, sprzedam. Murawski, Ks. Skorupki 86. (10838

Warsztat (10839
składnicę, pokoik mniejszy. Pod Blankami 20.

Łóżka (10836
z materacami tanio sprzedam. Kordeckiego 11 m. 9.

Maszyna
szycia. Śląska 13—6. (10835

Rower
męski, damski nowy najtaniej. Nakielska 3. (10837

Jadalnię
elegancką tanio. Wały Jagiellońskie 17. (10867

Kliszowy (5810
aparat $6^1/_2 \times 9$, kupię okazyjnie. Filia „F. 3. 8".

Domek
centrum cały wolny sprzedam. Św. Floriana 2. (5799

Dom 8797
skład kolonialny, ogród plac budowlany, cena 8000. Śniadeckich 31, „Rekord".

Zakład dentystyczny
pierwszorzędny, istniejący od 1812 roku, z powodu śmierci dzielnemu fachowcowi zaraz korzystnie sprzedam lub wydzierżawię. Oferty pod „D. 1981" do filii Dziennika Bydg. (5806

Trzypiętrowy
narożnikowy dom dochodowy, cena 54 000, wpłata 34.000. Sokołowski, Śniadeckich 52. 5791

Willa (5790
dwupiętrowa komfort, cena 27.000, wpłata od 10.000. Sokołowski, Śniadeckich 52.

Rowery
damskie, męskie od 100 złotych. Piechocki, Gdańska 53. (5784

Licytacja
wskutek zupełnej likwidacji mieszkania Floriana 3, m. 3 — w środę 2-go czerwca od 11-ej, pianina, dywanów, najróżniejszych mebli, sprzętów domowych i kuchennych. (5788

Zakład
fryzjerski bezkonkurencyjny sprzedam. Szubińska 15. (10834

Dom
czynszowy z ogrodem od zaraz korzystnie na sprzedaż. Wiadomości udzieli skład Pomorska 32. (5902

Parcela
budowlana. Br. Pierackiego 64. (5781

KUPNA

Kupuję (10857
każdą ilość słomy żytniej i pszennej na sieczkę, prasę i maszynę do sieczki dostarczę. Oferty przyjmuje Br. Szweda, Tczew, handel paszy tel. 1431.

LEKCJE

Udzielę
korepetycyj przez wakacje. Zgłoszenia „Ośmioklasista", filia. (5803

POSADY WOLNE

Krawcy
na duże, małe sztuki, zaraz potrzebni, praca stała. Puck, Pokoju 9, Szalewski (10861

Ekspedientka
rzeźnicka potrzebna. Tepper Poznańska 10. (10843

Dziewczyna (10833
uczciwa z gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia Nowodworska 57, skład.

Potrzebna
podręczna. Kordeckiego 32, m. 2. (10840

Powózkę
i rolwóz sprzedam. Hetmańska 25 5795

Dziewka
poszukiwana na lato do kuchni i drobiu, bez wzajemnego wynagrodzenia. Piotrkówko, p. Gogolinek, pow. bydgoski. (5804

Służąca (5774
potrzebna Pomorska 3—3.

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Sienkiewicza 42. 5779

Przychodnia (5777
potrzebna. Gdańska 67—4

Podręczna
potrzebna. Pomorska 35, m. 6. (5776

Dziewczyna
potrzebna. Kozietulskiego nr 32 (5787

Stołowy (10874
rutynowany, do nocnego lokalu zaraz potrzebny. Adres filia Dziennika.

Bednarza
poszukuje P. Frank, Runowo Krajeńskie. (10855

Czeladnik
krawiecki potrzebny. Śniadeckich 63—1. (5792

Dziewczyna
posługaczka. Świętojańska 3—14. 5805

Dziewczyna
potrzebna. Jadłodajnia, Gdańska 52—1. (5807

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

1 pokojowe:
portj. Śniadeck. 31 „Rekord.

2 pokojowe:
kuchnia. Gdańska 119.

2 i 1 pokojowe:
próżny. Śniadeckich 39/1.

3 pokojowe:
duża wer. Św. Floriana 9.

4 pokojowe:
z kuchnią, wszelkie wygody. Pomorska 54—3.

4 pokojowe:
wszelkie wygody. Chrobrego 19, m. 4. Gospodarz.

5 pokojowe:
I ptr. Świętojańska 21, port.

4 pokojowe
mieszkanie z centr. ogrz. od 1 czerwca do wynajęcia. Sobieskiego 6. (5772

Mieszkanie
3 pokojowe z łazienką do wynajęcia zaraz. Wiadom. ul. Długa 62, m. 5, Nieruszewicz. (10822

5 pokojowe
komfort ogród. Gdańska 34. (5780

Czteropokojowe
Gdańska 1, z przynależnościami na mieszkanie lub biura do wydzierżawienia. Zgłoszenia domowy. (5808

RÓŻNE

Pluskwy

karaluchy i wszelkie inne robactwa domowe tępimy radykalnie elektrycznym systemem. „Parex" Gdańska 36, tel. 2106. (5789

Jeżeli
chcesz szczęśliwie w Loterii grać, poradź się Grafologa. Królowej Jadwigi 13—6. (10809

Dla
utworzenia nowego przedsiębiorstwa budowy dróg na większą skalę poszukuję spólnika z większym kapitałem. Oferty do admin. Dzien. Bydg „Nowe". (10869

Ciężarówką (5783
wszelkie transporty i przeprowadzki korzystnie uskuteczniam. Krzyśko, Mazowiecka 9 m. 5, telef. 3859.

†

Dnia 30 maja 1937 r. rozstał się z tym światem długoletni członek Obwodu Bydgoskiego Związku Lekarzy P. P. ś. p.

Dr med. Kazimierz Rybka

lekarz w Łobżenicy.

W Zmarłym straciliśmy wielce poważanego Kolegę.
Cześć Jego Pamięci!

Związek Lekarzy Państwa Polskiego
Obwód Bydgoski.

(10872)

Wszystkim tym, którzy wykazali tyle dowodów współczucia i uczestniczyli w pogrzebie zmarłego tragiczną śmiercią w 16 wiośnie życia, ukochanego syna i brata ś. p.

Jana Nuszkowskiego

ucznia Szkoły Handlowej w Bydgoszczy

składamy z głębi serca płynące

Bóg zapłać.

Szczególnie dziękujemy Przewielebnemu Duchowieństwu, Kierownictwu i klasie Ib. Gimnazjum Handlowego, chórowi kolejowemu „Hasło“ pod kier. p. prezesa Hoffmanna. Dyrekcji i Personelowi Be-De-Te, 14 Drużynie Harc. im. A. Czartoryskiego oraz licznym osobom, które złożyły wieńce i kwiaty na świeżej mogile.

Rodzina.

Wszystkim, którzy w tak ciężkich i bolesnych chwilach okazali nam tyle serca i współczucia i udziałem swym w ostatniej posłudze uczcili pamięć mojej najdroższej żony, naszej siostry, synowej, bratowej, szwagierki, wnuczki i kuzynki ś. p.

Melanii Kaczmarkowej

z domu Jurdzińskiej

składamy z głębi serca najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

10850) **Mąż i rodzina.**

Klepsydry

wykonuje tanio i szybko

Drukarnia Bydgoska
Bydgoszcz, Poznańska 12-14.

RÓŻNE

Pluskwy
karaluchy, mole wytępia najlepiej płyn (10487
„Gazolit“.
Sprzedają drogerie.

Chłopczyka
trzy miesięcznego oddam na własne od zaraz. Łaskawe zgłoszenie do Dziennika Bydgoskiego pod „Trzy“. (10793

Pragnę
poznać inteligentnego i niezależnego pana z kajakiem. Łask. zgłoszenia filia Dziennika Bydgoskiego pod „Niedziela na wodzie“. (5762

KRES ODCISKOM
i bólom nóg — na zawsze...

UCZYŃ TĘ 3-DNIOWĄ PRÓBĘ

Czy chcesz raz na zawsze położyć kres wszelkim dolegliwościom nóg? Chcesz po kilku chwilach „odczuć“ ustępujący ból i ujrzeć rozmiękczone, znikające odciskii stwardnienia? Chcesz się przekonać, jak nogi stają się gładkie, białe i delikatne?. Udaj się zatem do apteki, składu aptecznego lub perfumerii, kup paczkę Saltrat Rodell i uczyń tę oto 3-dniową próbę. Zanurz nogi w ciepłej wodzie, która, po wsypaniu do niej garści Saltrat Rodell, przybrała mleczny kolor. Ulga jest natychmiastowa. Ogarnie Cię zdumienie i zachwyt. Nazajutrz powtórz kąpiel nożną. Następuje polepszenie. Niema już spuchlizny i palenie ustaje. Obuwie jest wygodne. Po trzeciej kąpieli nie poznasz własnych nóg. Najbardziej zatwardziałe odciski miękną i dają się łatwo i bezboleśnie usunąć. Prawdziwy cud w ciągu 3-ch dni.

NIE RYZYKUJ PIENIĘDZY

Płaci się tylko przy szczęliwym wyniku. O ile Saltrat Rodell nie usunie wszelkich dolegliwości nóg, cena kosztu zostanie zwrócona w całości. Nigdy dotychczas nie uczyniono korzystniejszej propozycji cierpiącym na bóle nóg. Skład główny: „Ontax“, Warszawa, Traugutta 3.

10/99

Reperacje
wszelkiej garderoby męskiej i damskiej jako też wykonania miarowe uskutecznia fachowo i tanio Zakład Krawiecki, ulica Chrobrego 7, m. 4. (6362

Krowy

młode, dobre dójki 12 sztuk
kupię.
Zgłoszenia „Par“, Poznań Aleje Marcinkowskiego 11 pod **„55,379“.** (10849

Ul. Marcinkowskiego nr 4. Tel. 21-25

Wytworny lokal

„Palais de Danse“

wł. Cz. Śmigielski

Od dnia 1-go czerwca r. b.
zupełna zmiana programu artystycznego
Atrakcyjne trio śpiewno-taneczne

„PHENIX“

wodewilistki (10860

Margo Umińska i J. Cesarska

SALA MALINOWA „Pod Orłem“ w dni przedświąteczne i świąt. **dancingi** z występ. artystów.

Najsłynniejszy Jasnowidz WOMOUTH

Mistrz Międzynar. Instytutu Wiedzy Tajemnej, uznany jako wszechświatowej sławy fenomen, przy pomocy Medium „TAMAHRY“, które jest nieomylne, daje w transie jasne odpowiedzi we wszelkich zawikłanych kwestiach. Widzi na odległość. Daje możność zdobycia miłości pożądanej osoby. Przepowiada przeszłość i przyszłość. Opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne. Medium zestawia pewne wygranej N-ry losów i podaje gdzie takowe można nabyć. W 36-tej loterii padło 48 wielkich wygranych, wybranych przez Medium. Podać datę urodzenia, imię i nazwisko i załączyć kilka włosów dla kontaktu. Na koszty portorii załączyć zł. 1.— znaczkami pocztowymi. Bezpłatnych horoskopów nie wysyła się. (6713

Adres: Jasnowidz „WOMOUTH“, Kraków, Lenartowicza 11, m. 6

Pamiętajcie o bezrobotnych!

POLECENIA

Krawcowa
bieliźniarka. Pomorska 55, m. 5. (5711

Meble

kupisz zawsze najtaniej **tylko u** (2812
Bernarda Nowaka
Bydgoszcz, **Długa 10.**
Uwaga na imię **Bernard.**

Dla nowożeńców

urządza wielką sprzedaż fajansu, porcelany, emalii i szkła po specjalnych cenach **B. Kaczmarek,** Magazyn zadowolonych klientów, **Podwale 12,** telefon 23-71. 4227

Deski (10767
sosnowe suche, stolarskie środkowe 20, 23, 26 i 30 mm, podłogowe (2 letnie) 26 i 30 mm, boki bezsęczne 20 mm także kantówki itd. poleca Jaśtak. Tartak parowy, Cekcyn (Pom.)

Łóżka metalowe

po korzystnych cenach

Juliusz Musolff
T. z o. p. (8160
Bydgoszcz, ul. Gdańska 7.

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Król kobiet“, i nadprogram. Początek seansów: 4⁵⁰, 7⁰⁰ i 9¹⁵.
APOLLO: „Maria Stuart“, potężne arcydzieło historyczne i nadprogram.
REWJA: Dziś dwa filmy: „Amerykańkie awantury“ i „Niebezpieczny kochanek“.
BAŁTYK: „Chińskie morza“ i „Flip i Flap, dwaj hultaje“.

Przeprowadzki
przewozy. Expres, Warszawska 25, tel. 3800. (2571

SPRZEDAŻE

Skład (10694
kolonialny dobrze zaprowadzony, bez długów w mieście powiatowym blisko Gdyni sprzedam. Oferty pod „4000“ Dziennik.

Sprzedam
osadę 100 morg. obsiana bez inwentarza w tym 1 wielka masywna stodoła, wpłata 6.500,— zł. Prabucki, Świecie. (Na odpowiedź znaczek). 10791

Rower
damski, męski. Okazja! Sobieskiego 9, mieszkanie 6. (5334

Jadalnię
dębową rzeźbioną, mało używaną korzystnie sprzedam. Bocianowo 12. (5750

Sprzedam
plac budowlany. Szubińska 21. (10810

Skład
rowerów dobrze zaprowadzony z mieszkaniem i warsztatem sprzedam. Pod „Skład“ filia Dziennika. (5761

Wózek
dziecięcy nowy. Toruńska 70—7. (5769

Sprzedam
ściągacze do budowli. Podwale 15. 10812

Sprzedam (10811
na rozebranie stodołę, 10×15 m. Szubińska 21.

KUPNA

Motocykl
pierwszorzędny, starszy, kupię z przyczepką lub bez Bydgoszcz, Długa 23, Dorożyński. 10801

Samochód
4 osobowy, limuzynę, tylko w najlepszym stanie, kupię zaraz. Łaskawe oferty z opisem i ceną do Dziennika Bydgoskiego filia Inowrocław. 5771

Wózek
ręczny w dobrym stanie kupię. Toruńska 15. (10803

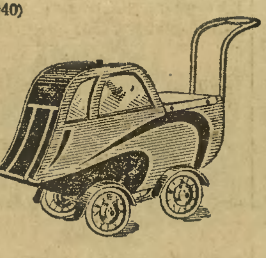
Meble (10814
ogrodowe, łóżko, umywalnię żelazne, rower dziecięcy, piłkę nożną kupi Drogeria, Grunwaldzka 37

Przychodnia
potrzebna. 20 Stycznia 17 m. 9. (5766

Fryzjerkę
lub damskiego fryzjera wodna, żelazkowa, posada stała, poszukuje Higiena, **Gdynia,** Śląska 51. (10825

Należy do dobrego tonu

posiadać

6940)

wózek dziecięcy

z firmy

A. Hensel

wł. Sierpiński i Kasprzak
Bydgoszcz, ul. Dworcowa 4.

POSADY WOLNE

Kucharka 9895
umiejąca dobrze gotować, sumienna, z dobrymi świadectwami, może zaraz się zgłosić z dołączeniem fotografii do Dziennika Bydgoskiego pod „Sumienna 9895“.

Stolarza
energicznego przodownika do produkcji masowych artykułów. Fabryka dawniej Habermana. 10762

Uczeń
piekarski potrzebny. Rapp Ks. Skorupki 22. (10753

Fryzjer (10691
potrzebny od 15 czerwca na wodną ondulację dobra siła. J. Wojciechowski Jastarnia 27. nad morzem.

Przychodnia
dobrymi referencjami potrzebna. Zduny 4—5. (5763

Wojażer 10802
potrzebny. Zgłoszenia Toruńska 15, palarnia kawy.

Potrzebny
pomocnik krawiecki na stałą pracę. Zygmunt Mroczek. Koronowo, Rynek 14. (10806

Służąca
potrzebna. Tepper, Poznańska 10. 10805

Dziewczynka
do posługi od zaraz. Lewandowska, Paderewskiego 1. (5773

Kołodziej
potrzebny. F. Borowicz, Wierzchucin, pow. bydgoski. (10823

Fryzjerka
uczennica, uczeń potrzebni. Niedźwiedzia 7. (10808

Szofera
z kaucją, czerwonym dyplomem poszukuję. Adres wskaże Dziennik. (5767

Służąca
gotowaniem zaraz. Garbary 19, skład. 10813

Uczeń
rzeźnicki potrzebny. Kujawska 68. (10860

Dwóch
dzielnych ekspedientów do bławatów, konfekcji potrzeba zaraz. Odpis świadectw, fotografia, podanie pensji. N. Kapuściński **Gdynia,** Świętojańska 42. (10826

Panienkę
do obsługi gości przyjmę. Adres Dziennik. (10842

Dziewczyna (10859
potrzebna. Poznańska 9/1.

Służąca (10754
umiejąca gotować dobrymi poleceniami do wszelkich prac domowych potrzebna. Zgłosz. 3—4-tej. Zbożowy Rynek 4—3.

Pokój 10830
umeblowany, osobne wejście. Adres Dziennik.

Dobra (10851
fryzjerka manikurzystka, całym utrzymaniem może się zgłosić zaraz. Pietraszczyk, Wejherowo, Pierackiego 11.

Panna
do niemowlęcia, dobrze polecona od zaraz. Św. Trójcy 25—4. 10832

Pierwszorzędny
czeladnik krawiecki na duże sztuki potrzebny zaraz, praca stała. Bałoniak, Inowrocław, Król. Jadwigi 6. 10847

POSADY POSZUKUJĄ

Poszukuję
jakiejkolwiek pracy. Kaucja. Oferty filia Dziennik „Samotny“. (5764

DZIERŻAWY

Fabryka mydeł
toaletowych, kompletne urządzenie lub lokal po niej tanio wydzierżawię. Fr. Kosznik, Bydgoszcz, Bocianowo 25. (10394

MIESZKANIA SZUKA

1 lub 2
pokojowego mieszkania z kuchnią poszukuje wdowa z emerytura. Oferty pod „Mieszkanie 100“ do filii Dziennika Bydgoskiego (8245

POKOJE WOLNE

2 pokojowe
słoneczne i stajnie. Szubińska 19. (10821

Pokój (5610
dla pana. Dworcowa 75/7.

Pokój
umeblowany. Kordeckiego 4—1. (10818

Pokój (5640
z utrzymaniem dla panienek. Krasińskiego 4—2.

Miły
tani z utrzymaniem. Wskaże Dziennik. (10728

Elegancki (10727
utrzymanie lub bez. Rynek Piłsudskiego 20—7.

Pokój
czysty pani lub panu. Unii Lubelskiej 7, m. 3. (9618

Pokój
dobrze, umeblowany. Warszawska 1. m. 11. (10616

Wynajmę
eleganckí pokój. Śniadeckich 49-3. (5609

Pokój
umeblowany. Królowej Jadwigi 9, m. 1. (10845

Komfortowy
dla pana. Aleje Mickiewicza 1—6. (5765

Pokój
umeblowany. Kujawska 2—10. (10831

Niekrępujący
pokój do wynajęcia 1 lub 2 osobom. Kordeckiego 16, m. 6. (10841

Pokój
Grodzka 8—13. (10800

Pokój
kuchnię wydzierżawię. Szubińska 31. (10817

Pokój
umeblowany. Śniadeckich 48—4. (10819

Duży
małżeństwu. Poznańska 29—5. 10829

Pokój
umeblowany, wyremontowany, niekrępujące wejście, używanie łazienki dla 1—2 osób, tanio. Toruńska 4, m. 5. (10844

Pokój
umeblowany. Król. Jadwigi 9—4. (10820

Oddzielny
Poznańska 29—5. (10828

Elegancki
2 pokoje, osobne wejście panu wynajmę. Floriana nr 94a. (10794

UŚWIADOMIONA.

Tylko panie używają puder Roby! Panowie się myją...

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł, na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialny: Witold Wasilewski w Gdyni, za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Aleksander Kiedrowski w Bydgoszczy.